

TARTALOM

Mesevilág

Szárász Pál: <i>A kővé vált szövőszék és Julis néne, Kecsképasztor</i>	3
Jakubecz Márta: <i>Nádország hercegnői</i> (részlet a meseregényből)	7
Póda Erzsébet: <i>Somi és Szurka közös karácsonya, Szabi-mese</i>	12
Zalaba Zsuzsa: <i>Lógó fülű kishaver</i> (naplórészlet), <i>Sicc, te vicc, tán te nyerítsz?</i>	16
Fiala Ilona: <i>Varázserejűszavak</i>	19
Fellinger Károly: <i>Diósjenő, Szendehely, Pusztaberki, Füle, Kistamás, Kisdobsza, Und, Nadap</i> (versek)	21
Tóth N. Katalin: <i>A krampusz karácsonya</i>	26
Z. Németh István: <i>Vonat, Sakk, Hirdetések, Átváltozós, Kiállítás, Állatkertben, Ébresztődal, Sóműsor, Porolós, Ködgyarmat</i> (versek)	36
Juhász Kornélia: <i>Lóri és a mumus, Bűnöző lettem, Papa</i>	44
Morva Mátyás: <i>A portrék árulása, Ugrós játék</i>	48
Balla Margit: <i>A látogató</i>	51
Szomik Szilvia: <i>A mogorva Avar király rejtett kincsei</i>	55
Mlčúch Brenda Nicole: <i>Őszi zivatar</i>	58
Kövesdi Károly: <i>Liliputi Mikulás, Amikor a felhő felnő</i> (versek)	60
Benkő Timea: <i>Mirázs, a zebkutya</i>	62
Gyökeres Kinga: <i>Sünek és a téli álom</i>	64
Gyurkovics Anikó: <i>A szomorú tükör, Hópihe és az elveszett orr</i>	66

Láthatár / Mesehorizont

Jana Bodnárová: <i>Dita – 30 szentjánosbogár és más történetek</i> (Tóth Ozsvald Zsuzsanna fordítása)	69
Daniel Hevier: <i>A költőző kéményről, A lyukárus, Melyik fülem cseng?, Erzsébet királynő és Viktória királynő, A csillagfogó, Hogyan laktam az almafán, A náthás szaxofon, Tizenhárom menetelő teáskanna, Mese egy úrról, akinek 365 kalapja volt, A nyolcvannégy gombos uraság</i> (Tóth László fordításai)	73
Ľubomír Feldek: <i>Mese Paracelsusról és a tavaszról, Mese a hőemberről, A tükör életéből</i> (Tóth László fordításai)	79

Tanulmány

Molnár Kantner Éva: <i>A mesék világa</i> (tanulmány)	83
---	----

Könyvek között

Juhász Kornélia: <i>Királyficsúr kalandos kalamajkái</i> (Mesés kritika egy meseregény-párosról)	91
Gyürky Katalin: <i>Párhuzamos valóságok</i> (kritika)	95

A SZMÍT és a szerkesztőség

hírei	99
E számunk szerzői	100

ELŐZŐ SZÁMUNKBAN (2021/5)

Aich Péter, Bódi Péter, Csáky Pál, Csibrányi Zoltán, Fiala Ilona, Száraz Pál, Tóth N. Katalin, Zsigmond Elemír prózái – Bodnár Gyula, Miriam Neiger-Fleischmann, Forrest Hammer, Holczer Dávid, Kopriva Nikolett, Kovács Balázs, Márton Ágnes, Peter Milčák, Pál Dániel Levente, Ravasz József, Szabados Attila, Z. Németh István, Zsirai László versei – N. Juhász Tamás, Dr. Kiss László tanulmánya – Gyürky Katalin, Juhász Kornélia, Vasi Szabó János könyvismertetői – Bodnár Gyula és Végh Zsoldos Péter fordításai

KÖVETKEZŐ SZÁMAINKBAN

Doncsev Toso, Fehér Enikő, Ferdinandy György, Gyürky Katalin, Janáky Marianna, Leczó Bence, Morva Mátyás, Pósa Zoltán, Szabó Zoltán Attila prózái – Bíró József, Bolemant László, Hodossy Gyula, Juhász Kornélia, Kürti László, Papp Imre versei – Tóth László tanulmánya – Gyürky Katalin, Jancsó Péter, Morva Mátyás, Vasi Szabó János könyvismertetői – Gyürky Katalin, Mészáros Márton, Tóth László, Végh Zsoldos Péter fordításai

A lap megvásárolható a következő helyszíneken:

Budapest: Írók Boltja, Andrassy út 45.

Dunaszerdahely: SZMÍT, Duna Palota, Galántai út 658/2F, 1. e. 5.

Komárom: Diderot könyvesbolt (Piac tér 4810)

Pozsony: Artforum könyvesbolt, Kecskapu utca (Kozia) 20.

13. évfolyam, 6. szám (december)

Felelős kiadó: Hodossy Gyula

Főszerkesztő: Jancsó Péter (A szerkesztő a Petőfi Irodalmi

Múzeum Oláh János-ösztöndíjasa)

Szerkesztő: Végh Zsoldos Péter

Főmunkatárs: Tóth László

Tanácsadó testület: Balázs F. Attila, Hoga György, Lackfi János

Korrektúra: Tóth Ozsvald Zsuzsanna

Tördelés és nyomdai előkészítés: Rác Éva

Szerkesztőség: Duna Palota, Galantská c. 658/2F, 1. e. 5, 92901

Dunajská Streda, www.szmit.sk, E-mail: szerkesztoseg.opus@gmail.com

Nyomta: TAMA Solutions Kft., Budapest

Megjelent 2021 októberében 700 példányban.

Megrendelhető a kiadó címén.

Regisztrációs szám: EV 5895/20

13. ročník, 6. číslo (december)

Vydavateľ: Spoločnosť maďarských spisovateľov na Slovensku

Tel/fax: +421/315527964, +421/911239479, IČO 30806372

Sídlo spoločnosti: Galantská c. 658/2F, 92901 Dunajská Streda,

Vydavateľ: Gyula Hodossy

Šéfredaktor: Péter Jancsó

Redaktor: Péter Végh Zsoldos

Hlavný spolupracovník: László Tóth

Poradný zbor: Attila F. Balázs, György Hoga, János Lackfi

Korektúra: Zsuzsanna Tóth Ozsvald

Sadzba a predtlačová príprava: Éva Rác

Redakcia: Palác Duna, Galantská c. 658/2F, 1. posch. 5, 92901

Dunajská Streda, www.szmit.sk, E-mail: szerkesztoseg.opus@gmail.com

Tlac: TAMA Solutions Kft., Budapest

Výšlo v októbri 2021. Náklad 700 ks.

Registračné číslo: EV 5895/20

ISSN: 1338-0265

i r o d a l m - m ű v é s z e t

OPUS

MEGJELENIK KÉTHAVONTA

Kiadja a Szlovákiai Magyar Írók Társasága

Tel: +421/911 239 479

 KULT
MINOR
FOND NA PODPORU KULTURNÝH NERODNOSTNÝH MENŠIN

 nka
Nemzeti Kulturális Alap

Megjelent a Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kulturális Alapja és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával – Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín a Nemzeti Kulturális Alap

A kővé vált szövőszék és Julis néne

Messze, messze, Nyitraországban van egy hegy, a Zobor. Fenyvesében sétálgat minden holdas éjszakán, nótaszóra táncot lejt egy tündérfiú s egy tündérlány. Napsugaras vasárnapon zeng, csattog a rengeteg, s rigóval feleselnek vidám nyitirai gyerekek. Furcsa látvány a fenyők közt egy kővé vált szövőszék. Előtte a nyitirai asszony mintha most is dolgoznék.

Hogy került ez a Zoborra hajdanán? Így mesélte el nekem egy barna arcú nyitranagykeri lány:

Nyitraországban örökkéig istenfélő nép lakott. Imádsággal szenteltek meg ott minden ünnepnapot. Pihent ilyenkor az eke, sulyok, lapát és rokka. Készen várt a vendégre a finom töltött káposzta. Legszebb ünnep volt – s ma is az – piros pünkösöd ünnepe. Zoborra gyűlt e napon a búcsúsok nagy tömege. Szűzmáriás zászlók alatt jöttek ifjak és vének. Hegyen-völgyön általzengett a sok istenes ének. Frissen meszelt házak között hömpölyögtek, mint az ár... Emitt virág várta őket, amott gyertyaszál. A menethez csatlakozott Zobor minden lakója. Tiszta fehér selyem volt a lányok új lobogója. Csak Julis néne nem vett részt se búcsún, se ünnepen. Kattogott a szövőszéke úgy, mint máskor, odabenn. Hívogatott kinn a harang... Égre szárnyalt az ének... Ám ökelme fittyet hányt az úr szent rendelésének.

– Nincs időm most imádkozni – hajtogatta kevélyen, s vetélőjét ide-oda tologatta serényen. – Imádkozzék más helyettem. Hisz' vannak ott maj' hatszázan! Ma estére, török-szakad, kész kell legyen a vászنام!

A kéttornyú, nagy templomban ültek már a búcsúsok. Egymás mellett, ahogy illik, gazdagok és koldusok. Elmerültek az imában s nem ügyeltek, hogy kívül elbújt a Nap fényes arca és felhőre felhő gyűlt.

Egyszerre csak dördült az ég, s rettenetes szél támadt. Lesodorta a háztetőket, kiszaggatta a fákat. Julis nénit s szövőszékét, mint a pelyhet felvette, s valahol a Zoboron, a rengetegbe letette... S mintha azért jött volna csak: ahogy támadt, el is ült. Mire véget ért a mise: az ég szépen kiderült. Ám a Julis néni háza helyén romhalmaz meredt... Körülötte a tarolt föld most is megremegett. Mintha csak azt hirdette volna: „Ma nagy dolog történt itt.” Eljött az Úr, s megbüntette, ki megszegte törvényit. Mikor véget ért a búcsú és a zarándoksereg átall vonult a Zoboron, furcsa látvány lepte meg: Ott szürkéllett a szövőszék kőalakban a rengeteg közepén, s előtte ült – kővé válva – a káromkodó Julis néne...

„Hat napon át munkálkodjál, hetediken pihenj!” E szavakkal Isten ma is minden embernek üzen. Neki szenteljük e napot, ki teremtett és megtart. Ha betartjuk parancsait, elkerülünk minden bajt.

Kecskepásztor

I.

Egyszer egy kis kecskepásztorfiú valahol Perzsia hegyein, dombjain amint nyáját legeltette az alkonyi fényben: kapta magát, elővette furulyáját s édes dalban zokogta el minden baját-bűjét. Felkapta a szél a hangot, s elvitte messzire: Tündérország aranyalmát termő dús kertjébe. Elmerengett a bús nótán tündérkirály lánya, s csak felpattant a hattyúktól vont híres fogatra. Szemvillanás... s már ott állott a kis pásztor előtt; fényessége beragyogta az egész legelőt. Hát még mikor szóra nyílt gyönyörű kis szája! Szégyenében hallgatott az erdő csalóánya.

– Hallottam ám a nótát, pásztorfiú, lelkem. S úgy gondolom: igen nagy bú lakhat a kebledben. Mondd el gyorsan a bajodat, hadd segítsek rajta! Tündérkirály leányának van arra hatalma.

– Nem olyan nagy az én bajom, szépséges szép tündér! Nem epedek sem aranyért, sem pedig ezüstért. Csak unom már a dombokat, alig zöldellő rétet; unom a sok kecskét, mely köröttem béget. Szeretnék már egyszer én is úri fiú lenni: fehér lovon kürtszó mellett vadászatra menni! Amott túl a grófi várban, szintén van egy legény: tedd, hogy véle – csak egy hétre – helyet cseréljek én!

Alig hangzott el a pásztor furcsa kívánsága, máris ott állt az öreg gróf belső szobájában. Piros bársony a zekéje s minden arcvonása az irigyelt gróf, úrficska szép arcának a mása. Csak a szíve maradt olyan, amilyen volt: tiszta, mint a forrás, melynek vizét a nap heve issza. S oly együgyű, mint a kecskéké, melyet őrzött éppen.

Nem várta, hogy megszólítsák illendően, szépen, hanem – mintha öreganyja kunyhójában volna – két karját a mogorva gróf nyaka köré fonta:

– Édesapám, halli-e kend? Figyeljen a számra! Miért nem enged felülni a kis fehér csikóra? Ha estig egy-két vadat kapnék puszkavégre: édesanyám megfőzhetné holnap délebedre.

Az öreg gróf csak hápogott. Úgy látszott, a guta azon nyomban meglegyinti. Inas, szakács, kukta, s egyéb cseléd szaladt össze a bőszengetésre. Ordított, hogy a nevelőt idézzék eléje.

– Hanem addig vigyétek el innen ezt a kölyköt, s zárjátok a nagy toronyba! Meg ne lássam többet! Így beszélni az atyjával. Így beszélni vélem? Azt kell hinnem, hogy egy kerék meglódult fejében.

A kis kecskepásztorfiú rúgott, kapált, ámde mindhiába. Egy erős kéz betuszkolta a toronyszobába. Rá is zárult szegényre a nehéz faajtó. Már bizony onnan ki nem hallik se sóhaj, se jajszó.

II.

Nemrégiben a síkár dombok, darabka rétek volt a világa: nappal napfénybe öltözött, este holdsugárba. Füttye, dala felhallatszott a kékellő égig, melynek útját a földről fel víg madarak mérik, s most – egy dohos szoba mélyén – álmélkodik róla, hogy sorsában megnyugodni sokkal jobb lett volna, mint esztelen kívánsággal zaklatni a tündért, ki a furcsa varázslatot csinálta kedvéért. Hát még mikor a nevelő – könyvvel a kezében – bejött hozzá, és így szólt szörnyű rossz kedvében: „Holnap délig készítse el ezt a latin leckét!” Ki írhatná le a pásztor gondját és keservét!

Mert bizony ő csak a furulyát tudta fújni szépen. A latinhoz, az algebrahoz annyit értett éppen, mint a kecskéi. Nem járatta őt az anyja semmilyen iskolába.

Így aztán még a kezébe se vette a könyvet. Széket húzni az ablakhoz ezerszerte könnyebb! Felállott rá s kitekintett a dimbes-dombos tájra: szembe véle, a dombháton legelésztek a kecskéi. A kecskék között – gonosz varázs! – a gróf úrfi állott. Vállán pásztortarisznya lógott: s látszott arcán, hogy a pásztorkodáshoz éppen annyit értett, mint a szegény pásztor az ő sok könyvéhez.

Élt is a jó alkalommal a nagyfogú farkas, s kiválasztott magának egy zsenge pöttyös kisgidát. Szőrös mancsát már nyújtotta érte. Hejh, hogy belenyilallt a kis pásztor szívébe!

Kedvence volt az a helyes pöttyös gida, s most elnézze, hogy szegénykét megejti az ármány?! Mint egy szöcske pattant fel az ablak peremére. Jaj, de százméteres mélység ásított feléje! Ám fontolni, latolgatni nem volt idő mostan: mindjárt eltűnik a gidus a farkastorokban.

– Uram, segíts! – fohászzkodott s leugrott a mélybe. Vaksötétség borult rögtön agyára, szemére...

III.

Egyszerre csak az ismerős csengettyűszóra ébredt. Körülötte nagy békésen nyája legelészett. Furulyáját a szépséges tündérleány fújta: bűvös-bájos dallamokat csalt belőle ujjja.

– Nos – mondotta, s ránevetett a pásztorgyerekre –, úgy látom, a grófi élet se-hogy sincs ínyedre! Sose búsulj! Nem való az, csupán csalfa álom! De remélem, hogy te sokat okultál az álmon. Nem veted meg a dimbes-dombos legelőket, nem unod a kecskéket, gidákat melyek körötted mekegnek. Megtanultad: kinek-kinek ott megy simán dolga – legyen pásztor vagy gróf –, hova állította sorsa! De hogy ne légy mindig magad: itt e selyemkendő! Ha megrázod: Tündérhonban megszólal egy csengő. Sebes hattyúfogatomban itt teremek én nyomban: beszélgetni, furulyázni véled a vadonban.

Mondjam tovább? A kis pásztor ezt a selyemkendőt bizony sokszor meglóbálta. Múltak az esztendők... Büszke, deli legénnyé nőtt, s egy tavasz estére: a szépséges tündérleányt feleségül kérte. Tündérr király hozományul ködpalotát adott, s aranybőrű kecskéket, gidákat, éppen száz tucatot.

Így éltek ők boldogságban, s tán még ma is élnek. Hogyha jártok arrafelé, hozzájuk betértek: ellátnak majd minden jóval, dallal és mesével: aranybőrű kecskék finom, friss tejével.

Balázs Gy Géza illusztrációja Kulcsár Ferenc
Tim-tom, találom című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

Nádorság hercegnői

(részlet a meseregényből)

Nemes Nóra barátsága

Az apót Kornélnak hívták, és a két fiúunokája külföldön élt. Nagyon hiányoztak neki a kisunokák, emiatt csillant fel a szeme a három kislány láttán. Egy kicsit nagyapáskodhat, s közben elképzeli, hogy saját unokáit látja. Igaz, ezek kislányok, de hát a tündérek sok mindent tudnak pótolni. Ráadásul a legkisebbnek szárnya van. Ez sehogy se fért a fejébe, de öreg korára megtanulta, hogy a csodálkozás is az élet része. Az igazat megvallva azért találkozott oly szívesen a kicsikkel, mert sehogy sem fért a fejébe, hogy bár ennyi évet megért, s mégsem látott még tündért soha. Aztán most tessék: csak úgy elétoppan egy pici lány lila szárnyakkal, s noha „kistündérnek” vagy Jázminnak szólítják, ő azért angyalt sejt benne. Lehet, hogy titkol valamit? Amúgy szakasztott olyan, mint a másik kettő, a szárnyakat és hajának jázminillatát leszámítva. Még a sírása is afféle kislányos szepegés.

Elhatározta, hogy a kislányoknak alaposan megmutatja majd büszkeségét: a tó környékét és a kiserdőt. Ő, a nádas őrbe bevezetheti birodalmába a három hercegnőt. Kissé bolondos, vidám természetű volt Kornél apó, ezért úgy képzelte, hogy a három kislány ezentúl a „Nádorság hercegnője” címet fogja viselni.

Az ötletét nyomban közölte velük. A kislányok örvendezve fogadták, mert a mesékben gyakran találkoztak hercegnőkkel. S most ők is azok lehetnek?! Amikor otthon elmondták, hogy Kornél apó vigyáz rájuk, a szüleik könnyen elengedték őket ezekre a felfedezőutakra, hiszen egy-egy ilyen délután után látták, hogy sok újat tanultak a természetről. Kornél apót az egész falu ismerte és szerette.

- Gyertek, tündérkék! A madarakkal fogunk közösen énekelni.
- De mi nem ismerünk semmilyen madárdalt – csodálkozott Bianka.
- A madarak csivitelnek, csak mi tudunk dalolni – szólott hozzá Dórika.

Jázmin meg egyenesen dalra fakadt, s látszott rajta, hogy minden tudományát összeszedi:

- Virágzik a cseresznye,
gyerekeknek kedvence.

Lesz belőle réteske –
mindenkinek kedvére.

Kornél apó elnevette magát a kistündér versikéjén.

– A cseresznyét már régen megettük, lassan a körte érik a fán. De nézzétek csak, Nádország hercegnői, mit hoztam magammal!

Ezzel a zsebébe nyúlt, s egy furulyát vett elő. Belefúj, s egy csodálatos dallamot visszhangzott a kiserdő. Elő is bújtak a madarak, odaszálltak, s egyszeriben az ágakon szebbnél szebb madarak csiviteltek. Kornél apó sorra bemutatta őket:

– Figyeljétek csak, az ott a pinty, mellette a cinke, amott a vörösbegy, és hát a fecskék...

– Melyik madár a legjobb énekes? – érdeklődött Bianka.

– A legkiválóbb énekesmadár...

Az egész csapat énekelt. Míg a madarak csivitelésükkel verték fel a csendet, a kislányok Kornél apóval zengték:

– Nád a házam teteje, teteje,

rászállott a cinege, cinege,

hess le róla cinege, cinege,

leszakad a teteje, teteje.

Jázminka nem ismerte e dalt, és teljesen értetlenül hallgatta. Egy cinke alatt biztosan nem szakad be a ház... – gondolta. Az ő házuk meg különben is egy diófa, Dióanyuval a fa belsejében élnek, s annak meg sem kottyán, ha madarak szállnak rá...

Amíg így vigadtak, meghallotta őket a hattyú, nyomban odaúszott a tóparthoz, s kecses mozdulattal feléjük intett. Kedvesen, de panaszkodva hápogott:

– Ó, de kár, hogy nem tudok énekelni. Különben is oly magányos vagyok, mindenki kerül engem...

– De hát miért? – kérdezte megütközve Dórika, mert a hattyú nagyon rokonszenvesnek tűnt neki.

– Nem tudom, mi a valódi oka, talán a szépségem. Egyes emberek és állatok túl szépnek, mások meg túl büszkének gondolnak. Eszükbe sem jut, hogy meggyőződjenek arról, milyen vagyok – s ezzel a hattyú gyöngykönnyeket kezdett hullatni.

– Ne sírj, kedves hattyú – kiáltott fel Dórika –, szerintünk szép vagy, de mégsem vagy büszke, hanem kedves. Látod, még a könnyeid is csodálatosak, olyanok, mint az igazgyöngy! Gyere csak közelebb! Hogy hívnak?

A hattyúnak jólesett ez a kedvesség, s máris a part közelébe úszott, ahol a kidőlt fatönkөн üldögélt a barátságos embercsapat. Egészen közelre jött, ennek örültek a gyerekek, és alaposan szemügyre vették. Jázmin a hattyú fölé repült, aminek az igen megörült.

– Te repülni is tudsz? Hiszen te kislánynak látszol – kuncogott a hattyú, s már el is felejtette iménti pityergését. Jázmin kiáltozni kezdett:

– Látod? Nem minden a külső. Kislány is vagyok, de repülni is tudok. Ez természetes.

– A barátaid is tudnak repülni? – érdeklődött a hattyú.

– Ó, dehogya! Engem Dióanyu tanított, mikor még nagyon kicsi voltam. Mi a tündérnemzetséghez tartozunk, de értjük az embereket.

– De hát én hattyú vagyok, nem ember!

– Úgy látszik, egy nyelven beszélünk.

Kornél apó hozzátette:

– A szeretet nyelve közös. Gyere, hattyú, máskor is közénk. Van neved? Hogy hívnak?

– Jaj, nem mutatkoztam be, elnézést kérek! A nevem Nemes Nóra.

S az idő a nádasban gyorsan repült. Nádország hercegnői valóban hercegnőnek érezték magukat, mert lassan az összes itt lakó állatot megismertette velük Kornél apó, és ezek az állatok mind-mind úgy tekintettek rájuk, mint akiknek hercegnői hatalmuk van. Igazából azonban Kornél apó volt itt a középpont, őt ismerte a mező, a nádas apraja-nagyja, az összes állat.

Vértes Vince vendégségben

Egy nap azonban, amikor a nádas felé közeledett a kis csapat, rögtön észrevették, hogy valami megváltozott.

– Betolakodó járt itt! – kiáltott fel Kornél apó.

A kicsi lányok megijedtek, önkéntelenül is összebújtak. Valóban gyanús volt, hogy még Nemes Nóra sem úszkált a vízen, hiszen eddig mindig széles mosollyal, a habokat szelve fogadta őket. Csakúgy, mint a madarak, akik egyből a fára szálltak, amint feltűnt a határban Kornél apó a kicsikkel.

– Miért van ekkora csend, apó?! – kérdezte ijedten Dórika a másik kettőt átölelve.

– Maradjatok itt, a fatönkön, kicsinyeim – szólt komolyan az apó –, körülnéztek, mert itt valami nem stimmel.

A kislányok szót fogadtak. Az apó körülkémlelte a tópartot, a nyomokat figyelte.

– Ez egy vaddisznó lábnyoma... Felteszlek benneteket a fára, biztos, ami biztos!

A lányok nem is figyeltek eddig, s az apó sem mutatta, hogy az egyik dús lombú fa koronájában egy kis kunyhóféle van. Az apó építette azért, hogy onnan kémlelhesse a környéket. Egyesével tette fel a fára a kicsiket, de mire Jázminra került volna a sor, az apó meglepetten látta, hogy az felszállt. Eddig nem látta repülni, olykor már el is feledkezett arról, hogy szárnyaló kis tündér volna ez a lány.

Amikor biztonságban tudta őket, újra megvizsgálta a nyomokat. A bozótba is bekémlelt. S mit lát? Egy sérült vaddisznó feküdt a földön. Mindkét mellső lábával baj volt, úgy látszott, eltörte őket. Az apó nyomban leküzdötte félelmét, és miután keresztet vetett és fohászzkodott, közelebb lépett a sérült állathoz.

– Ki vagy te, s hogyan kerültél ide? – hagyta el önkéntelenül a száját, bár válaszra a vadkantól nem számított. De láss csodát, a vaddisznó megszólalt:

– Vértés Vincének hívnak, s erre jártam, de jaj, bár ne tettem volna! Megbotlottam a kidőlt fában, és mindkét lábam eltörött.

– Ó, te szegény! – tört fel a jóságos apóból a sajnálkozás. – S éppen a mi kedvenc ülőként okozott neked bajt? Ne félj, kedves Vince, mi segítünk neked. Biztos nem vagy rossz, ahogy sok vaddisznóról gondolják.

– Sohasem bántottam senkit! – sóhajtott, majd fájdalmas jajgatásba kezdett vadkan Vince. – De miért mondtad, hogy „segítünk”, hiszen egyedül vagy a nádasban.

Az apó szeme felcsillant, és vidáman válaszolt:

– Nézz csak fel, kedves Vince, oda a fára! Látod ott azt a kicsi lakot? Nem kunyhó az a fa lombjában, hanem palota. S látod benne azt a három tündéri arcot? Ők ennek a Nádországnak a hivatalos hercegnői!

Vértés Vince számára még nagy bajában is viccesnek tűnt, hogy az a három kislány ott a fa tetején hercegnő legyen, s ezért fájdalmáról elfeledkezve szólt:

– Hercegnők a fa tetején?! Rádásul kisgyerekek? Ha-ha-ha...

– Nono, ez komoly dolog, ne nevesd ki a gyerekeket! Az én védelmemmel, de ők itt a főszereplők.

Vértés Vince rögtön felismerte, hogy az apó vendégszeretetére lelt. Az öreg megvizsgálta a vadkan eltörött végtagjait, és nadrágszóját kettévágva egy-egy ághoz kötötte a vaddisznó lábait. A lányok megnyugodva figyelték, hogy az apónak nem esik baja, sőt a vadkan kimondottan barátságosan szemléli őket, hiszen segítséget kapott.

– Gyertek, lányok, elmegyünk a faluba segítségért, idehívjuk az állatorvost.

– Tarts ki, Vince pajtás! Nemsokára visszatérünk – fordult a vaddisznóhoz.

Így is lett: egy óra múlva Pista bácsi, a falubeli állatorvos ellátta a vadkan sebeit, rögzítette a lábát. Azt ajánlotta, hogy hozzanak Vincének egy sátrat, hogy éjjel ne fázzon, védve legyen a beteg az esőtől, és emellett mindennap gondoskodjanak róla étellel-itallal. Ő majd vissza-visszatér a beteghez a vizsgálatokra.

Vértés Vincének soha nem volt ilyen jó dolga, mint e váratlan fogságban. Naponta lettek szórakoztatói az apó és a lányok személyében, rendszeresen kapott enni, így még túrnia sem kellett élelemért az erdőben, ráadásul Pista bácsi is meglátogatta, hogy gyógyulását őszinte aggodalommal kövesse.

Gyógyulása elég soká tartott, de közben jó barátokra lelt. Mielőtt ismét visszatért volna a sűrű erdőbe, a lányok meglepetést készítettek neki. A nyakába egy rongyból készült szívet kötöttek, hogy ha ezentúl bármerre is jár, őrájuk gondolhasson, ha erre a szívre pillant.

Vince elpityeredett, nehéz volt a búcsúzás. De ez a világ rendje: a vadállatoknak a nagy erdőkben a helyük, nem az ilyen kicsi nádasban. Kissé még fáj a lába, de

az első két lába fölött a saját szíve fölé kötözött rongyszív minden bajért kárpótolta. Így szólt:

– Ha veszélybe kerültök, ez a szív fogja nekem jelezni, mert biztosan megérem majd, ha hevesen dobog ott legbelül.

– Köszönjük, Vince. Reméljük, nem lesz bajunk, de ha mégis rossz történik velünk, kérni fogjuk a segítségedet, kedves vaddisznócska. Jaj, de mit mondjunk akkor?

– Kigondoltam egy verset, azt kiáltsátok, ha veszélybe kerültök. Ha elmondjátok, dobogni kezd majd az én szívem is, és azzal egy ütemben a rongyszív. Hallgassátok csak, így szól a mondóka:

– Vértés Vince jer ide,
hercegnőknek kedvére,
A nádasban nagy a baj,
gyere gyorsan, jó vadkan!

A hercegnők kacagtak Vince vadkan együgyű, de mégis bájos énekén, s addig nem engedték el őt, amíg meg nem tanította velük a dalt.

Balázs Gyéza illusztrációja Kulcsár Ferenc
Tim-tom, találom című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

PÓDA ÉRZSÉBET

Somi és Szurka közös karácsonya

Somi, a kismanó az őszt szerette legjobban, mert olyankor a kertjük telis-tele volt finomabbnál finomabb érett gyümölcsökkel. Ilyenkor már reggel kiment a kertbe, hogy fölszedje, megmossa és megeszegesse a lepotyogott terméseket. Egy őszi nap reggelén egyetlenegy földre pottyant gyümölcsöt sem talált. Hiába remélte, hogy majd ebéd után fölszedi és megeszi mindet.

– Azt a hórihorgas kandeláberét! – dühöngött, amiért nem sikerült a csemegézés. Valaki elcsente a potyogást! El is panasolta a nagymamájának, mi történt.

– Hát, gyermekem, lesd ki a kis tolvajt, csípd fölön az ebadtát, akkor aztán megmarad neked a gyümölcs! – tanácsolta a bölcs nagymama.

Úgy is lett. Somi másnap egész délelőtt ott hasalt egy bokor alatt. Egyszer csak szuszogást, szöszmötölést hallott a gyümölcsfák alól. Mérgesen előpattant a leshelyéről, s mit látott? Szurka, a sün hengergőzött a fa alatt, és a tuskéire szúrta a gyümölcsöket. A manó elkiáltotta magát:

– Azt a narancsszínű somlevelét! Szóval, te vagy a tolvaj! Most elkaptalak! Azonnal add vissza a gyümölcsömet!

A meglepődött s kissé megrettent süni ijedten szuszogta:

– Én... Nem tudtam. Azt hittem, senkinek sincs szüksége a potyogásra... Én csak...

Ám az irigy Somi nem hallgatta végig, hanem ráripakodott:

– Takarodj, te gyümölcstolvaj!

A süni értetlenül ingatta a fejét, és egy kissé megbántódott. Aztán szuszogva, komótosan elcammogott. A kismanó pedig leült a gyümölcsfák alá, és úgy, de úgy teletömte magát, hogy alig bírta föltápáskodni. Talán mondanom sem kell, délre már nagyon csikart a hasa. Ebédelni se tudott, a fájdalom elviselhetetlenné vált. Gyomorrontást kapott, estére be is lázasodott. Doktort kellett hívni, aki gyógyszer, valamint hosszan tartó szigorú diétát írt fel Sominak.

Amikor a manó jobban lett, állandóan csak Szurka járt a fejében. Rettenetesen szégyellte magát a buta viselkedése miatt. Azon töprengett, vajon hogyan engesztelhetné ki szegény sünit. Mikor újra kiment a kertbe, szomorú látvány fogadta. A fák alatt vastagon hevert a lehullott, félig megromlott gyümölcs. A süni azóta nem járt itt. Sominak lelkiismeret-furdalása volt. Elhatározta, hogy megkeresi Szurkát, és bocsánatot kér tőle. De hiába kereste mindennap, csak nem találta. Már lehullott a hó, de Somi még mindig eredménytelenül kutatott. Egyszer elgondolkodva

ballagott a kert melletti erdőben, amikor megroppant valami a lába alatt – és belepottyant egy verembe. Sírt, segítségért kiabált, de nem történt semmi. Csak ült a verem mélyén a hidegtől dideregve. Jó kis idő eltelt már, amikor ismerős neszre lett figyelmes: bőszt szuszogásra! Felnézett a gödör peremére, ahol megjelent Szurka szimatoló, de ugyancsak sovány orra.

– Kérlek, segíts rajtam! – sírta Somi.

– Máris – szuszogta a süni, majd nem túl gyorsan megmozdult és szöszmötölni kezdett valamivel. Aztán eltűnt, majd újra mocomogni kezdett és megjelent az ismerős orrocška:

– Szereztem egy faágot – szuszogta –, leeresztem neked, mássz föl rajta!

Így is lett. Mikor Somi végre kikerült a gödörből, bocsánatot kért Szurkától. A süni elmosolyodott:

– Én már nem is haragszom – mondta.

– Tudod mit? – kérdezte vidáman Somi. – Töltsd nálunk a telet! Látom, nincs vackod, és azt is, milyen sovány vagy. Nagymama épp a karácsonyi diós kalácsot süti. Majd együtt kóstolgatjuk. És ígérem, mostantól az összes lepotyogott gyümölcs a tiéd. Ha akarsz, ideköltözhetsz hozzánk, a kertünkbe, biztosan akad itt valami jó kis zug, ahol jól éreznéd magad.

Így történt. Szurka a karácsonyt a manóéknál töltötte, és azóta is Somiék kertjében lakik, a körtefa alatti odúban. Jó pajtások, igaz barátok lettek. A lehullott gyümölcsön pedig testvériesen megosztóznak.

Szabi-mese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy fiú, aki egészen kicsi kora óta nagy álmodozó volt. Először azt álmodta meg magának, hogy versfaragó lesz. Miután felébredt, neki is fogott a megvalósításnak. Reggeltől estig faragta a verseket. Addig-addig faragta, amíg meg nem unta, de ekkorra már több vastag füzet is teli volt a szép számú, ilyen-olyan, többé vagy kevésbé sikerült költeményeivel. Estétként felolvasta fáradt anyukájának, aki nagyon elégedett volt kisfia alkotásaival – teljesen feltöltődött általuk.

Ezután a fiú megálmodta, hogy énekes-lantos lesz. Miután megvolt a cél, neki fogott a megvalósításnak. Reggeltől estig köszörülte a torkát, hangolta, pengette vagy verte a húrokat – attól függően, épp milyen volt a hangulata. Végül sikerült szép zengőre edzenie a hangját, kellemesre gyakorolni a lantjátékát. Jó volt hallgatni, amikor zenélt. Amikor meg szívből énekelt, mondjuk épp egy színpadon, az őt hallgató közönség úgy érezte, kinyílt az ő lelkük is – sőt három évre elegendő energia tölti fel őket attól a csodaszép hangtól, ami a színpadról árad feléjük.

Ezután a fiú azt álmodta, hogy regényíró lesz. Némi jártassága már volt az ilyes-
miben, hiszen verseket faragni már jól tudott. A regény persze egészen más mű-
faj! De az álom nem fogott ki rajta, aki keményen dolgozott – járatta az agyát,
mozgatta, forgatta, edzette a fantáziáját, verte, nyomta, ütötte az írógép billen-
tyűzetét. Igyekezete nyomán érdekfeszítő, kalandos, olvasmányos és izgalmas
regények láttak napvilágot. Az olvasók csak úgy falták a történeteket. Egyre-más-
ra hívták a fiút a közönségtalálkozókra, aki olyan elfoglalttá vált, hogy alig jutott
ideje öreg barátaira. Ha találkozni akartak vele, nekik is követniük kellett őt az
író-olvasó találkozókra. A fiú csillogó szemmel beszélt az alkotásról, terveiről, ál-
mairól, és csak dedikált, dedikált, dedikált... Az olvasók pedig boldogan lapozgat-
ták a könyveit, rajongói klubokat alapítottak, és izgatottan várták, mikor ül neki a
szerző egy újabb műve megalkotásának.

A fiú ekkor azt álmodta meg, hogy középkori lovag lesz. Olyan igazi! Aki ud-
varias a hölgyekkel, megvédi a gyengébbeket, harcba száll az igazságért és a be-
csületért. A kor nem igazán kedvezett neki, hiszen ma már nem lovon utaznak a
férfiak, s igazi, finom hölgyekből sincs túlkínálat, az igazság és a becsület se érde-
kel szinte senkit. De ő addig-addig fontolgotott, gondolkodott, agyalt, dolgozott,
szervezkedett és ügyködött, míg egy szép napon lovagok garmadája verte fel a ta-
nyáját a lakhelyéhez közeli rekettyésben. A nap csillogott a sisakjukon, kezükben
kelevéz vagy dárda, íj vagy számszeríj, vagy éppen tör vagy kard. Ha egymással
gyakoroltak, csak úgy szállt a por, szikrázott a vas, üvöltött a hang. És akkor és ott!
Egyszer csak és valahol megpillantotta őt: a hölgyek hölgyét, a kedvesek kedvesét,
szíve választottját! A nap ragyogott, a levegő levendulától illatozott, az élet meg-
telt értelemmel és szeretettel.

És a fiú akkor megálmodta, hogy boldog lesz. Hogy feleségül veszi szíve hől-
gyét, gyermekeik születnek és gondtalanul élnek, amíg csak meg nem hálnak.
Csaptak is hetedhét országra szóló lakodalmat: én is ott voltam, húslevesben főtt
csirkelábat szopogattam, a talpamat hólyagosra táncoltam.

A fiú pedig a mai napig álmodik. És minden, amit megálmodik, valóra válik. És
ez a legjobb dolog, ami egy fiúval történhet.

Balázs Gyéza illusztrációja Kulcsár Ferenc
Tim-tom, találom című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

Lógó fülű kis haver

(Naplórészlet)

Akit csak Zokninak hívsz, mert tudod, hogy nem sértődik meg, hiszen a legjobb barátod, még akkor is, ha naponta ezerszer lezoknizod, és nyújtod a fülét lazán ide-oda huzigálva. Zokni csak néha vakkant, akkor is legföljebb azért, hogy hagyd őt békében szunyálni...

A dolgok akkor kezdtek megfordulni, amikor már nem azért kocogtam Zokni után, hogy ő peckesen billegjen a pórázát felcsatolva, s szimatolja ki a világ titkait, hanem azért, hogy én is megértsem Zokni világát. Kutyaszerkóban ébredni csodának számít-e? Mert így elsőre azt mondanám, olyan lett minden, amerre nézek, mint egy idegen galaxisban. Csak az illat, csak az számít, messziről megérezem az erdő és a cserjés illatát, kiszagolom a tavaszt, a mókusodúkat, vakondtúrásig vezetlek, de a benzin árát tőlem ne kérdezd, mert nem értek japánul.

Az ember egy szép napon arra ébred, hogy Zokni szeretne lenni, s ha a Teremtő kegyes, egy hosszú álom erejéig megzoknisodik az ember, és megvakarja saját füle tövét, mielőtt világgá megy.

Sicc, te vicc, tán te nyerítsz?

Porhanyó és Porhapó a falu legutolsó házikójában lakott, Kérgesen, nem messze a titokzatosan bugyogó tavacsától, amelyben állítólag nem éltek már évtizedek óta halak. Ők mégis minden délután ott csónakáztak a zsebkendőnyi vízen, ütötköpött ladikjukat már kikezdte az idő férges foga, de ők egyre csak azt hajtogatták viccesen: „Ahol lakunk, Kérges, az idő foga férges, mégse legyél mérges!”

Ellódultak a parttól azon a különleges napon is, amikor a tücskök megnémultak, és a bugyogás hangja még jobban felerősödött.

„Miért bugyog egy tó?” – töprengett Porhanyó, de nem akaródzott néki ezen lamentálni a vénemberrel, így csak annyit motyogott, amikor már mozdultak az evezők a fehéres-szürkés szakállú öregecske kezében, hogy „Hé, te, hoztunk-e zsákot, mert ha nem, mibe fogjuk ki az aranyhalat?” Porhapó kacagott egy nagyot, s jóízűen megrágtá a sálnak is beillő szakállát. „Hoztunk hát, nem látod,

hogy itt lapul mindig a humorzsák? Hidd el nékem, asszonykám, mézes-mázos szavamra kiugrik egy törpeharcsa, addig nyomom a rizsát, míg egy halféleséggel az Úr meg nem áld. Uccu neki, jer ide, csónakomba ugorj be, azt se bánom, ha nem hal vagy, kóstolnék én rákot, csigát, algát is tán, csak nem árt...”

Szuroksötét lett, mire kiértek ismét a partra, humorzsákjuk lyukas volt, nem lett fogás, csak egy folt, beszivárgott némi vizecske, gyűszűnyi csak, a fene megetté, cipőjük is átázott, nem áldás ez, hanem átok!

Ahogy a lábuk földet ért, csillagos is lett az ég, uramfia, mit látnak? Hiszen itt kalózok tanyáznak! Összehordtak hetet-havat, tüzet gyújtottak a vadak, vicsorogtak, aranyfoguk csillogott, a két öregecske meg már fent lógott. Lábuknál fogva himbálóztak, ijedükben imádkoztak. „Minek néktek rágós falat, egyetek inkább halat!” Porhanyó nagy mestere volt az ékesszólásnak, az est aranyköpése most sem maradt el: „Keressetek aranyhalat, legyen az az aranyfalat! Engedjete el minket, az angyalát!” S még ki se mondta, láss csodát, nagyot zuttyant a Porh család.

A faluban megszólaltak a vészharangok, lódobogás hallatszott, Kérges felől jött a felmentő sereg. A falu legifjabb kántora, aki a templomtoronyból lesi rendszeresen a csillagokat, ezúttal is fogta a távcsövét, és szemlélte az eget. De ahol az ég s a föld összeér, ott látta biza a furcsa tüzet s a két lógó öreget. Összecsördítette a fél falut, lóra pattant a sok deli vitéz s még az is, aki nem merész. Menekültek a kalózok, kámforrá váltak menten, se hírük, se hamvuk, lelkem, kiengedték a keziféket, s uccu neki, illa-berek, szétröppentek, mint a legyek.

Porhanyó és Porhapó is felült egy apró lóra, olyan édes pirinyóra, poroszkáltak hazafele, elfogy lassan hát a mese. Por lepi be a vidéket, hol álmainkban zajlik élet.

Légy te, ki e mesét továbbírja, s hallgassa meg, aki bírja...

Ferdics Béla illusztrációja Csehy Zoltán *Kimaradsz egy körből*
című verseskötetében (Anser Kiadó, 2021)

Varázserejű szavak

Marcinak az volt a szerencséje, hogy kiönthette a lelkét a kutyája előtt. Igen, Kormos mindig meghallgatta, sőt, jó tanácsokkal is ellátta. Ha Kormos nem lett volna, aligha birkózott volna meg a nagy csapással: édesapja elköltözésével. Váltig úgy gondolta, hogy minden miatta történt, mert szófogadatlan, lusta, ráadásul még a leckeírás helyett is folyton csak a táblagépét ütögetné.

– Nem te vagy a hibás – mondogatta neki kutyuskája. – Te semmiről sem tetsz. Jól tudod, hogy apukád folyton nyaggatta anyukádat, hogy házasodjanak össze. Mert csak élettársakként éltek együtt, tudod, nem volt esküvőjük, amelyen örök hűséget fogadtak volna egymásnak.

– De hát ugyanúgy éltek, ahogy a házastársak élnek: egy lakásban, együtt a gyerekekkel.

– Kérek, ne szólj közbe, mert eltérítesz a lényegtől. Az pedig nem más, mint hogy anyukád nem tartotta fontosnak az esküvőt, apukád pedig igen. Tehát ebben a dologban nem értettek egyet. S mint a legutóbbi vitából megtudtam, anyukád megígérte apukádnak, amikor összeköltöztek, hogy ha majd gyerekük lesz, férjhez megy apukádhoz. A gyerekük, aki te vagy, már kilencéves. Elég sok évük volt rá, hogy házasságot kössenek.

Marci mélyen elgondolkodott a szülei szétválásán. Lehet, hogy apa tényleg nem miatta távozott, ahogy Kormos állítja. Akkor talán az lehetett az oka, hogy azt hiszi, anya már nem is szereti? Hogy ezért nem akar vele megesküdni?

– Kormoskám, ki kell találnunk valamit, hogy újra összehozzuk őket. Már két hónapja, hogy apa nem lakik velünk. Ez nem mehet így tovább. Én nem akarok félárva lenni. Mindig annak érzem magam, ha csak az egyikükkel lehetek. Ráadásul mindketten szomorúak. Sajnálják, hogy összevesztek, de egyiknek sem jut eszébe, hogy kezdeményezze a kibékülést.

– Ez az! – vág közbe Kormos. – Elég baj, hogy a család kutyájának kell rájönnie a megoldásra. Most jól figyelj! Rád vár a nagy feladat! Emlékszel a varázserejű szavakra?

– Hát persze: köszönöm, kérek, bocsánat.

– Remek! Ezek köré kell fonnod a további fejleményeket. Holnap apukáddal találkozol. Használd az eszedet!

Marci alig várta, hogy másnap délután legyen. Már előre átgondolta mondanivalóját. Így aztán, amikor apa az iskola előtt várta, azonnal a terv szerint járt el.

– Anya nagyon köszöni, hogy ma értem jöttél, és kér, hogy ne haragudj, de hét óra előtt ne vigyél haza, mert ma szeretne több lemaradást behozni a munkahelyén. Szóval, ha nem gond...

– Már hogy lenne gond – felelte apa. – Sőt örülök, hogy többet lehetünk együtt. Nálam elkészítheted a házi feladatokat, s utána elővehetjük a társasjátékokat.

Marci elégedetten nyugtázta, hogy apa egy igazi, amolyan régi mosolyt is megereztett.

Anyával is sikerült a terve. Amikor hazaért, elmondta neki, hogy apa nagyon kéri, ne haragudjon rá, hogy ilyen későn hozta őt haza, de gyorsan elfutott az idő, észre sem vette, hogy már hét óra van. És előre is köszöni a megértését.

– Ezt apa így mondta? – mélázott anya.

– Igen, pontosan így – bizonygatta Marci. – De szomorú volt, hogy nem jöhett fel velem a lakásba, mert téged is szívesen látna.

– De hát én nem mondtam, hogy nem jöhet. Mondd meg neki, hogy legközelebb nyugodtan jöjjön fel.

Marci alig fért a bőrébe. Vacsorázni sem bírt. Persze ennek az volt az igazi oka, hogy apánál jóllaktak hortobágyi palacsintával. Apa a palacsintasütés mestere. Mondta is anyának:

– Apa szívesen vendégül látna téged is egy jó adag hortobágyi palacsintára, mert hogy ez a kedvenced.

– Nahát, ez igazán kedves tőle – most anya arcán is őszinte mosoly jelent meg. – És hogy van, nem szomorú?

– De igen, szomorú. Hiányzunk neki.

– Akkor hát... – de anya nem fejezte be a mondatot. Marci viszont tudta, jó úton halad.

A következő találkozás során Marci elmondta apának, hogy anya nem is bánná, ha visszajönne hozzájuk.

– Apa, hívd fel anyát, beszéljétek meg a visszaköltözést.

– Majd felhívom.

Már csak két találkozást ejtettek meg apával, és a varázsszavak megtették a magukét. Néhány nap múlva apa egy rózsacsokorral érkezett régi otthonába.

– Ígérem, hogy ezentúl nem foglak unszolni, hogy keljünk egybe – mondta anyának.

– Én meg alaposan végiggondoltam mindent, s azt mondom: mégiscsak házasodjunk össze.

Marci szép csendesesen, szinte észrevétlenül lopakodott a szobája felé. Kormos kutya a nyomában.

– Jól csináltad! – mondta elismerően Kormos, és hosszú nyelvével meg-megnyaldosta Marci nyakát.

Diósjenő

Diósjenőn a Jenő
szomorúan lépdél,
nem békél meg lelke
a dióslepénnyel.

Mákosat szeretne,
sajog már a nyelve,
inkább a Csóványost
mássza meg hetente.

Szendehely

Katalinpuszta
meg Szarvasrét,
van bennük törpe
százhatvanhét.

Mindegyik szende,
megáll az eszem,
mi más is volna
Szendehelyen.

Pusztaberki

Gyönyörű szép
Pusztaberki,
nem szomorú
benne senki.

Ember benne
helyét leli,
Derék-patak
átöleli.

Füle

Kisfülén, majd Nagyfülén
hallgatózik a csend,
szívecskéjét hallja meg,
hogy dobog odabent.

Legeslegjobb derelye
szentmártonfülei,
barátfüle, szól a csend,
és mindet megeszi.

Kistamás

Aki Tamás,
Kistamáson
nagyra nő,

lesz belőle
szorgos égi-
meszelő.

Csillagokat
pingál, rajzol,
varázsol,

megleled őt,
a világon
akárhol.

Kisdobsza

Nem verem én ma nagydobra,
ékes falu lett Kisdobsza.
Ha meghallgatod a csendet,
feldobja mindjárt a kedved.

Errefelé azt beszélnek,
villanykörte is megéri,
dobbal, síppal lehetetlen
verebeket fogni, lelkem.

Und

Ha erre jársz,
a környéket
mindenestül
meg ne und.

Azt beszélnek
a horvátok,
itt fészkel az
ős turul.

A horgásztó
Zsira felé,
elárulom,
de halkan,

hogya nem fogsz
benne halat,
megkönnyezi
egy angyal.

A horvátok
jó emberek,
szeretik a
hasukat,

a legtöbbjük
melegben is
népviselet-
ben mulat.

Pünkösdőlés,
nagy májusfa,
ágáról lóg
az üveg.

Megmássza egy
bátor legény,
nem lel abban,
csak vizet.

Nadap

Kicsi lett fejemre
Nadapon a kalap,
veszek hát helyette
újat mihamarabb.

Megnőtt az én fejem,
sok-sok újat láttam,
nemhiába, hiszen
nagy a tudásvágyam.

Katolikus templom
elé madárka szállt,
itt keresztelték meg
Vörösmarty Mihályt.

Morzsát kap a galamb,
turbékolva felel,
nagyvilágon kívül
nincsen számára hely.

Ferdics Béla illusztrációja Csehy Zoltán *Kimaradsz egy körből* című verseskötetében (Anser Kiadó, 2021)

A krampusz karácsonya

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tenger kellős közepén, a világ végétől nem messze volt egy kis sziget. Bizonyára tudjátok, hogy arrafelé bőven akadnak apró lakatlan szigetek, ám ez a szigetekcske korántsem volt lakatlan. Kezdeném azzal, hogy a közepén egy nagy fa állt, ami csodálatos fénybe borította az egész környéket. Mert ez a fa nem holmi közönséges fa volt, hanem egy bűvös villanykörtefa. Az ágain sziporkázó villanykörték vígan hirdették a közelgő karácsony ünnepét. Árnyékában mézeskalács-házikó bújt meg, melyet még soha nem dézsmáltak édesszájú gyerekek. Ebben a házikóban a Jótündér éldegélt, aki már vagy ezer esztendeje nyugdíjba vonult. Mi tagadás, megöregedett, feledékennyé vált, a jótettek számontartása is nehezebbre esett, ezért aztán nem is foglalkozott ilyesmivel. Szívesebben forgolódott a tűzhely körül, hogy finom mézeskalácsot süssön.

A villanykörtefa legmagasabb ágán az ollócsőrű holló tanyázott. Fiatalkorában csak vészmadárnak titulálták, mert a gátlástalan meseírók ráfogták, hogy ő vájja ki az akasztófára való latrok szemét. Pedig ő sosem művelt ilyesmit, nem volt hozzá gyomra. Jómadárnak tartotta magát, inkább a sajtot kedvelte a kivájt szemek helyett. A terebélyes fa odvában a mindent látó majmocska húzta meg magát. Ez a szemfüles kis teremtmény mindenről tudott, ami a szigeten történt, ezért a szomszédai csak minden lében kanálnak csúfolták. A majmocska nem bánta, ahelyett, hogy megsértődött volna, inkább büszke volt arra, hogy ő a többiek éber őre. A villanykörtefa gyökerei közt fekete nyílás tátongott, amelyből sűrű fekete füst gomolygott elő. Ez volt a pokol első bugyrának titkos járata, amibe halandó ember még sosem tette be a lábát. A bejárat egy sötét barlangba nyílt, itt lakott az ördögök öreganyja három rakoncátlan unokájával.

Devlanyó aznap este épp azon igyekezett, hogy végre ágyba parancsolja a csepp ördögfiókákat. Jól bedurrantott a kályhába, nehogy megfázzanak a kis ártalmasak, kormos paplannal alaposan betakargatta őket, még arra is volt gondja, hogy izzó paraszt dugjon a talpuk alá. Aztán lázasán készülődni kezdett.

– Ne menj el, nagyanyó! – kérelték az ördögöcskék, akik nem nyughattak üszkös nyoszolyájukon. Mintha csak az ördög bújt volna beléjük, patás lábukkal egymást rugdosták a takaró alatt.

– Muszáj mennem, bűdös kis átkaim! Hiszen tudjátok, ma van Mikulás napja. A Téalapó hamarosan értem jön, és én még össze sem csomagoltam a sok ajándékba szánt szenet meg virgácsot!

– Az ördögbe is! Nem akarjuk, hogy elmenj! – nyafogták a sátánkák.

– Ejnye, pokolbéli kincsecskéim! Gondoljatok csak arra a rengeteg rossz kölyökre, akinek ma este én fogom telerakni a csizmácskáját! Ne féljetek, reggelre hazaérek, akkor majd játszunk vasvillásdit, és ördögöt is festünk a falra! Megigérem! De addig aludjatok, álmodjatok rémeset! – parancsolta ellentmondást nem tűrve, azzal krampuszit nyomott a homlokukra, és kibújt a világba. Épp időben, mert a Téalapó szánja már a tenger partján csilingelt, szilaj rénszarvasai pedig toporzékolva várták, hogy a levegőbe repíthessék minden pereputtyával együtt. Nem is csoda, hiszen hosszú út állt előttük, hajnalig be kellett járniuk hetedhét országot, ráadásul az állandóan késlekedő Tavasztündért is fel kellett szedniük valahol.

A száncsengő hangja még el sem halt a távolban, amikor egy gonosz varázsló tévedt arrafelé. Nem volt valami előkelő látvány, ahogy szüette seprűnyélen sodródott a kóbor szelek szárnyán, mint akinek még egy szelídített griffmadárra sem telik. De ha már ott járt, mondanom sem kell, hogy szemet szúrt neki a pazarul kivilágított sziget, és ha már észrevette, úgy döntött, hogy megáll és közelebről is szemügyre veszi.

– Nicsak, hiszen ez egy valódi villanykörtefa! – örvendezett. – Védett fajta, manapság igazi ritkaságszámba megy! Mélyen tisztelt mesterem mindig is egy ilyen mágikus villanykörtére áhítozott! Itt a nagy lehetőség, hogy beszerezzek egyet!

– Látlak! Látlak! – visongott az ágak közt a mindent látó majmocska, aki rögvest felfigyelt a váratlan betolakodóra.

– Hókusz mókus! – rivallt rá a varázsló, mire a szerencsétlen majmocska szempillantás alatt mókussá változott. Hitetlenkedve tapogatta bozontos farkát, szégyenében elvörösödve inkább eltűnt az odúja mélyén. A varázsló közelebb lépett a fához, hogy leszakasszon egy fényes gyümölcsöt, ám ekkor a holló ébredt fel és elrikoltotta magát.

– Rabló-ó-ó!

– Csiribíj-csicsikálj! – legyintett pálcájával a varázsló. A holló engedelmesen a szárnya alá hajtotta fejét, és mély álomba merült.

A nagy zajra a Jótündér is felriadt, pedig kicsit már süket volt szegény. Kíváncsi-an kikukucskált a mézeskalács-házikó ablakán, hogy megnézzze, vajon ki háborgatja éjjeli nyugalmaát? Vesztére...

– Ablak a dabra!

A ház ablaka abban a minutumban rácsapódott tisztességben megőszült fejére.

– Ilyen gyalázat nem ért, mióta az eszemet tudom! – dohogta magában, és nagy sebbel-lobbal kiszaladt az ajtón.

– Kókusz-pókusz! – rikkantott a varázsló, mire a vén tündér menten kókuszdióvá vált ijedtében. Csak hatalmas szőrös póklábai segítségével tudott nagy nehezen visszamenekülni a házába.

Az ördögfiókák bezzeg nem ijedtek meg az idegentől, aki megzavarta kellemes rémálmaikat. Nekik aztán hadonászhatott a varázspálcájával, rajtuk nem fogott

az Abrakadabra, sem a Hókuszpókusz. Körbevették, ráakaszkodtak, és rúgták-harapták, ahol érték. A varázsló rémulten hátrált előlük, aztán mentő ötlete támadt.

– Megálljatok, ebadta sátánfattyak, azt is megbánjátok, hogy a világra jöttetek! Megátkozlak benneteket! Parancsolom, hogy legyetek jók!!!

És láss csodát! A kisördögök bocsánatért esedezve illendően elköszöntek, aztán egymás kezét fogva szép rendben levonultak a föld alá. Most már semmi sem állt a gonosz varázsló útjába. Gyors mozdulattal kicsavart egy körtét a foglalatából, majd a köpönyege zsebébe dugta. A tarka fények azon nyomban kialudtak, az egész sziget sötétbe borult. A varázsló pedig, mint aki jól végezte dolgát, felpatant az elnyűtt seprűre, hogy egyenesen az üveghegyek felé vegye az útját.

Devlanyó fáradtan, álmosan érkezett haza, másra sem vágyott, mint egy jó erős kénköves teára meg egy forró gejzírfürdőre. De a nagy feketeségben azt sem tudta, merre van előre.

– A pokol fenekén sincs ilyen sötét! – háborgott magában tapogatózás közben. Tudta, mit beszél, hiszen hivatalos ügyekben gyakran megfordult a kérdéses helyen. – Vajon mi az ördög történhetett, hogy az orromig sem látok?

Vakon botladozott el a mézeskalács-házikóig, amelynek ablakában egy mécses gyenge fénye pislákol.

– Hé, Jótündér! Hol a pokolban vagy?

– Micsoda ostoba kérdés ez egy ilyen tenyérnyi szigeten? Mégis hol lehetnék?
– mormogta valaki odabentről.

– Merre vagy? Nem látlak!

– Kerülj beljebb, máris megtudod.

Devlanyó szót fogadott, de mindjárt az ajtóban elbotlott valamiben. A valami gurult egy darabig, majd a falnak csapódott, és keservesen feljajdult.

– Luciferre, mi volt ez?

– Én voltam... – nyögte a Jótündér. – Alaposan belém rúgtál!

– Mi történt veled?

– Ördög tudja...

– Mit tudom én?!? Segítenék, ha látnálak, de fogalmam sincs, merre talállak!

Mit volt mit tenni, meg kellett várniuk, míg rájuk nem virrad. Jó sokáig vártak, mert a világ végén akkor kel fel a nap, amikor neki tetszik. Hanem egyszerre mégiscsak kivilágosodott. Akkor aztán az ördögök öreganyja alig hitt a tulajdon szemének. Kedves szomszédasszonyából kókuszdió lett, de még ez volt a kisebb baj, a kókuszból ugyanis nyolc ocsmány pókláb meredezett elő.

– Ki az ördög tette ezt veled? – szörnyülködött Devlanyó összecsapva a kezét.

– Hiszen ha tudnám... de sejtellem sincs. Csak annyit láttam, hogy a tolvaj elrabolt tőlünk egy villanykörtét, és ettől sűrű sötétségbe borult a sziget. Segíts rajtam! A lelkem is eladnán az ördögnek, csak ne így kelljen leélnem életem hátralévő részét!

– Mihez kezdenék én egy jótündér lelkével? – csóválta a fejét Devlanyó. Összeszedte minden maradék erejét, megkereste a ládafiában a tündér varázspálcáját, hogy nekifogjon a bűbáj hatástalanításának.

– Mi lesz már?!? – sürgette türelmetlenül a tündér, aki nem érezte jól magát kókuszpókként.

– Az ördögbe is! Ez a varázspálca be van rozsdásodva!

– Ne csodálkozz, nem használtam már vagy száz esztendeje. Találj ki valamit, és én hálából olyan krampuszedlit sütök neked, hogy a patádat is megnyalod utána!

Mi tagadás, Devlanyó imádta a krampuszedlit. Nem is kellett neki több, teljes erőből földhöz vágta a diót, és a megrepedt héjak közül előhúzta a Jótündért.

– Belzebubnak hála, hogy újra látlak! – vigyorgott a képébe.

– Lehetél volna kicsit kíméletesebb is... – sóhajtotta a tündér, aki nem győzte a kókusztejet törölgetni magáról. – Gyere, nézzük meg a gyerekeket!

Elindultak a kihunyt villanykörtefa irányába, ahol Devlanyót szokatlan látvány fogadta. A pokol tornácán illedelmes, jólfésült unokái üldögéltek, akik kézcsókolommal köszöntötték ahelyett, hogy szurtosképű sátnéfajzatokhoz illően egymás füstös üstökét tépték volna határtalan örömben.

– Mi lelt benneteket? Csak nem vagytok betegek? Remélem, kellőképpen roszszalkodatok? – fordult feléjük gyanakodva.

– De nagy, mi jók voltunk! Kikormoltuk a kéményt, megtisztítottuk az üstöket, elhordtuk a hamut, és szabadon engedték a bűnös lelkeket!

– Ördög és pokol! Hogy tehetétek, égetnivaló kölykei?!? Hát erre tanítóttalak én titeket? Alig húzom ki a patám hazulról, és ti máris megjavultok?

– Nem tehetünk róla, minket megátkoztak! A csiribí-csiribácsi a hibás. Muszáj jónak lennünk, ha akarunk, ha nem...

– Na még csak ez kellett szegény fejemnek! – jajveszékelt Devlanyó a szarvát tépve. – Kész istenverése! Hogy mit kell megérem öreg napjaimra! Ó, alantas hatalmak, hogyan eshetett meg velem ez a szörnyűség?

– Ne óbégass, szomszédasszony, hiszen nem is ez a legnagyobb gond! – kotytyantott közbe a Jótündér.

– Jaj, ne... van még más is?

– Ha nem borul fénybe a villanykörtefa, nem lesz karácsony! Ha pedig nem lesz karácsony, akkor csak az ördög tudja, mi lesz...

– Ne bámulj rám, gőzöm sincs róla! – fortyant fel Devlanyó ingerülten.

– Jó, jó, nem kell mindjárt megsértődni, tudod, hogy nem úgy értettem. Látom, hogy pokoli hangulatod van, de most cselekednünk kell! Bármilyen áron vissza kell szereznünk azt az elrabolt villanykörtét, hogy újra fényárban ússzon a sziget! Mert ha nem tesszük, örökre elveszünk a sötétben.

– Van valami ötleted?

– Kérdezd meg a mindent látó majmocskát! Ha valaki tud valamit, az csak ő lehet.

– Megyek és megkísértem.

A kis mihaszna odahaza tartózkodott a fa odvában, de semmi pénzért nem volt hajlandó előbújni. Devlanyó megsokallta a dolgot, egykettőre felmászott érte, és a farkánál fogva kirántotta ökelmét az odújából. Csak akkor vette észre, hogy valami nem stimmel vele, amikor a vörös mókusloboncot megpillantotta. A majmocska szégyenkezve bújt a farka mögé, és sírva panaszkolta az őt ért csúfság részleteit.

– Láttam, láttam! – makogta, majd egy óvatlan pillanatban nyoma veszett a nyílás mélyén.

– Ne pironkodj, gyere elő! Hoztam neked banánt! – csalogatta Devlanyó mindhiába.

– Már nem szeretem a banánt! A mogyorót, makkot, diót szeretem!

– Na, ezzel nem sokra megyünk – legyintett a Jótündér. – Talán a holló ismeri a tetteit.

Ollócsőr azonban nem válaszolt, az igazak álmát aludta a fa tetején. Csak akkor kezdett ébredezni, amikor Devlanyó tapintatosan megrángatta a farktollait. Hanem akkor aztán kiengedte a hangját, és méltatlankodva rikoltott az anyó fülébe.

– Megbolondultál? Mi az ördögöt művelsz a gyönyörű tollaimmal?

– Jó reggelt, komám! Ha fel nem keltelek, aludtál volna ítéletnapig! Mit tudsz az idegenről, aki megdézsmálta féltve őrzött fánk tiltott gyümölcsét?

– Csak annyit, hogy az Üveghegyek felé menekült. Talán még nem késő, hogy utolérjük, és visszavegyük tőle jogos tulajdonunkat! Milyen kár! Késlekedés nélkül útnak kell indulnunk, nem vesztegethetjük az időt!

Devlanyó és a Jótündér összedugták a fejüket, hogy megtanácskozzák a dolgot.

– Ollócsőr igazat szólott. Egy életem, egy halálom, én bizony megpróbálom! Remélem, elég ördögösség szorult belém ahhoz, hogy sikerrel járjak – jelentette ki az ördögök öreganyja. – Mondd csak, te tündér! Van neked repülő seprőd?

– Van, de defektes...

– Tudom, tudom. Ezredévek óta nem használtad. Na mindegy, akkor nincs más hátra, minthogy hollóháton repüljem át az Óperenciát. Ollócsőr, ezennel kinevezlek táltos paripának!

A holló nem lelkesedett az ötletért, de nem maradt más választása, minthogy hátára vegye Devlanyót, és együtt induljanak szerencsét próbálni. Eleinte gyorsan haladtak, ám egy idő után Ollócsőr panaszkodni kezdett.

– Kár! Hogy a Sötétség Fejedelme emésztett volna el!

– Ah, de jó is lenne! – sóhajtotta Devlanyó. – Ám az még odébb van, első a kötelesség! Mi bajod, komám?

– Nehéz vagy!

– Bocsi, talán a kelleténél több nadragulyát nassoltam, de az ünnepek után biztosan ledolgozom! – ígérte az anyó.

– Azonkívül büdös is vagy! – jajgatott tovább az alkalmi háttas. – Kár! A szagod bántja a csőrömet!

– Meglehet. Hetek óta nem vettem egy tisztességes mocsári iszappakolást. Ha hazaérek, bepótolom!

– A patád nyomja a vesémet!

– Nincs is veséd!

– Kár! De attól még úgy sajog, mintha lenne! Túlságosan szorongatod a torkom! Kár! Nem kapok levegőt! Esküszöm, lehajítalak, ha nem hagyod abba! Rosszabb vagy, mint a mesebeli róka, aki kidumálta a csőrömből a sajtot!

Devlanyó hiába fészkelődött, hiába fogadkozott, a holló nem sokat teketóriázott vele, hanem levetette, mihelyt egy talpalatnyi szárazföldet látott maga alatt. Ő meg lebucskázott, és jókorát puffant a földön. Keservesen nyögve feltápászkodott, leporolta magát, aztán körültekintett. A kurta farkú malac nagy szemeket meresztett, amikor az ördögök öreganyja az égből zuhant oda a közvetlen közelébe. Még a turkálást is abbahagyta meglepetésében.

– Hol vagyok? – jajdult fel az anyó fájós derekát tapogatva.

– A világ végén – röfögte a kurta farkú malac.

– Hát te mit csinálsz itt, ahol a madár sem jár?

– Túrok. Nem látod?

– Látni éppen látom, de mi az ördögnek?

– Hogy egy darab vasat találjak.

– Na és ha nem találsz?

– Az az én bajom. Akkor mérgegemben egy jó nagyot kiáltok.

– Nahát, micsoda komoly életcél! Mondd csak, nem láttál errefelé egy kóbor varázslót?

– Dehogynem. Arra, észak felé, esetleg keletnek, bár lehet, hogy délnyugatnak... homokeygenest balra, de arra már nem emlékszem pontosan, hogy az Üveghegyeken innen, vagy túl lakik-e?

– Köszönöm a nincs mit! Turkálj csak tovább, hogy az ördög vigyen el! – boszszankodott Devlanyó, azzal útnak eredt a jelzett irányba.

Bandukolás közben eszébe jutott öregapja híres hétmérföldes csizmája. Jól jött volna most, de hát annak a talpa már akkor elvászott, mikor még bitang ördögfióka korában játszadozott vele. Amint ment, mendegélt, egyszer csak ráesteledett. Nézett jobbra, nézett balra, de bizony nem látott egyebet, csak egy halovány fényfoltot a távolban. Elindult hát arrafelé. Nemsokára egy mézeskalács-házikóhoz érkezett, ennek ablakából szűrődött kifelé a világosság. De hol volt ez a házikó a Jótündér takaros otthonához képest? Innen is, onnan is jókora darabok hiányoztak belőle, és mintha csak korgó gyomrú kölykök hada csente volna le róla az ereszcatornát. Devlanyó az ablakon át lesett be a kivilágított szobába. A kemencénél vénségesen vén vasorrú bába görnyedezett, aki hatalmas kondérban békalencsefőzeléket kotyvasztott az unokáinak. A cseppnyi taknyos orrú bábikák

és serdületlen varázslótanoncok körülülték az asztalt, ahol egy varangyot boncolgattak nagy egyetértésben. A tűzhely mellett guggoló kopasz varázsló nyárson sülő denevért forgatott. A fejük felett pedig a mágikus villanykörte ontotta barátságosan meleg fényét.

– Micsoda kedves kis család! – sóhajtotta Devlanyó, akinek fekete szíve nyomban megesett rajtuk. – Ha most elveszem tőlük azt a villanykörtét, nekik sem lesz karácsonyuk!

Lógó szarvakkal kullogott hazafelé, de azt elképzelni sem tudta, vajon hogy az ördögbe fog átkelni hetedhét országon, az Óperenciás-tengerről már nem is beszélve. Legjobb esetben is csak ördögsekéren utazhatna, ám ebben az elhagyatott köztes világban egy kóro nem sok, annyi sem termett. Nagy bánatában észre sem vette, hogy patájával egy egérlyukba hágott. Megpróbálta kihúzni a lábát, ám a föld abban a minutomban megnyílt alatta, ő pedig akkorát esett, hogy kishíján a nyakát szegte. Bukfencezett néhányat, aztán valami kellemesen bűzlő katlanba csobbant, amiben sűrű kotyvalék rotyogott.

– Csak nem a pokolba csöppentem? – nyöszörögte Devlanyó, amikor látta, hogy egy kuktasapkás sátánfi áll felette vasvillával a kezében.

– Ördögöd van öreganyám! Eltaláltad. Ez itt az alvilág konyhája – válaszolta büszkén az ifjonc. – Mondhatom, még hírhedt ükapám, a bukott angyal sem bukott ekkorát, mint te, pedig ő egészen magasra kapaszkodott fel a számléltrán!

– Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál, nekem meg szerencsém, hogy ép bőrrel megúsztam esztelen kalandomat. Azazhogy mégsem úsztam meg szárazon... ejnye, de jó íze van ennek a levesnek!

– Meghiszem azt! Jóféle ebihalászlé, a feneketlen mocsárban fogtam a hozzávalót, sőt a pokolian csípős paprikát sem felejtettem ki belőle! Nézd csak, hogy forr benne az epe! Ha már megfürödtél a saftjában, igazán itt maradhatnál vacsorára. Ne aggódj, később majd útba igazítunk...

Devlanyó képtelen volt nemet mondani ilyen szíves invitálásra. Repetát is szedett az ételből, de vacsora után egy percig sem volt maradása.

– Ideje indulnom gyermekeim, mert az otthoniak pokolian nagy bajban vannak! Csak tudnám, hogyan jutok haza az én elátkozott szigetemre?

– Mi sem egyszerűbb ennél! Természetesen egy föld alatti féregjáraton – tanácsolta a főördög, aki egy szénnel rajzolt pokolbéli térképet terített szét az asztalon. – Hétszer fordulj balra, egyszer egyenesen jobbra, majd három szintet lefelé, utána a hetedik bugyornál újra háromszor jobbra, egyszer balra, aztán a körforgalomnál válaszd felfelé a kilencedik kijáratot, kövesd a kénkőszagot, és hipp-hopp, már otthon is vagy! Megjegyezted?

– Hogyan...?

– Sebaj, Belzebubó majd elkísér. Igaz-e, Bubó?

– Parancsára, öregapám!

Bubó a férgenél is jobban kiismerte magát a járatokban, így hamarosan már a tenger fenéke alatti alagútban haladtak, s mert a sós víz bőven csepegett a fejükre, Devlanyó elfáradt, ráadásul kezdett megéhezni. Az úton-útfélen összecsispegetett gőtéek, szalamandrák a fél fogára sem voltak elegendőek. Korgott a gyomra cudarul, csak azzal vigasztalta magát, hogy tudomása szerint eddig még egyetlen krampusz sem pusztult éhen, mióta világ a világ.

Bubó meg csak sietett előre rendíthetetlenül, mígnem végre az elágazáshoz nem értek.

– No, innen már maga is hazatalál, öreganyám!

– Hálásan köszönöm, fiacskám, ördög veled! – búcsúzkodott Devlanyó, azzal bemászott a barlangba.

Az édes otthon meglehetősen kihaltnak tűnt, a tűz is kihunyt, a sátánkák sem rendetlenkedtek a kölyökszobában. Devlanyó rosszat sejtve bújt ki a földszintre, ami baljós sötétbe borult. Ollócsőr a körtefa tetején bóbiskolt szárnya alá dugott fejjel, ügyet se vetve rá. A mindent látó majmocskának nyoma sem volt. Bezeg a mézeskalács-házikóban pezsgett az élet. Betekintett az ablakon, és ámulva látta, hogy a Jótündér a konyhában sűrög-forog, a kisördögök pedig buzgón segítkeznek neki.

– Hát ti mi az ördögöt kotyvasztotok? Felcsaptatok konyhatündérnek? – nyitotta rájuk az ajtót.

– Mácsonyalekvárt főzünk. Jó pikáns mácsonyalekvárt! A gyerekek találták a receptjét a purgatórium alagsorában – újságolta a tündér, aki ki sem látszott a sok munkából. – Nem is tudtam, hogy a mácsonya ilyen finom, és a betegségek ellen is meglehetősen ártalmas!

– Aztán minek az nektek?

– Hogy rákenjük a krampuszedli tetejére. Gyere, kóstold csak meg!

Devlanyó kénytelen-kelletlen nekilátott, hogy egy kis süteménnyel verje el az éhét. Már várta a kínos kérdést, amit a tündér tett fel neki.

– Sikerrel jártál?

– Sajnos, feleslegesen fáradoztam. Félek, hogy az egész pokoljárásom hiábavaló volt.

– Akkor most mi lesz?

– Fel kell készülnünk a legrosszabbra. A villanykörtefa a pokol tűzéből nyerte az energiáját, de odalenn már a parázs is kihunyófélben van. Mindennek vége! Karácsony sem lesz, és talán még a nap sem fog felkelni. Ha beindul az ördögi kör, nekünk annyi... mindenkit figyelmeztetnünk kell! Hol van a mindent látó majmocska?

– Az odújában duzzog. Képtelen kibékülni magával.

Devlanyó megállt a sötétbe burkolózott fa tövében, és felkiáltott a majmocskához.

– Tedd le a banánt a fűbe, majd lemegyek érte, ha kedvem tartja! – makogta a majmocska gorombán odafentről.

– Nem hoztam banánt, hiszen utárod. Te magad mondtad!

– Akkor meg minek háborgatsz? Láthatod, hogy nem érek rá!

– Csak fel akartam hívni a figyelmedet egy apróságra, ami nem vettél észre, mióta csakis magaddal foglalkozol! Kihunytt a villanykörtefa, elaludtak a fények, lassan kialszik a pokol tüze is. Hamarosan örök sötétség borul majd a szigetre, és mi éhen veszünk, mert a sötétben nem terem banán, de mégogyoró sem. Pokoli napok várnak reánk, nekem elhíheted!

– Csak nem amiatt az elveszett körte miatt történt mindez?

– De bizony, hogy amiatt! Ha nem hiszed, járj utána!

– Na várj csak, mindjárt segíték én a bajon!

A mindent látó majmocska váratlanul kisurrant üregéből, és boszorkányos ügyességgel felkúszott a körtefa törzsén. Hosszú vörös mókusfarka elégánsan lengedezett utána. Vékonyka ujjával megragadta a villanykörték kábeleit, gyorsan összecsomózva őket a hiányzó körte helyén. Valami halkán sistergett, néhány szikra pattant, aztán a fa rég nem látott fényárba borult.

– Csiribí-csiribá! Legyen világosság! – fintorgott gúnyosan a majmocska, ám akkor csoda történt. A lompos mókusfarok egy csapásra semmivé lett, helyén vézna majomfarkinca nőtt. A majmocska hitetlenkedve bámulta saját fenekét, aztán felkiáltott mérhetetlen örömeiben.

– Juhé! Már azt hittem, örök életemre hitvány mókusmajom maradok! – sivalkodta boldogan viháncolva. – Megjött az étvágyam, Devlanyó! Hozhatod azt a banánt!

Karácsonyeste az ördögök öreganyja leballagott a barlangba, hogy begyűjtson a katlan alá. Lefektette a sátánkákat, aztán átment a Jótündérhez.

– Épp most sült ki a karácsonyi kalácsom – fogadta nyájasan a szomszédaszszony. – Vigyél belőle egy kis kóstolót a gyerekeknek! Nem hintettem rá porcukrot, tudom, hogy ti szénporral szeretitek.

Devlanyó leroskadt egy székre, és a kezébe temette az arcát.

– Hát te miért vagy ilyen búval bélelt? Úgy festesz, mint aki szentelt vizet ivott! Mitől ilyen karikás a szemed? Nem aludtad ki magad?

– Tudhatnád, az ördög soha nem alszik.

– Nyugodj már meg, hiszen minden jól végződött... vagy mégsem?

– Nem is tudom. Talán igazad van, csak a kölykök miatt aggódom. Olyan jólneveltek lettek, hogy az már botrányos! Se egy apró csintalanság, se egy sátáni vigyor, se egy kis csihi-puhi! Legalább néhanapján rossz fát tehetnének a tűzre, de még azt sem... ha így folytatják, attól tartok, hogy a szarvacskájuk se fog idejében kinőni. Meg vannak átkozva a szerencsétlenek!

– Szeretnéd, ha feloldanám azt az átkot? – kérdezte a Jótündér rozsdás varázspálcája után kotorászva.

– Nem! Nem biztos... azaz... biztos, hogy nem.

Ferdics Béla illusztrációja Csehy Zoltán *Kimaradsz egy körből* című verseskötetében (Anser Kiadó, 2021)

Vonat

Egyszer ültem vonaton,
zakatolt is monoton,
szállt a füstje konokon,
aztán megállt Monokon.

Mikor leszünk Monoron?
Ráncoltam a homlokom.
A kalauz: Nem tudom.
Hol vagyunk most? Féluton.

Lassan telt a délután,
tavasz jött a tél után,
a vonat csak robogott,
de Monor még messze volt.

Nézd, az arcom mily komor!
Messze lehet még Monor?
A kalauz: Messze még.
Sok türelem lesz elég.

Lassan telt az éjszaka,
mikor jutok én haza?
Nyár jött a tavasz után,
én csak ültem ott bután,

akár egy rút kőszobor.
Messze lehet még Monor?
A kalauz: Messze már,
akárcsak a láthatár.

Lassan telt a hajnal el.
Bár ne szálltam volna fel!
Ősz követte a nyarat,
vajon Monor hol marad?

A kalauz: Várni kell,
míg az ősz is elszelel.
Türelem és jómodor
után érkezik Monor.

Szívem alig dobogott.
Leszálltam. Most itt vagyok.
Fájdalmam és nyomorom:
engem várnak Monoron!

Sakk

Fáradt vagyok,
szólt a gyalog,
mennék lovon.
Nekem muszáj
lovagolnom,
így a huszár.
Átengedjem?
Meggondolom.

Futó liheg,
hát még ilyet,
ez a tempó!
Semmi másra
nem vágyom, csak
mint a bástya
álldogálni,
az lehet jó.

Szól a király,
nekem kijár
a védelem.
Mert a sakkban
(kemény játék!)
sokkból sok van.
Testőrségem
segít nekem.

Szól a vezér,
éppen ezér'
gondom ezer.
Folyton résen
vagyok, nem nya-
fogok mégsem,
a seregem
meg berezel?

Hirdetések

Elveszett a zoknim párja,
szóljon rája, aki látja,
van, ki otthon hazavárja.

*

Kezdő horgász összejönne
néhány szemrevaló hallal,
aztán hazavinné őket
óriási nagy diadallal.
Tejben-vajban füröszténé
mindet egy hatalmas kádban,
mert számára az a kedves,
ha óriási kavalkád van.
Pontyok, csukák, márnák, keszegek,
legyetek jók és jelentkezzetek!

*

Alig gyűrött szép boríték eladó,
nincsen rajta címzett, csak a feladó,
aki azért átvirrasztott éjeket,
mert nem talált megfelelő bélyeget.

*

Kutyaól kiadó
tacsónak, szetternek,
egy hűséges ebnek.
Csaholós? Az a jó!

Őrzője e laknak
kímélje a postást,
és a macskát, Rozsdást,
másokba haraphat.

*

Eladó egy bádoggád,
hozzá ötven facsipesz.
Mivel meguntam őket,
az áruk kicsi lesz.

Továbbá eladó
három korhadt fakutya.
(Drága az ebadó!)

*

Én, Hottentotta Ottó,
keresem azt a fekete macskát,
aki péntek 13-án Újpesten
átment előttem az úttesten.
Aznap gazdaggá tett a lottó,
puszilom mancsát.

*

Szívesen örökbe fogadnék
néhány árva kis gidát.
Nevem: Róka Krisztián.
Jelige: Ilyen a világ.

Átváltozós

Csillag voltál, felhő lettél,
egész házamig követtél,
felhő voltál, madár lettél,
énekeddel felkeltettél.

Madár voltál, szőlő lettél,
édes ízzel megízleltél,
szőlő voltál, gyémánt lettél,
ragyogással körülvettél.

Gyémánt voltál, ember lettél,
teljes szívvel megszerettél,
ember voltál, csillag lettél,
fényes űrbe eltemettél.

Kiállítás

Az űrmúzeum falán
régi csillagképek.
Az egyikben kóbor macskák
lefetyelik a Tejutat,
a másikon kiszáradt műholdak
meteorzáporban áznak.

A többi festmény sem
kevésbé kozmikus.
Emitt űrrovarra vár
a Vénusz légyecsapója.
Nagyon türelmes növény.

Amott a szorgalmas űrkertészek
csillagködöt kapálnak.
Megnő, ha öntözik, a fény.

Állatkertben

Zebra Sándor
eltelt magától.
„Csíkjaim kódot rejtenek.
Kedves látogatók,
e feladványt ki fejtí meg?”

Fóka Elemér
csak jobbat remél.
„Hátamra jégkását kenjenek.
Négy évszak egy évben,
és mindegyik nagyon meleg.”

Zsiráf O. Pál
filozofál.
„Én legalább messzire látok.
Már csak azt nem tudom,
vajon áldás ez vagy átok...”

Mamut Géza
nagyot néz ma.
„Azt mondják rólam, hogy kihaltam.
Még az is lehet, hogy
sohasem voltam divatban...”

Ébresztódal

Medve Bálint, ébredj,
olvad már a jéghegy,
a Duna is árad,
elszalad utánad.

Titkodat a fecskék
mind kicsivítették,
a nyíló virágok
feledtetik álmod.

Fűszálak fénylenek,
sípot fúj két gyerek,
mint apró ördögök
táncolnak a rögök.

Elbújtak a szelek,
rügyek biccentenek,
Medve Bálint, ébredj,
a tavasz elibéd megy.

Sóműsor

Afrikából jött az eső,
homokot hozott.
Néhány óra alatt minden
úgy megváltozott!

Autók helyett kint az utcán
tevekaraván,
ülünk fel egy kétpupúra,
gyere, apukám!

Minden sarkon ül egy öreg
kígyóbűvölő,
nézzük meg, hogy kosarukból
mi bújik elő!

Tegnap tiszta volt még minden,
ma homokozó,
játszótér az egész város,
sivatagi só!

Porolós

Porváron, jaj, Porváron
óriási a por nyáron.
Zápor nincs, se porszívó,
dobog a sok porszívó, ó,
nézd csak, a szállodaportás
egyenruhájában port ás.
Fáj is minden porcikája,
elmenekül porcikája,
évig ér a fojtó por már,
vacsorára porcogó jár.
Én meg arra gondolok,
nem élnek ott portolók?

Ködgyarmat

Jártál-e már Ködgyarmaton,
láttad-e azt, amit én?
Szívfájdító szürkeségben
éldegél ott minden lény.

Az emberek holtsápadtak,
csodálkozva néznek rád,
narancsszínű sportruhádban
mindegyikük szépnek lát.

Ha enni kérsz, penészt adnak,
minden gyümölcsük ezüst,
és amikor megszólalnak,
szájukból csak dől a füst.

Ha szomjazol, hólét hoznak,
vázájukban drótvirág,
egyikük sem vallana színt,
számukra ez jó világ.

Lóri és a mumus

Képzeld, tanultam egy új szavat, azt, hogy „empirikus”!
Amúgy szia, Papa! Az egész azzal kezdődött, hogy riogatott egy mumus!
Az úgy volt, hogy éjjel a sötétben *tudtam*, hogy az ágyam alatt van,
De empirikusan csak talán... esetleg... lehet, hogy van.
Bonyolult, mert új ágyat kaptam, és olyan nagy az alja,
Hogy napközben arra jutottam, csoda, ha valami be nem lakja!
És tessék! a mumus éjjel ijesztgetett,
De amikor apa benézett az ágy alá, szinte alig létezett.
Úgy elbűjt az a fránya mumus!
Apu akkor elmagyarázta, hogy legyek empirikus,
Tapasztaljam meg, próbáljam ki, van-e mitől félnem...
Na, jó... oldjam meg egyedül... értem!
Másnap a tettek mezejére léptem!
Az ágyam alá átvonszoltam a cicánk kosarát,
Még száraztápot is szórtam bele, hogy elfogadja új kuckóját.
Este, amikor anyu meglátta a macskát alattam,
Hallottam, hogy elújságotla apának: „Jaj, szívem, tudod, mit láttam?
A kicsi bevitte magához testőrnek a cicust,
Hogy elkergesse karmocskáival a mumust!
Mondd már, hát nem cuki?”
Hát ez az, Papa, a cicánk inkább édes, mint veszélyes, az tuti,
Így ha nyugodt alvást akarok még valaha megtapasztalni,
Mindenre fel kellett ám készülni!
Arra jutottam, ha nincs mumus, minden rendben,
Alszunk szépen a cicával ketten.
Ha van mumus és a macska legyőzi,
Azt a drága állatot simivel és nasival fogom kényeztetni.
De ha van rém az ágyam alatt, én akkor is túlélem,
Amíg a macskát eszi, én elfutok szépen.
Ha meg apa akkor sem hisz benne, amikor a macskán csámcsog a mumus,
Megmondom neki, hogy nézze meg, menjen, legyen csak Ő empirikus!
Én inkább új kifejezést találtam ki,
Ez a „lórikus”, ami azt jelenti,
Hogy ha van olyan eset, ami nem lehet jó mindenkinek,

Akkor azt választom, ami a legjobb a „lórikus” szó kieszelőjének.
De azért a cicát is szeretném megmenteni,
Így ha legközelebb jössz, a légpuskádat kéne elhozni!
Ha Te azzal a mumust megfenyegeted,
Biztos a világból is kikergeted!
Addig is vigyázz magadra, Papa és szoríts nagyon,
Hogy az a mumus addig békén hagyjon!
Puszikat küld empirikus és lórikus unokád,
Aki nagyon vár a légpuskádra... meg Rád!

Bűnöző lettem, Papa

A járványidőszak után újra megnyitott az óvoda,
Előtte e-mailben elküldték, mit vigyünk oda.
Anya felolvasta, apa is megnézte,
Én meg megcsináltam, hisz’ az óvó néni kérte.
Rajzolt beszámoló volt a feladat,
Hogy „mutasd be a kedvenc állatodat!”
Használtam ceruzákat, filctollat is szépen,
Még kutattam is, Papa, dolgoztam keményen.
Erre most szomorú vagyok! Ez lett belőle!
Na, de ne szaladjunk ennyire előre.
Meséltek macskáról, kutyáról,
Bertalan a kedvenc pónijáról,
És aztán sorra én kerültem,
Fogtam a rajzlapom, kihúztam magam és elkezdtem.
„Sziaosztok, csókolom! Lóri a nevem.
Bár cicánk nekünk is van, az csak volt a legkedvencebbem.
Nekem újabban, tudjátok, a koronavírus a kedvenc állatom!
Először is, a külsejét csodálom.
Nincs szeme, se füle, nem is kell etetni,
Olyan picurka, nem is lehet látni.
Csak szálldos magának, nem foglal sok helyet,
De jaj, ha talál egy mosatlan kezet!
A tudósok szerint alakra olyan, mint egy láthatatlan, szúrós napocska,
Sugara, mint a horgok, ráakadnak a kézre,
Onnan a nyelvre, és már bent is van a víruska.
S míg a testünk el nem látja a baját,

Odabent, főleg a tüdőben éli világát.
Nagyon kell vigyázni...” Nem tudtam folytatni,
Mert az óvó néni elkezdett kiabálni,
Azt mondta, „Lóri, hogy tudsz ilyeneket mondani?
Már hogy lehetne egy veszélyes vírust kedvelni?
A vírus nem is állat, különben is,
Mert egyedül elpusztul, élősködő, komisz!”
A sarokba küldött, s új feladatot kaptam...
Azt, hogy szégyelljem *de nagyon* magam.
Ha az óvó nénitől nem várhatom el, hogy figyelembe vegye,
Neked legalább elmondhatom, ugye?
Én tudom, hogy sok ember bajba került miatta,
De nekem az a vírus csak a jót hozta.
Apu szerint úgy kellett volna magyarázni,
Hogy biztos ne értse félre Anna néni,
Hogy a koronavírus szelleme a kedvenc állatom.
Apa a felnőt, ráhagyom,
De szerintem te megérted szócsavarás nélkül is, Papa.
Én azt szerettem, hogy nem kellett senkit se várni haza.
Te hiányoztál, de megszoktam, Te sokszor hiányzol,
De legalább elkezdtek anyuék hívni téged Skype-on,
És az menő, én imádom.
Az öleléseket meg majd személyesen átadom.
Hordtál maszkot, Papa? Mostál szépen kezet?
A beszámolómban arról is meséltem volna, hogy az ember mit tehet,
Hogy a vírus hasznos oldalát ismerhesse meg.
Nekem amit hozott, az szerintem remek:
Otthon volt Apu is, Anyu is, volt idő mindenre.
Palacsintára, együtt levésre, rengeteg mesére!
Mert tudod, én asszem tényleg Lóri vírus vagyok,
Mert ha sokáig vagyok anyuék nélkül, halálosan szomorú vagyok.
Tanultam egy új szót, figyelj, úgy mondom, mint a nagyok:
Nélkülük én életképtelen vagyok!
Nekem ez az időszak karácsonyszerű volt,
Együtt, egy kupacban, mint dalmatákon a folt.
Mellesleg azokról is volt beszámoló,
És arra azt mondta Anna néni, hogy „Naggyon jó!”...
Míg otthon voltam, néha cseppet hiányzott az óvoda,
Most már úgy érzem, jó volt, míg nem kellett menni oda.
Jönnek a könnyeim... Előtted nem szégyellem.
Később kértem, hadd adjam elő, amit készítettem.

Erre az óvó néni: „Akinek aranyos egy vírus,
Annak bizony legyen KUSS!
Mert ha el nem hallgatsz ebben a minutumban,
Addig maradsz a sarokban,
Amíg anyád nem jön érted!”
Ugye, Papa, te legalább érted,
Hogy milyen szomorú és mérges vagyok?
Sőt, talán gonosz is... szinte morgok:
A büntetéstől bűnöző lettem?
Akkor talán szabad így éreznem...
De csak neked árulom el, jó,
Mert ilyet még gondolni se való,
De most bűnöző vírus vagyok, szóval csak azért is!
Ha eljönne a járványból a második hullám is,
És valamiért csak a mi házunk maradna épen,
És az óvó néni menedéket kérne szépen,
Azt mondanám „Kuss,
Mert jön a koronavírus!
Takarodjon, Anna néni! El innen azonnal!
Vagy eljön magáért, és találkozik a kedvenc állatommal!”
Tudod, Papa, hogy úgyis beengedném... vagy ha nem, rám szólna anya.
De nekem Anna néni most nem a jó óvó néni, inkább egy gonosz banya.
De holnapra megnyugszom, ígérem,
És a béke kedvéért a kedvenc állatomat ismét a macskánkra cserélem.
Puszillak, Papa, már nyugodtabban, mert te biztos megértesz.
Kis unokád, Lúke Lóri, aki holnaptól megint jó lesz.

Török Bianka illusztrációja Balla Margit *Cicúr és a többiek*
című mesekönyvében (Anser Kiadó, 2021)

A portrék árulása

A béka színjeles tanuló volt. Minden tárgyra szorgalmasan készült: kuruttyolástan, kétéltűlét-gyakorlat és a többi. Tehetséges, vág az esze – a tanárai nem győzték dicsérni.

Az érettségi után felkereste a gólyát, aki a legkiválóbb portrékat festette a környéken. Beletelt némi időbe, amire elkészült a mű: hősünk fehér köpenyben, sztetoszkóppal a nyakában feszített. Megnézte és látta, hogy jó. Kiakasztotta a szobája falára. Minden reggel és este megcsodálta. Amikor nem volt otthon, akkor is a portréra gondolt. Még háttérképnek is betette az okostelefonjában.

Néhány nap elteltével ismét elment a gólyához. Rövid megbeszélés után új portré készült, békánk kitüntetésektől roskadozó sötétzöld egyenruhában tisztelgett, mint ezredes. Megnézte a művet és látta, hogy jó. Le is cserélte a főorvost a szobája falán. Minden reggel és minden este megcsodálta. Amikor nem volt otthon, akkor is gyakran eszébe jutott. Még háttérképnek is betette a számítógépén.

Nem sokkal később a béka újra meglátogatta a gólyát. Kész tervvel érkezett, egyeztetni sem kellett sokat; a gólya ecsetet ragadott és újabb portrét alkotott: hősünk középkori úri viseletben, egy koponyát tartva virított rajta. Látta, hogy a festmény jó – majd' megszólal. Le is cserélte a katonatisztet ábrázolót, ami addig ott lógott a szobája falán. Minden reggel és minden este megcsodálta. Amikor nem volt otthon, akkor is körülötte forgott minden gondolata. Még háttérképnek is betette a táblagépén.

Teltek-múltak a hetek, a béka számtalanszor megfordult még a gólyánál. Született portré, amely mérnökként, jogászként, hajóskapitányként ábrázolta, és így tovább. A szoba falán mindig a legfrissebb lógott. A többi a padlásra került.

Utoljára azt kérte, hogy bíborszín palástban, jogarral és a fején koronával legyen megfestve. A gólya nekiállt, a portré elkészült. Korona, palást és jogar seholy, de ott volt a békánk ráncosan, őszén és görbe bottal a kezében – ráadásul még az öltözéke is ódivatú, rongyos lett. A béka végtelenül felháborodott, felfújta magát, majd' szétpukkadt. Önérzetesen kijelentette, hogy ezért nem hajlandó fizetni, és faképnél hagyta a gólyát.

Szörnyen feldúlva ért haza. A gólya a bolondját járattja velem, majd adok én neki, gondolta. Alig pillantott bele az előszobatükörbe, azonnal visszahőkölt. A félresikerült alkotás alakja tekintett vissza rá, amiért még fizetni sem volt hajlan-

dó. Szaladt be a szobába, ahol reggel még az államférfi portréja függött. Ezt tervezte felvinni a padlásra, és kitenni a királyét a helyére.

Legnagyobb bosszúságára a szoba faláról is az általa torznak és hamisnak titulált portré köszönt vissza. Megállj csak gólya, rikkantotta, miközben görbe botjával sokadik kísérletre leverte a portrét a falról, összetörte a képkeretet, és átlüg-gatta a friss olajszagot árasztó vásznat.

Mérgétől fűjtatva elindult a padlásra, egyelőre lehoz egy korábbi képet, aztán majd keres egy jobb festőt. A gondolat megnyugvással töltötte el. Meglesz még az a koronás festmény, kiteszi szobája falára, és minden reggel meg este megnézni. Amikor nincs odahaza, ott lebeghet majd a szeme előtt. Még borítóképnek is ki-teszi az adatlapján.

Hosszú percekbe telt, míg felért. Az utolsó lépcsőfoknál már nem bírta szusszal. Odafent alig látott valamit a sötétben, hevesen zihált. A szeme lassan szokott hoz-zá a padláson derengő félhomályhoz. Az összes portré eltűnt, csak por és pókháló maradt.

Egy ideig még bámult maga elé, aztán keservesen sírni kezdett.

Ugrós játék

A hiéna három kiszáradt kutat talált a sivatagban. Követ dobott mindegyikbe, és percekig várta a koppanást, de a kutak hang nélkül nyelték el mindhármat. Tá-madt egy ötlete, és elszaladt. Három táblával és egy nyugággal tért vissza. Az első táblára ráírta, hogy TUDÁS. A másodikra, hogy GAZDAGSÁG. Kicsit gondolko-dott, és a harmadikra azt írta: EGÉSZSÉG. Miután elkészült, befeküdt a nyugágy-ba napozni.

- Te mit csinálsz itt? – kérdezte az arra járó róka.
- Nem tudom, hogy melyikbe ugorjak... – mutatott a kutakra.
- ...?
- Roppant gazdag legyek, eszméletlenül okos, esetleg örökké egészséges?
- Biztosan működik a dolog?
- Igen. Egy cápa beleesett a középsőbe. Annyira okos lett, hogy mindjárt meg-fejtette a másik két kút titkát is...
- Na, rendben. Akkor én a harmadikba ugrok fejest... Fő az egészség!
- Tegyel a kút kávjára egy fél aranypénzt, hogy biztosan működjön! – hangzott félvállról a hiéna figyelmeztetése, még köhintett is egyet. – Ezt is a cápa mondta... természetesen.

A róka előkotort egy fél aranypénzt, a kút kávjára tette, majd befogta az orrát és elrugaszkodott. A hiénának eszébe jutott még valami, éppen az utolsó pillanat-ban rántotta vissza a ravaszdit.

- Várj! Majdnem elfelejtettem...
- Na, mit? – kapkodott a róka türelmetlenül a hiéna felé.
- A cápa azt is mondta, hogy meg lehet sokszorozni a hatást, ha továbbadod a titkot tíz másik állatnak...
- Igen?
- Igen. Nekem te lettél volna az első...
- Na, rendben. Akkor most mi legyen?
- Jobb lesz, ha te maradsz, én pedig holnap visszajövök.

A róka megköszönte a jó tanácsokat, majd hanyatt vágta magát a nyugágyban. Arra ment a nyúl. A róka töviről hegyire elmondott neki mindent. A nyúl az ugrás előtt még hazaszaladt a fél aranypénzért.

– Mire bármi baj lehetne, már mindentudó leszek... – kacsintott a rókára. – Hopp!

A kutak még délután elnyeltek legalább húsz állatot. Egyedül a szürke kisegér nem ugrott, mert nála csak egy rézpénz volt, kölcsönt meg nem kapott.

- Nagy baj lesz, hiéna! – integetett másnap a róka.
  - Mi lelt, róka úr? – tekintett rá meglepetten amaz.
  - Túl sokan ugranak. Így a világban nem maradnak szegények, buták és betegek.
  - Tényleg nem, jogos felvetés – ráncolta a homlokát a hiéna –, jobb lesz, ha bedeszkázzuk a kutakat.
  - Én azért még beugrok, aztán csinálsz, amit akarsz. Sayonara! – rikkantott, és ugyanazzal a lendülettel fejest ugrott az EGÉSZSÉG felirattal kitáblázott kútba.
- A hiéna percekig várta a koppanást, de a kút hang nélkül nyelte el a rókát.
- A cápa megmondta – dűnnyögte a mélység fölé hajolva, majd összeszedte az aranyakat.

Török Bianka illusztrációja Balla Margit *Cicúr és a többiek* című mesekönyvében (Anser Kiadó, 2021)

A látogató

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy reggel. Őszi reggel volt ez, hűvös, deres, olyan ágyban marasztalós fajta. Kisbalázs azonban már ébren volt, és fel is kelt, az ablaknál kucorgott kedvenc foteljában, ahogy mindig reggelente, és csak bámult kifelé a nagy ablakon.

Nagyon szerette ezt az ablakot, mert az alsó részén színes üvegtáblák sorakoztak a fakeretben, ami ugyan erősen megkopott, de a kék, sárga, piros és zöld üvegek olyan élénken ragyogtak benne, mint új korokban. Mikor is lehettek ezek az ablakok újak? Kisbalázs elképzelni sem tudta, de úgy gondolta, a ház legalább százéves lehet.

Nagymama mesélt néha ezekről a dolgokról. Tőle tudta Kisbalázs, hogy a dédpapa csináltatta ilyen nagyra ezeket az ablakokat, hogy jó sok fény jöjjön be a házba. Ő álmodta meg az ablakkeret szokatlan formáját is: a felső kék sarkuk le volt vágva, mint egy kisháznak. Ő találta ki azt is, hogy az ablakok alján színes táblák sorakozzanak, megakadályozva ezzel a leskelődést az utcáról, így nincs szükség függönyre, ami, ugye, akadálya volna a fénynek.

Ez a dédpapa aztán szerethette a fényt! – gondolta Kisbalázs. De azon túl, hogy a szoba mindig tarka színekben pompázott, amikor besütött a nap, más szerepe a színes tábláknak már nem volt. Rég nem járt arra senki, aki beleshetett volna az ablakon. Az utca kihalt volt, a faluszéli házak jó része nagy magányában az összedőlésen gondolkodott.

Az üres utcát szemlélte Kisbalázs ezen az őszi reggelen, miközben arra várt, hogy nagyanyja felébredjen, és mint minden reggel, együtt elkészítsék a kedvenccüket: a hagymás rántottát négy tojásból két főre, pirítóssal meg teával. Ez volt a legjobb része a napnak, mert a nagyfi ilyenkor még friss volt és élénk, mesélt, tréfált, evett, lehetett vele együtt bolondozni meg beszélgetni. Aztán ahogy telt a nap, nagyfi egyre fáradtabbá vált, az ebédbe még belekóstolt, de az uzsonnát már átaludta, és Balázs rendszerint egyedül vacsorázott az alvó nagymama mellett, a tévé előtt.

Nem sok társasága akadt a nagyin kívül. Az iskolába busszal járt, mindig hamar hazament, hogy ne hűljön ki az ebéd, amit kettőjüknek vitt a menzáról. A környéken más gyerek nem lakott, akivel összejárhatott volna. De ha lakott is volna, talán az sem változtat a helyzeten. Balázs az iskolában is inkább csak a füzetébe firkálgatott, ritkán nézett fel belőle, és nem játszott a többiekkel.

Ahogy ott kucorgott a fotelban, zsibbadni kezdett a lába, ezért fölkel, hogy kijárja belőle a fájást. Kiment az udvarra, hogy ne zavarja az alvó nagyit, és ott ugrabugrált körbe a rozsdálló krizantémok között. Csípte az orrát a dér, bekúszott a pulóvere alá, de Balázs szerette ezt a friss csípős hideget, jókedve kerekedett tőle.

Egyszer csak megállt, és fülelni kezdett. Messziről, a szántón túlról rikoltozás hangját hozta a szél. Vadludak. Most szállnak fel a tórol, a táplálkozó helyeikre mennek, hogy aztán este ismét a vízen pihenjenek.

Milyen csodálatos beszéd ez! A hideg észak nyelve, idegen és titokzatos tájakról beszél. Kisbalázs sokszor végighallgatta a mesét a vadludak vándorlásáról, nagy minden ősszel elmesélte neki, amikor az első vetésilúd-csapat V-jét meglátta az októberi égen.

Ahogy ott állt az eget bámulva, hirtelen egy suhintást érzett a bal füle mellett, majd egy finom bökést a lábszárán. Összerezzent. Lenézett, arra számítva, hogy egy krizantémszáron tapos, ám egy barna szempár nézett vissza rá. Egy vetési lúd állt mellette, és rá nézett. Tekintete átható volt, mint akinek a világ összes tudása és bölcsessége a birtokában van, tollai csodás szürkék, mint a varázslók köpenye, csőre piros, mint a hajnal.

– Jó reggelt! – szólalt meg a lúd, mert látta, hogy Balázsban bennrekedt a szó.

– Hogy? Ja, igen, reggel! – habogott Balázs zavartan, mintha a reggellel megmagyarázható lett volna a barátságos beszélő lúd jelenléte a lába mellett.

– Emiatt ne fájjon a fejed, majd megszokod – mondta a lúd. – Másnak meg föl se fog tűnni, hidd el.

Balázs nem értette, de bólogatott, remélve, egyszer majd mindent megért.

– Menjünk, fölbredt a nagy – indult meg a lúd befelé a házba. – Szólíthatasz Pipónak, ha akarod.

Kisbalázs erre végképp nem tudott mit mondani, csak csendesen követte a lúdat.

– Gyere, Kisbalázs, mindjárt kész a reggeli! – hallatszott a konyhából a nagy kedves hívása. – Pucolnál fokhagymát, kérlek?

– Persze, nagy – lépett be Balázs a konyhába nyomában a lúddal.

– A hagyma már pirul, lassan ráöntheted a tojást!

Kisbalázs a csorba szélű cseréptálból szépen ráöntötte a felvert tojást a serpenyőben piruló hagymakockákra, megpucolta a fokhagymát, bekente vele a pirítóst, miközben nagy a rántottát kevergette. Jól összeszokott páros voltak, minden reggel így csinálták.

Balázs belefeledkezett a munkába, és csak miután elfogyasztották a reggelit, akkor vette észre, hogy nagy egy szót sem szólt a széken üldögélő liba miatt, de még csak rá se nézett.

– Mondtam – jegyezte meg Pipó, amikor nagy kiment a konyhából.

– Igazad volt – bólintott Kisbalázs, és elmosolyodott. Nem értette pontosan, mi történik, de úgy érezte, nem kell magyarázat után kutatnia, mert valami jó dolog van alakulóban.

Onnantól elválaszthatatlanok voltak, Kisbalázs meg a liba. Balázs lassan megszokta a beszélő szárnyast maga mellett. Pipó lúd ébresztette reggel, kitotyogott vele a konyhába, beleevett a reggelijébe, felszállt vele a buszra, mellette volt a suliban (szépen megült az iskolatáska mellett), hazakísérte, vele ment ki a kertbe, vissza a házba, a konyhába, a fürdőszobába, és éjszaka mellette aludt a párnán.

Nagyon jó volt így együtt. Kisbalázs elfogadta, hogy van egy beszélő liba mellette, és bár csodálkozott, hogy ezt senki sem veszi észre, igazából örült is neki. Mert ha bárki rákérdez, nem tudott volna magyarázattal szolgálni. Egy darabig ugyan még gondolkodott különféle magyarázatokon, de aztán rájött, jobb, ha egyszerűen csak örül neki, hogy egymásra találtak. Barátok lettek.

Amikor leesett az első hó, Kisbalázs megkérdezte, fázik-e Pipó lába a havon.

– Á, dehogya! Ez a kedvenc évszakom! Egy hatalmas takaró alá bújik az egész világ! – mondta Pipó mosolyogva, Kisbalázs legalábbis így látta.

Karácsonykor Kisbalázs becsempészett egy gyönyörű cső kukoricát a fenyőfa alá Pipónak, mert az volt a liba kedvence, Pipó pedig a legszebb tollát ajándékozta Balázsnak, olyat, amivel írni is lehet.

Vidáman telt a téli szünet, szánkóztak, csúszkáltak a tó jegén, nyomot olvastak a havas erdei ösvényeken és beszélgettek. Pipó sokat mesélt a világról, a messzi északról, amerre járt, Kisbalázs meg az emberekről. Sokat tanultak egymástól.

A februári sáros időszakban minden alkalommal, amikor beléptek a házba vagy az iskolába, Balázs szépen megtörölgette Pipó lábait és tollait, esőben pedig Pipó Balázs feje fölött repült, akár egy tollas esernyő, hogy meg ne ázzon.

Eljött a március, és az egyik reggel Kisbalázs és Pipó elsétáltak a tó felé, hogy friss zöld hajtásokat keressenek, ami a legfinomabb lúdcsemege. Ahogy közeledtek a tóhoz, ismerős hang ütötte meg a fülüket. Rikoltozás!

Vadludak gyülekeztek a tavon, készülődtek vissza a messzi északra, a költőhelyükre. Kisbalázs a barátjára nézett, és látta, hogy az megbűvölve nyújtogatja a tó felé a nyakát.

– Mennem kell – nézett fel rá Pipó.

– De ne ma! – kiáltott Balázs.

– Jó, akkor holnap.

Kisbalázs egy nap haladéknak is örült, hiszen el sem tudta képzelni, mi lesz majd a barátja nélkül, ha az elrepült. Számított rá persze, de sosem mert rákérdezni. Most azonban itt van az ideje az indulásnak, ez a rendje a világnak, és ez a rend hatalmasabb még a barátságuknál is.

Aznap csupa jó dolgot csináltak együtt: sétáltak, mesét mondtak egymásnak, kergetőztek – ki futva, ki repülve –, együtt vacsoráztak, együtt fürödtek a kádban, és végül együtt tértek nyugovóra.

Korán jött a hajnal, még a szokásosnál is korábban.

– Elkísérsz? – ébresztette Pipó Kisbalázst.

Kisbalázs bölintott. Felöltözött, kabátot vett, cipőt húzott, nagyon-nagyon lassan, hogy húzza az időt. De az idő nem hagyta magát, és eljött a perc, amikor indulniuk kellett. Némán bandukoltak egymás mellett, és Balázsnak úgy tetszett, túl hamar értek a tóhoz.

Éktelen rikoitozás fogadta őket, a sokféle lúd és lilik izgatottan repkedett ide-oda, rendezgette sorait a nagy út előtt.

Pipó puha szürke szárnyaival körülölelte Kisbalázst, csőrével a hajába túrt, majd a vállára hajtotta a fejét. Így álltak egy percig.

– Menj! – szólalt meg aztán Kisbalázs. – És nagyon vigyázz magadra! Jó utat!

– Jó utat neked is! – bölintott Pipó, majd két szárnycsapással felemelkedett, és berepült a hatalmas madártömegbe. Balázs már nem is tudta kivenni, a sok lúd közül melyik az ő barátja.

Nagy volt a mozgolódás, aztán egyszer csak felrepült az egyik lúd, fel, egyre feljebb, aztán még egy, még tíz és még száz. Néhány perccel később már az összes madár a levegőben volt. Repültek észak felé.

Balázs sokáig nézett utánuk, hallgatta a szívének oly kedves rikoitozást, majd amikor már a nyaka is belefájdult, elfordult az égtől. Akkor vette észre, hogy nem messze tőle egy ember áll. Az is az eget bámulta. Balázs elindult felé, és ahogy közelebb ért, látta, hogy egy lány, olyan idős forma, mint ő.

– A tied is elment? – kérdezte a lány.

– Az enyém is.

– Hogy hívták?

– Pipónak.

– Szép név! Arra laksz? Mehetünk együtt.

– Jó, menjünk – mondta Kisbalázs.

És együtt mentek hazafelé.

A mogorva Avar király rejtett kincsei

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagyapa, aki vidéken lakott, egy különleges erdő mellett. Ott, ahol valamikor réges-régen a mogorva Avar király is élt.

Ez a nagyapa imádta mindkét unokáját: a nyolcéves Bencét, aki ügyesen bánt a játék kardjával, határozott parancsokat osztogatott, és legyőzte a képzeletbeli sárkányt is, és a csendesebb Lucát, aki hatévesen már fejből tudta a legtöbb béka nevét. Felismerte a varangyot, a zöld levelibékát, a kecskebékát és a tavi békát. Néha, amikor nyáron a szünidőben a nagyapánál voltak bátyával, megfogtak egyet, és ő megsimogathatta. Sok rajzot is készített az ugróbajnokokról.

A nagyapa szívesen szervezett különleges programot, ha unokái látogatóba jöttek. Ezt tette a téli szünet idejére is, mivel idén sem esett hó. Amikor kísértáltak az erdő szélére, megemlítette egy régmúlt birodalom titokzatos királyát:

– Na, és tudjátok, ki élt ezen a helyen a távoli múltban? A mogorva Avar király.

– Miért volt mogorva? És miért volt ilyen fura neve? – kérdezték a gyerekek egyszerre.

– Hm, ez bizony hosszú történet, és ahhoz, hogy megértsétek, be kell mennünk az erdő közepébe. Elég bátrak vagytok hozzá?

– Én nagyon bátor vagyok! – kiáltotta határozottan Bence.

– Te is jössz, nagyapa? – kérdezte félénken Luca.

– Hát persze, és ha kéritek, megfogom a kezeteiket. Régen sok zsvány élt az erdőben – felelte nagyapa komolyan.

– Én szeretném – mondta Luca halkán.

Bence ugyan nem szólt semmit, de azért a biztonság kedvéért egyik kezével megfogta nagypapi kezét, a másikkal pedig szorosabban markolta kardját.

Az erdőbe belépve félelmetesen magasodtak fölöttük a fák, a szélben csupaszon hajladoztak és ijesztően nyikorogtak, mintha valamit mondani akarnának. Leveleiket már régen lehullajtották, és a sétálók csizmái alatt vastag avar zizegett a kemény, megfagyott talajon. Fülbántó volt ez a zörgés, nyikorgás a gyerekek számára, de aztán nagypapi erős hangjától elhalkult minden rémisztő zaj:

– A király nagyon bátor uralkodó lévén sok hőstettet vitt véghez, bejárta a fél világot. Rengeteg kincset és óriási vagyont szerzett. Viszont nem volt senkije, egy igaz barátja sem, mert durván bánt az emberekkel, a kedvességet nem ismerte. Ezért nevezték el mogorvának. És azért hívták Avar királynak, mert a lehulló őszi avarban szeretett magányosan sétálni. Néha, amikor még elég meleg volt ősszel, és szépen sütött a nap, szívesen belefeküdt a színes levelek közé, és hallgatta az erdőt.

– Szegény király – szólalt meg Luca –, biztos nem volt anyukája, aki megtanította volna a kedvességre.

Nagypapa csak megköszöri torkát, és mentek tovább az ösvényen. A fiú viszont gyanúsán csendben lépegetett, így nagyapja megkérdezte:

– Mi a baj, Bence?

– Semmi...

– Mondd csak bátran, magunk között vagyunk, ami itt történik, az itt is marad.

– Hát, én sem vagyok túl kedves, mindig hangosan parancsolgatok – mondta Bence szíjogva –, nem szeretném, ha mogorvának hívnának.

– Ó, ezen könnyű segíteni – magyarázta nagyapja –, csupán kicsit türelmesebbnek kell lenned. De inkább nézzük azt a kincset!

– Kincs? Milyen kincs? – csillant fel váratlanul a gyerekek szeme.

– A király a környéken rejtette el kincsei egy részét. Látjátok azt a dombot a kis tisztás közepén? Szerintem ott található a mogorva király kincse.

– Nézzük meg! – kiáltott Bence.

Ahogy kimondta, már neki is iramodott a tisztásnak, és vadul kotorászni kezdett a lehullott falevelek között. Kicsit később nagy lelkesen csatlakozott hozzá Luca is. De egy idő után elfáradtak, és mivel nem találtak semmit, Bence durcásan belerúgott egy fiatal fácskába. De ahogy nagypapájára nézett, rögtön tudta, hogy nem viselkedett helyesen, és elszégyellte magát. Mivel a megbánás látszódt az arcán, nagypapa kivett egy kis lapátot a hátizsákjából, és a kezébe nyomta. Lucának gereblyét nyújtott át. Így a munka már gyorsabban ment, és egyszer csak valami megcsikordult a szerszámok élén. Az avar alól kifordult egy fényes korona, tele díszítő kövekkel, meg egy csodálatos varázspálca.

– Nahát! – kiáltottak fel egyszerre, és nevetve kotorták ki az avar alól a mogorva Avar király elrejtett kincseit. Bence sapkás fejére pont passzolt a királyi korona, büszkén is viselte. Luca pedig vidáman suhintott néhányat varázspálcájával, bár nem történt semmi.

– Ki kell még találni hozzá a megfelelő varázsszót – vélte nagypapa –, de már hűvösödik, lassan itt az uzsonna ideje is, indulnunk kell vissza. Nagymama már biztos készíti a forró kakaót.

A gyerekek boldogan vették haza az irányt bölcs nagyapjuk kíséretében.

Török Bianka illusztrációja a Kabóca gyereklap
2020. novemberi címlapján

Őszi zivatar

Egy reggel a kis nyuszik hangos mennydörgésre ébredtek. Mind kibújtak az ágyból, és kikukucsáltak üregi házikójukból. Döbenten nézték, micsoda vihar tombol odakint. Pedig előző nap eldöntötték, hogy kint fognak bújócskázni és fogócskázni.

– Jaj, ne! – sopánkodott az egyik nyuszi. – Miért ma esik? Pedig alig vártam, hogy kimehessünk végre.

Ekkor lépett be hozzájuk apa nyuszi.

– Szép jó reggelt, nyulacskaím!

– Hogyan lehet szép egy ilyen borús nap, papa?

– Ugyan – lépett oda hozzájuk és megsimogatta az egyik hosszú lekonyuló fülét –, hiszen bent is szórakozhattok. Annyi mindent lehet itthon is játszani!

Papa nyuszi látta a kicsiken, hogy ők ezt nem így gondolják. Tekintetüket nem tudták elfordítani a kint tomboló vihartól. Ekkor eszébe jutott valami. Odalépett a szekrényhez, és a fiókok mélyéről valódi kincseket szedett elő. A kisnyulak kíváncsian figyelték.

– Mit csinálsz, papa? – kérdezte az egyik, oldalra biccentve a fejét.

– Megmutatom, én mit szoktam csinálni kiskoromban, amikor esett az eső, és a testvéreimmel nem tudtunk kimenni. Gyertek közelebb!

Az apjuk az asztalt telerakta ceruzákkal, ecsetekkel, festékkel, zsírkrétával, ragasztóval, ollókkal, színes és fehér papírokkal.

– Tessék! Alkossatok! Ezekkel az eszközökkel fejezzétek ki, hogy ki mit szeret az őszben.

– De ez uncsi! – sopánkodott az egyik rosszkedvű nyuszi.

– Ugyan – paskolta meg apa nyuszi a feje búbját. – Élvezni fogjátok. És ki tudja? Mire végeztek, talán a háborgó idő is elvonul. Csak próbáljátok meg!

Haboztak a kis nyulak, de végül hozzáláttak a munkához. Volt, akinek megjött a kedve, és már alkotott is serényen. Papa nyuszi érdeklődve figyelte kicsinyeit. Volt, aki csak ecsettel és festékekkel dolgozott, mások ollóval vágtak színes papírokat és ragasztották üres papírlapokra. Két nyulacska színes ceruzákkal rajzolatott.

De a továbbra is morcos hangulatú nyuszkó nem tudta, mihez kezdjen. Papa nyuszi látta komor csemetéjét, ahogy az ablakon át nézte a szakadó esőt és számolta a villámlásokat. Eléje rakott egy fehér papírt, a mancsába pedig egy zsír-

krétákkal teli dobozt. A kicsi felsóhajtott, majd leült egy székre és gondolkodni kezdett.

– De mégis mit rajzoljak, papa? – nézett föl az apjára.

– Ami először az eszedbe jut. Bármit, kisfiam. Bármit is rajzolsz, az a szívedből jön. És hidd el, nekem tetszeni fog!

– Jól van, megpróbálom.

Azzal előhúzott egy piros krétát, majd az ablaküvegen lefolyó esőcseppeket bámulta, és már tudta is, hogy mit alkosson.

Apa nyuszinak igaza volt. Mire a kisnyulak befejezték műveiket, és sorban bemutatatták azokat, mindnek jó kedve lett tőle.

– Nézd, papa, én egy nagy répát ragasztottam színes papírokból!

– Mi pedig leveleket vágtunk az ősz színeivel!

– Én egy nagy virágot festettem!

Az apjuk boldogan mosolygott. Végül már csak a morcos nyulacska maradt hátra. Papa nyuszi odament hozzá, és kíváncsian lenézett a képre.

– Nocsak, milyen szép lett! – dicsérte meg kisfiát.

– Tudom, hogy ha vihar tombol, és utána kisüt a nap, mindig szép szivárvány ragyog az égbolton. Ezért döntöttem úgy, hogy azt rajzolom le.

– Nagyon ügyes vagy. És nézd csak! – mutatott ki ablak felé. – Elmúlt a vihar, mehetek ki játszani!

– Hurrá!

A nyuszik önfeledten ugrándoztak kifelé. Utolsóként papa nyuszi és a már mosolygós kisfia hagyta el az üreget. Utóbbi vidáman szökkent egy nagyot a magasba, amikor nem is olyan messze, az öreg tölgy mögött meglátta a gyönyörű, élénk színekben játszó szivárványt.

Matrka Simon illusztrációja Dénes György
Mi van a padláson? című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

Liliputi Mikulás

Liliputban nagy a lárma,
tán reggelig ég a lámpa,
a gyerekhad ma nem alszik,
a Mikulást várja.

Vihognak a csillagok:
ott suhan a friss havon!
Ott repül a Mikulás
liliputi fogatán!

Hintójában kicsi puttony,
mosolyog a pereputtyon.
Aki látja, kiabál:
ott suhan a Mikulás!

Ott repül a Mikulás
liliputi fogatán,
liliputi szánon!

Ahogy halad, szorgoskodik,
minden ablak mosolyodik,
mégsem fogy el az ajándék,
és a szegény Mikulás
egyre morcosabb.

Voltam már vagy száz helyen,
átkeltem vagy húsz hegyen,
de még ötven előttem!
Ki bírja ezt erővel?

És a puttony egyre dagad,
sosem fogy ki,
majd' széthasad!
Újra telik százszor.

Az icipici puttony,
a liliputtony
csak mosolyog a pereputtyon.

Ha meglátod, kiabálj:
Ott suhan a Mikulás!
Liliputi Mikulás
liliputi fogatán!

Amikor a felhő felnő

A bárányfelhők nem kecskefelhők,
nem csibefelhők, nem kutyusfelhők vagy cicafelhők,
mégis úgy úszkálnak az égen, mint egy állatsereglet,
mintha oda születtek volna már réges-régen
az égi udvaron úgy úsznak, gomolyognak
fehéren, szürkén, mindig tisztán,
nem csoda, hiszen állandóan fürödnek,
lubickolnak és hancúroznak a kékben.

Amikor a felhő felnő, elnehezül,
leereszkedik a földre, és végigsimítja
édesanyám szomjas virágait.

Matrka Simon illusztrációja Dénes György
Mi van a padláson? című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

Mirázs, a zsebkutya

Amikor éjfél utáni óra, varázslatos dolgok történnek. Olyan csodák, amelyek nappal egyáltalán nem láthatóak. Bence tudta ezt. Ahogy azt is, hogy mindig az ember születésnapján legerősebb a bűbáj. Olyankor bármi megtörténhet. Tényleg bármi.

Bence néhány óra múlva kilencéves lesz. Aprólékosan megtervezte a varázslatos napot. Pontosan tudja, hogyan szeretné tölteni. Idén szerdára esik, iskolába kell menni, de az nem szegi kedvét.

Szülei hálószobájában kell aludnia, ez fontos. Mert ott a nagy beépített szekrény egyik ajtaján hatalmas tükör van.

– Anya, nem bánnád, ha ma veled aludnék? – puhatolózott anyukájánál.

Dehogyan bánta anya, hiszen apa úgymint éjszakai műszakban dolgozik a héten. A terv legnehezebb része ezután következik: ébren kell maradni éjfélig. Nem szabad engedni elnehezedő pilláinak, különben oda a csoda. Fontos, hogy sikerüljön épp ma, különben várnia kell újabb egy évig.

Éjfélkor az ember halkán kicsusszan a paplan alól, nesztelen léptekkel odaoson a fénylő tükör elé. Ekkorra az olyanná válik, akár a higany. Bence egyszer véletlenül összetörte a nagy régi módú lázmérőjét, abból folyt ki hasonló anyag. Ezüstösen csillogó, amit igazán nem is lehet kézbe venni, mert minduntalan kisiklik az ember markából. Most erősen, de úgy igazán teljes szívből arra kell gondolni, amit nagyon-nagyon szeretnének.

Behunyta a szemét, úgy suttozta a cseppfolyóssá vált tükörnek:

– Szeretnék egy kiskutyát. Az se baj, ha csak egészen icinke-picinke lesz.

Nem merte kinyitni a szemét. Előre nyújtotta a kezét, érezte, hogy nyitott tenyere áthatol a hideg anyagon, lassan, óvatosan egészen könyékig elmerül benne. Ekkor valami csiklandozni kezdte az ujjait. Megijedt, hirtelen kirántotta a kezét, a tükör halk, pukkanó hangot hallatott, és visszaváltozott kemény, áthatolhatatlan felületté. Bence szeme kipattant, szíve majd kiugrott örömeiben: a kezében tartott egy aprócska, zsemleszínű szőröcsomót. Az ő vágyott kiskutyáját.

– Mirázs, kicsi Mirázsom – szólongatta. A kutyus vidáman vakkantott. Igazi volt. Aprócska, de igazi. Bence mutatóujjával megsimogatta meleg, puha bundáját. Most már biztos, hogy nem csak káprázat az egész.

– Rögtönzünk neked valami jó kis lakhelyet – mondta újdonsült barátjának, és átlopózott a saját szobájába. Kutatni kezdett a polcain, a fiókjában. Talált is egy

üres gyufaskatulyát. Tavaly nyáron egy pókot tartott benne. Egyelőre ez is megteszi. Majd reggel szór bele néhány kiflimorzsát, úgy süllyeszti a zsebébe, és viszi magával az iskolába. Egy igazi zsebkutyája lesz. Aki mindenhová vele tarthat.

Annyi mindent ki kell még találni reggelig. Hogyan tanítsa meg, hogy ne morogjon, ne ugasson, amikor nem szabad? Játék, móka, kacagás lesz együtt minden egyes perc. Csak lenne már reggel!

Annyira készült erre az éjszakára, pedig az igazi kaland holnap kezdődik. Mirázsszal.

Matrka Simon illusztrációja Dénes György
Mi van a padláson? című verseskötetében (Anser Kiadó, 2017)

Sünék és a téli álom

Késő ős felé járt az idő. A fák levetették színes lombruhájukat és az őszi szellő kergetőzött a lehullott levelekkel. A napok hűvösebbre fordultak, és Meseerdő minden lakója készült a télre. A mackók bekuckóztak a barlangjukba, a mókusok behúzódtak az odújukba. A süncsalád is igyekezett egy jó helyet választani a téli pihenőre. Sünpapa haladt elől, mögötte sünmama nógatta a lányok mögött lemaradozó Benőt.

– Igyekezzél fiacskám, mert ha nem érünk oda időben, bizony rosszul járunk.

– De miért, anyu? Én nem akarok aludni, nem vagyok álmos. Hidd el, hogy kibírom így tavaszig.

Sünmama rámosolygott fiára. Hogy mennyire hasonlít az apjára!

– Hadd meséljek arról az évről, amikor apád is ezt mondta.

– Tényleg? És akkor ő se aludt?

– Hát megpróbálta, de akkor még igencsak fiatal sünfiú volt. Elhatározta, hogy mindenkinek bebizonyítja: a téli alvás felesleges. Először tetszett neki az üres erdő, de hamar megunt, mert nem volt kivel játszani. Éhes is volt, de leginkább az ijesztette meg, amikor egy nap a fákon túlról apró fehér dolgok hullottak, és betakartak mindent. Az új fehér takaró szörnyen hideg volt, és apu nagyon fázott. Sokáig bolyongott, amíg visszatalált az alvó testvéreihez. Épp be akarta ásni magát a lomb alá, amikor egy ijesztő, szőrös állat bukkant fel mellette és nagy zajt csapott. Minden oldalról szimatolta aput, aki kisebbre és kisebbre húzta magát, miközben remélte, hogy nem esik bántódása. Akkor még több zaj hallatszott.

– Blöki, fujj! Lábhoz! – mondta az ismeretlen hangú idegen.

Apu a szemét se merte kinyitni, amikor felemelte a hang gazdája, és betette őt egy kuckóba, majd elment. A sok izgalomban nagyon kifáradt, és másra se vágyott, mint hogy aludjon. Pihent, de nem eleget, és tavasszal, amikor a többiek már vidáman futkároztak, nagyokat ásítózott. Hiába mesélt testvéreinek a téli kalandjáról, senki sem hitt neki. Még hogy fehér takaró! Hol látott már ilyet? – nevettek. – Csak egy álom volt.

– És igaz volt, vagy álom? – kérdezte Benő csillogó szemmel.

– Hát, azt dönts el te, de most aludj! – felelte sünmama.

Benő vidáman beackolta magát a nagy tölgyfa tövébe, és várta az álmot. Más volt, mint apué. Csengő hangon énekeltek benne valami karácsony nevű dologról, ami kicsi és nagy is lehet. Volt a dalban fa is. A fákat ő is szerette, de a többiről

nem sokat tudott. Milyen furcsa álom! Tavasszal majd utánajár – gondolta, és boldogan szundított tovább.

Lukács Hajnalka illusztrációja Tóth László *Nagymama háza* című verseskötetében (Anser Kiadó, 2021)

A szomorú tükör

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagyon szomorú tükör. Bárki tetőtől talpig láthatta magát benne, szép nagy volt. A keretét aranyra festették, szőlőfürttel díszítették. Egy nagy ruhásszekrény társaságában álldogált egy múzeumban. Ő volt a legszebb tükör hetedhét országon, és bizony, még azon túl is, de ő csak lógatta az orrát.

A vele szemben álló fehér virágos szekrény nézte egy darabig, de nem bírta sokáig szó nélkül:

- Ejnye, komám! Miért vagy folyton szomorú?
- Hát nem látod, mi történik, amikor elélem állnak az emberek?

A ruhásszekrény nem látta. Nem értette, mire gondol a másik.

– Figyeld csak meg, mi történik, amikor belém pillantanak – mondta szomorúan a tükör.

A ruhásszekrény egész álló nap figyelte az embereket. Nem lett okosabb estére sem. Éppen egy kislány álldogált a tükör előtt, nézegette magát. Illegett-billegett a fodros kis szoknyájában. Rámosolygott a tükörképére. Fordult még egyet, majd hirtelen sírva elszaladt az anyukájához.

– Anya, anya – kiabálta kétségbeesetten –, láttam a tükörben, hogy elszakadt a ruhám.

Jött egy kamaszlány, ő is megállt. Jobbra, majd balra fordította a fejét.

- Ah, milyen nagy az orrom – mondta nagyot sóhajtva, és továbbment.

A tükör alig várta, hogy kettesben maradjanak a ruhásszekrénnel.

- Most már látod? – kérdezte a tükör.

– Nem látok én semmit – mondta értetlenkedve a szekrény.

– Jaj, de butuska vagy te! – kiáltotta a tükör. – Mindenki boldogtalan lesz, aki meglátja magát bennem.

A szekrény egy darabig nézte a szomorkodó barátját, majd így szól:

- Mutasd meg mindenkinek azt, ami a legszebb rajtuk.

A tükör elgondolkodott.

A múzeum bezárt, minden elcsendesedett. A látogatók után a berendezési tárgyak is álomba szenderültek. A tükör álmában nagyokat sóhajtott. Azt álmodta, hogy körülötte mindenki boldog. Másnap izgalmas nap volt a múzeumban. Kiskolások jöttek látogatóba.

A tükör elhatározta, hogy megfogadja barátja tanácsát. Jöttek a gyerekek, nézelődtek. Megálltak a tükör előtt.

– Nézd, milyen szép a hajad! – bökte meg az egyik kislány a másikat, miközben a tükörképüket nézegették.

– Az bizony! – mondta nevetve a másik, majd boldogan szökdécseltek oda a ruhásszekrényhez.

A tükör nézte a vidám gyerekeket. Boldog volt. Ettől a naptól kezdve mindenkinek megmutatta, hogy mi a szép benne, és nem csak a legszebb, de a legboldogabb tükör is ő lett hetedhét országon innen, és bizony még azon túl is.

Hópihe és az elveszett orr

Egy téli napon, amikor már pihe-puha hó takarta a tájat, Hópihe leszállingózott a földre. Télen nálunk vendégeskedett. Szerette a téli erdőt, nézte, ahogy az állatok téli álmokra készülődnek. Bekuckóztak a medvék a barlangjukba, a nyuszi meg bebújt a házába. Az apró állatok is elvonultak a kisebb üregekbe. Egyszer egy napon Hópihe az erdőben sétált, amikor megpillantott egy répát a hóban.

– Vajon kié lehet? – tanakodott magában.

Felkapta a répát, és igyekezett a nyuszihoz. A házához érve látta, hogy a kéményből füst száll fel, és az ablakon fény szűrődik át. Óvatosan bekopogtatott. A nyuszi az ajtó mögül kiabált ki Hópihének.

– Miért zavarod meg a nyugalmamat?

– Találtam egy répát. Gondoltam, talán te vesztetted el.

– Nem az enyém – mondta a nyuszi. – Hagyj pihenni!

– Nem segítenél nekem?

A tapsifüles nem szólt. Hópihe éppen indulni akart, amikor egyszer csak kinyílt a ház ajtaja. A nyuszi ott állt piros kis csizmában, szürke meleg kabátban.

– Veled megyek – mondta Hópihének.

Együtt indultak el az erdőbe megkeresni a répa tulajdonosát. Amikor egy barlang mellett mentek el, beszélgetésükre kidugta fejét a barlangból a medve.

– Merre mentek? Miért zavarjátok az álmomat? – dörögte mérgesen.

– Találtunk egy répát az erdőben, keressük, hogy kié lehet.

– Veletek tartok. Többen jobban boldogulunk – mondta a mackó, és elindult Hópihe és a nyuszi nyomában. Így ballagtak, bandukoltak az erdőn át. A hó egyre nagyobb pelyhekben hullott. Beterítette az erdőt, ropogott a lábuk alatt. Kiérve az erdőből sírásra lettek figyelmesek. A dombon túl, ahonnan a sírást hallották, egy hóember álldogált. Hópihe, a medve és a nyuszi odaszaladtak hozzá.

– Miért sírsz? – kérdezte Hópihe.

– Két komisz nyuszi gyerek elvitte az orromat.

– Ez lenne az? – kérdezte Hópihe, és felemelte a répát.

A Hóember nagyon megörült. Szénszemei csillogtak. Hópihe visszatette az orrát, és megigazította a kalapját. Dolguk végeztével a nyuszi visszament a házába a meleg kandalló mellé, a medve visszabújt a barlangjába, hogy folytassa téli álmát. Hópihe pedig ott maradt a Hóember mellett, és boldog táncot járt barátaival a hóesésben.

Lukács Hajnalka illusztrációja a Kabóca gyereklap
2021. októberi címlapján

Dita 30 szentjánosbogár és más történetek

Az elveszett lepke története

Dita egy kicsi lány, aki egy városban lakik, amely szintén nem mondható nagy-nak. Vannak, akik a kisvárosokban unatkoznak. De Dita ritkán unatkozik. Ha véletlenül nincs elfoglaltsága, szívesen fedez fel mindenben valami mást, mint a többiek. Ahogy most vasárnap is!

Elindult, hogy megnézzon egy nemzetközi lepkekiállítását.

A botanikus kert lepkeházában párás, fülledt meleg volt, akár egy igazi dzsungelben. Az emberek között lepkék röpködtek. Tarkák és akkorák, mint Dita tenyere. Hirtelen egy kisgyerek sikkantott egy nagyot, megijedt, hogy a pillangó véletlenül nekicsapódik. De az, akár egy gyakorlott pilóta, ügyesen irányt váltott. Ám az is megtörtént, hogy valakinek a hajában vagy az orrán landolt valamelyik lepke. Leginkább azonban a fák vagy bokrok levelein pihentek meg. Vagy a víz-en ringatózó vízínövények szirmaira szálltak, hogy kortyoljanak egyet a virágok édes nedűjéből.

Egy átlátszó dobozában Dita még a lepkebábokat is megfigyelhette. Sőt, még azt is, hogyan kell életre belőlük egy valódi pillangó.

Miután mindent megtekintett, Dita kijött a lepkeházból. Végigsétált a narancs-, citrom- és olajfákkal szegélyezett sétányon. Egyszer csak egy hatalmas kék lepkére lett figyelmes, amely akkora volt, mint a két tenyere. Az úton ült mozdulatlanul. Az emberek fölé hajoltak, s viccesen megjegyezték, hogy biztosan kiszökött a fogságból, s milyen jól tette, most már végre szabad lehet. De Dita veszélyt sejtett, és rögtön berohant a lepkeházba. Megkereste a lepkék gondozóját, aki azonnal tudta, mit kell tennie. Két tenyeréből tetőt formált, óvatosan a pillangó fölé helyezte, és a markába zárta.

– Még pár perc, és elpusztult volna. Ezek a kis lények nem élik túl a mi hideg, száraz éghajlatunkat – magyarázta a körülötte állóknak.

Dita visszakísérte kis pillangóját a lepkeházba. A gondozó egy hatalmas levélre helyezte a lepkét.

– Lefotózhatom a mobilommal? – kérdezte Dita.

– Természetesen, hiszen kitűnően vizsgáztál lepketanból! Sokat segítettél neki! Dita fotózott, fotózott... s a pillangó meg sem moccan.

Dita meg volt róla győződve, hogy kis pillangója édesdeden elaludt a levélen, és éppen arról álmodik, milyen bátran kirepült a dzsungelből, s a hideg, veszélyes világból végül hogyan mentette meg őt egy kislány.

Történet 30 szentjánosbogárról

Egy forró, nyári napon Dita barátnőjével, Zitával és annak bátyjával, Vilóval a közeli várromhoz kirándultak. Vilo és Zita szülei két sátrat állítottak fel. A gyerekek eldöntötték, hogy az egyikben Vilo éjszakázik majd az apukájával, a másikban Zita az anyukájával és Ditával.

Napközben a gyerekek bejárták a vártornyot, az immár tető nélküli nagytermeket, az egész várromot, kincs után kutatva. Ami mások előtt eddig rejtve maradt. De hiába! Este Zitáék apukája tábor tüzet rakott, és szafaládét, padlizsánt, hagymát készített elő a sütéshez. Feljött a hold és a csillagok. Dita, Zita és Vilo elszaladtak a tűztől.

– Én ma láttam egy viperát, de nem kiáltottam nektek, nehogy mérgében megmarjon – állította Vilo.

– Én meg egy lovaszt láttam vágatni a várrom körül. De nem mutattam meg nektek, nehogy éjszaka háborgasson minket. Mi van, ha a vár szelleme? – árulta el Zita.

– Én pedig hullócsillagot láttam. De nem szóltam nektek, mert elállt a szavam! – tette hozzá Dita.

– Teljesen puff lettél! – nevetett Vilo.

És ekkor a következő történt:

Dita hirtelen suttogásra lett figyelmes: Diiiiitaaaaaaa! Majd apró, zöldeskék fények jelentek meg körülötte. Szentjánosbogarak. Először a fejét repülték körbe, majd a nyaka körül keringtek. Akár egy világító nyakék. Dita nem rémült meg. Sőt, elkezdte számolni a szentjánosbogarakat. Zita és Vilo is segített neki.

– Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyolc... – egészen harmincig számoltak.

Amikor már mind a sátorban feküdtek, Dita gondolatban újra számolni kezdte a szentjánosbogarakat. Huszonötig jutott el, majd mély álomba zuhant.

Történet a rókaról

Dita a múlt éjszaka egy rókát látott. Így történt az eset:

Minden alkalommal, amikor a sötétség fekete paripaként vágat be a házba, Dita már mélyen alszik. Egészen reggelig, amíg anyukája fel nem ébreszti. De a múlt éjszaka más volt. Ditát felébresztette a telihold. Bekukucskált az ablakon, és húzta Ditát kifelé. A kislány kísértelt a kertbe, ahol meglátta azt a VALAMIT. Két sárgászöld fényt a bejárat melletti tuják mögött.

Dita a hold fényében hirtelen felismerte a rókát! Szeme úgy világított, akár a citrom.

– Róka a városunkban? Ilyen aligha történhet – gondolta Dita. A róka intett egyet hosszú, bolyhos farkával, majd megszólalt:

– Ó, ó, ó! Egyszerűen éhes vagyok! Egereket hallottam szaladgálni a fű között. És gilisztákat mászni a járatokban. Nekem nagyon éles a hallásom, hi, hi, hi – vihogott a róka.

– Beszélő róka. Na, ezt aztán senki sem hiszi el nekem. Sem Zita, sem Vilo, de még a papagájom sem – gondolta Dita. Ám hangosan csak ennyit mondott:

– Nem félek tőled! Egyáltalán nem! Menj el a kertünkből!

– Hmm! Én rögtön kiszagolom a füllentést! Nem igaz, hogy nem félsz tőlem!

Dita belátta, hogy a rókának igaza van. Fél.

– Ha felmennél a Borongós hegyre, nem csodálkoznál azon, hogy az állatok beszélnek. Ott azt is megtapasztalnád, hogy az ember olyan, mint a róka. Rossz és ravasz is tud lenni. De okos is. Akárcsak én.

– No és hol van az a Borongós hegy? – hebegte Dita.

– Hááát, kacskaringós út vezet odáig. Előbb el kell... – de a róka már nem tudta befejezni a mondatot. Ebben a pillanatban ugyanis Dita anyukája kinyitotta az ablakot, és kikiáltott:

– Van ott valaki? – Dita hallgatott, megbújt az árnyékban, hogy édesanyja ne vegye észre.

A róka is hallgatott, mint hal a vízben. Legyintett egyet a farkával, és már ott sem volt. Anyuka becsukta az ablakot. Dita várt egy ideig, hátha visszatér a róka, de az éjszaka hűvösétől megborzongva végül visszament a szobájába, és elaludt.

Amikor reggel Ditának eszébe jutott a róka, nem tudta eldönteni, hogy csupán álmodta az egészet, vagy valóban találkozott a rókával éjszaka kint a kertben. Hiszen a rókák már csak ilyen titokzatosak!

Történet a táncoló medvéről

A nyár és az eseményteli őszt követően beköszöntött a tél. Dita a behavazott parkon keresztül a zeneiskolába igyekezett. Egyszer csak egy mocorgó halomra lett figyelmes. Csakhogy az nem egy mocorgó halom volt, hanem egy – élő medve! „Álmodom! Fekszem az ágyamban, és álmodom!!!!” Dita szorosan lehunyta a szemét, de nem bírta sokáig, újra kinyitotta. Ám a medve nem tűnt el. Sőt, egyre közelebb jött Ditához, és két lábra állt. Dita kitátotta a száját, és tele akarta ordítani az egész parkot, az egész várost, sőt az egész világot. Ám ebben a pillanatban a medve táncolni kezdett! Ditának volt otthon egy beszélő papagája, találkozott már beszélő rókával, élő kínai babával, megmentett a pusztulástól egy pillangót, látott hulló csillagot, álmában találkozott a hasonmásával... Egy szemé előtt táncoló medvéről azonban még csak nem is álmodott. A medve először az egyik, majd a másik oldalra pördült. Ugrott egy nagyot, hogy csak úgy döngött alattuk a föld és kavargott körülöttük a hó. Felemelte két mellső lábát, és körözött vele a feje fölött, akár egy hastáncosnő. De amikor a medve meghajolt Dita előtt, és szomorúan a szemébe nézett, Ditának összeszorult a szíve és mindent megértett. A medve megszökött a cirkusból! Most éhes, és ki akar érdemelni valami harapnivalót. Ezért táncol. És bizonyára szomjas is, mintha nem is medve lenne, hanem egy víziló. Ditának valamit tennie kell. Először is megtapsolta a mackó produkcióját. Majd kivette a tízórajját, és a táncosnak adta. Az jó étvágygal lenyelte, és boldogan felmordult. Most ő tapsolta meg Ditát.

– No, és most gyere szépen velem! Oda, ahová tartozol – mondta Dita a medvének. Az engedelmesen követte, akár egy kutyus. Ditának eszébe jutott, hogy egy ankétban hasonló helyzetben bizonyára ilyen kérdéseket tennének fel:

Hol a helye az efféle medvének?

A) cirkuszban

B) állatkertben

C) erdőben

D) annál, aki megtalálta

Dita és a medve végigsétáltak a téli parkon. A medve visszakerült a cirkuszba, és Ditára újabb történetek vártak.

Tóth Ozsvald Zsuzsanna fordítása

A költöző kéményről

Kimentem nemrégiben az utcára, és mit láttam: a villanydrótokon már gyülekeztek a fecskék.

Készülődtek a melegebb éghajlatú vidékekre. Hiszen épp itt az ideje. A napok már egyre hűvösebbek, és ha nem fűtenék a kályhában, bizony, alaposan átfáznék.

Fölpillantottam a kéményre, hogy rendesen eregeti-e a füstöt. De füst helyett csak panaszos siránkozás dőlt belőle:

– Nektek aztán jó dolgotok van, fecskék! Elrepültök a melegbe, én meg itt maradok egész télen, és vacoghatok a hidegtől!

A fecskék egy kört írtak le a ház fölött, mire a kémény is hirtelen elrugaszkodott a tetőtől, és elrepült utánuk. El a melegebb éghajlatú vidékekre.

Attól kezdve nem fűtök a kályhámban. Vacog a fogam a jéghideg házban.

És hogy fölmelegedjek kissé, meséket írok nektek.

A lyukárus

Ha valaki ablaktörővel felszerelt szemüveget vagy akár cseresznyemag-hámózót vásárol, esetleg egy tonna jeget az Északi-sarkon, senkinek sem jutna eszébe, hogy csodálkozzon.

De amikor múltkor néhány lyukat vásároltam egy lyukárustól, az emberek ujjal mutogattak rám és sokatmondóan kocogtatták meg a homlokukat.

Mindemellett a legjobb vásárt csináltam életemben.

A lyukakat jegylyukasztóval készítették egy papírlapon, amelyet a vasúti kalauzok szoktak használni.

Keresztülnéztem az első lyukon, és a távolban észrevettem a kalapomat, amelyet valamikor régen elvesztettem. Rendkívül értékes kalap volt, mivel egy pici-ke lemezjátszó volt beleszerelve, amely állandóan vidám dalocskákat harsogott. Gyorsan odaszaladtam hát, és magamhoz vettem a kalapot.

Azután keresztülnéztem egy másik lyukon, melyen át egy szépséges-szép hölgyet pillantottam meg, amint a parkban sétálgatott és a gesztenyefák lehullott

leveleit gyűjtögette. Gyorsan odaszaladtam hát hozzá, és mire mindketten elegendő falevelet szedtünk, már meg is ismerkedtünk egymással. Mit mondhatnék még? A mai napig szeretjük egymást.

Belenéztem a következő lyukba, és látom, hogy a lyukáros szomorúan elballag. Biztos már nem vett tőle más több lyukat.

Utánaszaladtam, de már nem értem el. Azóta nem láttam többé.

Melyik fülem cseng?

– Melyik fülem cseng? – kérdezte Trallalási úr a feleségétől.

– A jobb. Vagy a bal? – találgatta Trallalásiné.

– Pszt! – emelte föl a kezét Trallalási úr, hallgatózni kezdett, majd folytatta: – Milyen furcsa csengés! Még sohasem csengett így a fülem!

Trallalási úr azonban nem tudta, amit mi tudunk:

Történt egyszer, hogy Csip-Csip, a szúnyog szállt arrafelé, s éppen az órától hozta haza az ébresztőóráját. De olyan türelmetlen volt, hogy tüstént ki akarta próbálni, működik-e, ám épp abban a pillanatban, amikor felhúzta, az ébresztőóra kicsusszant a kezéből, és egyenesen Trallalási úr fülébe pottyant.

Ott aztán egy teljes percen át csörgött, majd örökre elhallgatott.

– Már nem is cseng a fülem – gondolta ekkor Trallalási úr, és belemerült az újságolvasásba. És a szúnyog mit tett? Mivel új ébresztőórára nem volt pénze, ezért a mai napig bolyong a világban, és keresi az óráját. Időnként ráül valakinek a bőrére, belecsíp, és megkérdi:

– Csip, csip, csip, nincs nálad az ébresztőórám?

Erzsébet királynő és Viktória királynő

A hullámok magasba emelkednek, átcsap egyik a másik fölött – ez aztán a tenger! És a tenger közepén két hajó közeledik egymás felé.

Jobbról az Erzsébet királynő nevet viselő.

Balról a Viktória királynő nevű.

A nap szinte lángol, a tenger háborog, és a hajók már majdnem egészen egymás mellé értek. Az egyik tengerészek, a másik kalózkok birtoka. Most már világos, hogy nemsokára szörnyű csata kerekedik köztük.

Hajaj!

A tengerészek csőre töltik az ágyúikat. A kalózok élesre fenik a késeiket.

Hatalmas ütközet van kirobbanóban?

Ugyan!

Hiszen ez nem is tenger. Csupán egy lavór, tele melegvízzel.

És ez a kettő sem hajó, hanem Horgony úr jobb lába és bal lába, s jókedvűen tapicskol velük a vízben. Közben pedig a régi szép időkre gondol, amikor még tengerész volt.

A csillagfogó

Az utóbbi időben nagyon zavartak már a csillagok. Esténként, krimiolvasás közben állandóan a lámpa körül röpdöstek, és kitartoán zümmögtek. Tele volt velük az egész szoba. Így hát telefonáltam Szele Burdinak, a feltalálónak, nem segítené-e.

Szele Burdi félbehagyta a munkáját – épp egy jární tudó széken dolgozott –, és egyhetes szorgos feltalálás után feltalálta a csillagfogót. Hogy milyen volt? Akár a közönséges légyfogó, csakhogy a Tejút ezüstös pora csillogott rajta. Ez pedig olyasmi, amellyel szemben minden csillag tehetetlen.

Ünnepélyesen felakasztottam a csillagfogót a szoba közepére, és abban a szempillantásban 1362 csillag ragadt rá. Attól kezdve nincs szükségem a krimiolvasáshoz lámpára. A csillagokkal teli csillagfogó világít nálam egész éjszakán át!

Hogyan laktam az almafán

Összevesztem a macskámmal.

– Vagy te mégy el a háztól, vagy én! – mondtam neki.

Mivel pedig a macska úgy tett, mintha nem értené az emberi beszédet, magamhoz vettem egy vánkost, egy dunyhát meg a Robinsonról szóló könyvem, és elköltöztem.

Kitűnő helyet találtam magamnak az almafán a kertünkben. Megtelepedtem a fa koronájában, ahol nagyon jól éreztem magam. Senki nem háborgatott, nem csörgött a telefon, nem csöpögött a víz a csapból.

Álmaim az almavirág szirmaitól voltak illatosak, és nekem tenger időm volt elnézegetni, hogyan kandikálnak ki a virágokból a holnapi almák kicsi csillagocskái.

Így múlt el az illatos tavasz, a méhzümmögéses nyár, és beköszöntött az esős ősz. Egy napon lenéztem a fáról, és mit látok? Körtéssy szomszéd rázza az almafám.

Amiről lepottyanva, a fűben találtam magam. A szomszédnak kimeredtek a szemei, majd a nyakába kapta a lábát. Szétnéztem magam körül. Mellettem a macskám üldögélt, és huncutul mosolygott:

– Mégiscsak együtt fogunk lakni, hiszen nem hagyhatlak itt télre téged.

A náthás szaxofon

Hubert úr, hóna alatt egy szaxofonnal, dzsesszkonzertre sietett. A szaxofonnak aranysárga színe van, s amikor süt a nap, csak úgy csillognak-villognak rajta a sugarak. Most azonban a nap eltűnt: lehet, dolga akadt valahol. És tüstént esni kezdett az eső.

Hát aztán?! Hubert úrnak vízhatlan kalapja van. A szaxofonja azonban teljesen átfázott. És befészkelte magát az orrába a nátha. De olyan erős, hogy egy elefántot is leterített volna!

Így aztán a következő történt:

Amikor Hubert úr a hangversenyen belekezdett a szaxofonszólójába, a náthás hangszer dallamok helyett egy hatalmas HAPCIIIÍ!-t hallatott.

Azután még egyet! És még egyet.

A közönség lelkes tapssal ünnepelte Hubert urat, aki ezzel akaratlanul is egy új hangszert talált fel – a hapticfont.

Tizenhárom menetelő teáskanna

Gyönyörű vasárnap volt, tele biciklicsengőkkel, pattogatott kukoricával és cukorvattával. Ilyenkor van a legjobb alkalom a sétára. Nem kell csodálkozni hát, ha a járdán épp ekkor vonult el vidám füttyszóval tizenhárom menetelő teáskanna. Valódi rézből való régimódi teáskannák voltak, és éppen ötórai teára siettek.

Hirtelen azonban egy nagy gőzhenger bukkant fel a sarkon, és mielőtt bárki bármit szólhatott volna, valamennyit összelapította!

Most bizonyára van, aki azt mondja, hogy milyen kegyetlen és szomorú mese ez. Pedig dehogy! A teáskannákból tizenhárom gyönyörű gong lett. Hallgassátok csak, milyen vidáman konganak...

Mese egy úrról, akinek 365 kalapja volt

Volt egyszer egy gazdag úr, akit Szilveszternek hívtak. Ennek az úriembernek 365 kalapja volt. Úgy tornyosultak a konyhaszekrényen a fejfedői, mint a tányérok. Voltak köztük keménykalapok, panamakalapok, szalmakalapok, Chaplin-kalapok és még néhány egészen különleges kalap is. Mint például az egyik, melyet egyszerre lehetett használni napernyőnek, esernyőnek, lámpának, sőt még kalitkának is.

Szilveszter úr nagyon boldog volt, amiért az emberek ujjal mutogattak rá, és ezt suttogták a háta mögött: – Nézzétek, ez az a mérhetetlenül gazdag úr, akinek 365 kalapja van. Mindennap másikat hord!

Szilveszterkor, az év utolsó napján mindig a fehér szalaggal átkötött, legmagasabb és legünnepélyesebb fekete cilinderét tette föl, és abban indult sétálni.

A szilveszteri cilinder keményen ült Szilveszter úr fején, és méltóságteljesen nézett maga elé. Tele tüdőre szívta az ünnepi levegőt és hallgatta az enyhe szellőt, mely vidám csengőcskék csilingelését hozta el hozzá ezen a napon.

A cilinder pedig ábrándozva gondolt arra, hogy milyen szép is volna, ha minden fordítva lenne: ha ő egy olyan gazdag kalap volna, amelyik minden napra más fejet választhat magának...

A nyolcvannégy gombos uraság

Bizonyosan ismeritek annak az uraságnak a történetét, aki vásárolt magának egy új kabátot, ám amikor hazament, akkor vette észre, hogy a kabátnak rengeteg gombja van? Egy, kettő, három, négy... összesen nyolcvannégy. Mire ezeket sorra begombolgatta, el is szaladt az egész napja, és már kezdhette is kigombolgatni valamennyit.

Ismeritek ezt a történetet?

Nem?

Akkor feltétlenül meg kell hallgatnotok:

Élt egyszer egy bizonyos kövér uraság, aki vásárolt magának egy új kabátot: a legújabb divat szerinti, fess télikabátot. Ám amikor hazament, akkor vette észre, hogy a kabátnak egy icike-picike hibája azért mégis van: rengeteg a gomb rajta. Mire ezeket sorra begombolgatta, el is szaladt az egész napja, és már kezdhetne is kigombolgatni valamennyit.

És mivel egész nap mást se csinált, csak begombolgatta meg kigombolgatta a nyolcvannégy gombos kabátját, egyéb fontos és kellemes dolgokkal már nem tudott törődni. Még arra sem jutott ideje például, hogy elolvassa a történetet arról a bizonyos kövér uraságról, aki vásárolt magának egy új kabátot, a legújabb divat szerinti, fess télikabátot, ám amikor hazament, akkor vette észre, hogy a kabátnak egy icike-picike hibája azért mégis van...

Tóth László fordításai

Lukács Hajnalka illusztrációja a Kabóca gyereklap
2021. júniusi számában

Ľubomír Feldek

Mese Paracelsusról és a tavaszról

Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim doktor (1493–1541), a híres középkori orvos 1537-ben három hetet töltött Pozsonyban.

Miután megérkezett, a messze a városkapun túlra elébe siető tanácsosoknak egy kis mutatvánnyal köszönte meg a kedves fogadtatást: elégetett egy szál virágot, majd ennek a virágnak a hamuját addig melegítette egy lombikban, és ki tudja, mi mindent csinált még vele, míg ebből a hamuból újból virág nem lett. Vajon van-e valaki rajta kívül, aki képes a virágok feltámasztására?

Hát a tavasz!

Meglehet a tavasz volt az, amely abban a bizonyos 1537-es esztendőben Paracelsus doktorrá változott!

Három hét múlva Paracelsus doktor Pozsonyból Salzburgba ment, ahol nem sokkal később rejtélyes körülmények között nyoma veszett. És már soha többé nem került elő.

Igen, biztosan a tavasz volt az, amelynek ama furfangos mutatvány köszönhető abban az esztendőben. A tavasz is megjelenik mindenütt, majd rejtélyesen eltűnik mindenhol.

Paracelsus doktor után Salzburgban állítólag csak a kalapja, a botja és a köpenye maradt.

Igen, biztosan a tavasz volt. Utána sem marad más, csak a nyár.

Mese a hóemberről

– Mihez kezdek majd a nyáron? – töprengett egyszer a hóember. – Leköltözöm a folyó fenekére, és vízimanó leszek. A vízimanók fazekaik alá rejtik a vízbefúltak lelkét – nekem is van fazekam, igaz, csak egy, de azért elég nagy. Télen kalapként szolgált, de nyáron azért alája rejthetem a lelkeket...

Ekkor azonban a hóember igencsak elszomorodott azon, hogy neki vízbefúltak lelkét kellene fogdosnia. De miért? Miért fúlnak vízbe az emberek? Miért nem

tanulnak meg rendesen úszni? És ha már belefutnak, miért rejtik fazék alá a lelküket a vízimanók?

– Nem – szólalt meg ekkor. – A vízbefúltakkal együtt kell érezni. Szerencsére az én fazekam lyukas. Minden lélek, amelyet elrejték alá, kiszökhet ezen a lyukon! Tulajdonképpen a vízbefült lelkek megmentője lehetek így! De van-e egyáltalán lélek? Ó, jaj, jobb kitérni a kérdés elől! Nem leszek vízimanó, és kész.

És a hóember valóban nem lett vízimanó, hanem úgy döntött, csupán szétnézni megy el a vízhez. Méghozzá nem is akármelyikhez, hanem egyenesen a tengerhez! Beült hát egy hűtőkocsiba (ismerőse volt a sofőr), s csak az egyik fekete-tengeri strandon szállt ki Bulgáriában, Várnában.

Történt, ami történt. Mégiscsak vízimanó lett, méghozzá nem is akármilyen, hanem fekete-tengeri! Jobban mondva: fekete-tengeri víz. Még sokáig azután, hogy oly balszerencsésen elolvadt, egy teniszlabda ringatózott a Fekete-tengeren. Vajon a hóember lelke lehetett az? Ugyan, hiszen a hóembereknek nincs is lelkük! De van-e egyáltalán lélek? Ó, jaj, nem tudsz kitérni e kérdés elől...

A tükrök életéből

Mivel ezen a nyáron nem volt semmi különösebb munkám, elhatároztam, hogy időmet a megfigyelésnek szentelem. Van, aki a lepkék életét tanulmányozza, van, aki valami másnak az életét – de tanulmányozta már valaki a tükrök életét? Elhatároztam hát, hogy a tükrök életének legelső megfigyelője én leszek.

Az első tükör, melynek életét tanulmányozni kezdtem, úszó tükör volt. A folyóvíz színén ringatózott, és hagyta vitetni magát a vízzel. Tudományos feljegyzéseimben ezért víztükörnek neveztem el.

Amikor nekifogtam a tanulmányozásának, éppen este volt, és lányok és csillagok hajoltak az úszó tükör fölé.

– Milyen szépek vagyunk csillagokkal a hajunkban! – mondogatták a lányok.

– Milyen szépek vagyunk a lányok hajában! – mondogatták a csillagok.

Meghallotta ezt a vízimanó, aki a víz alatt él, és elfogta a sárga irigység. Hiszen ő sem a lányokat, sem a csillagokat, sem saját magát nem látta. Hogyan is látta volna, hiszen a tükör mögött volt.

Mire az irigy vízimanó elindult a völgybe, ahol egy sziklatömböt gördített a folyó útjába. A sziklatömb fölött a víz szintje megemelkedett, alatta meg lejjebb került, s a zuhatag úgy hullott le a kőről, akár a lányok csillagokkal teli haja, amire a vízimanó oly kíváncsi volt. Aki ott üldögélt a vízesés alatt, és örvendezve nézte, ahogy az úszó tükör átbillen a sziklán, s ő végre mindent megpillanthat – a lányokat, a csillagokat és saját magát is – abban a tükörben.

Csakhogyszámította magát. Bár a tükör átbillent a kövön, mielőtt azonban a vízimanó bármit is észrevehetett volna, ezernyi hasznavehetetlen darabra tört. Így hát máig ott ücsörög a vízimanó ama vízesés alatt, és azon töpreng, hogyan ragaszthatná össze az ezernyi hasznavehetetlen tükörcserepet.

És csak azok, akik sohasem tanulmányozták a tükörök életét, csak azok járnak a vízparton figyelmetlenül, és csak ők gondolják, hogy ama vízesés alatt a víz habja csillog és az hullik szét ezernyi darabra.

A másik tükör, melynek tanulmányoztam az életét, álló tükör volt. Egy lakás hálósobájában állt, éppúgy, ahogy ezer más tükör áll ezer más lakás ezer más hálósobájában. Tudományos feljegyzéseimben ezért közönséges tükörnek neveztem el.

A közönséges tükör semmivel sem járt jobban, mint a víztükör. Hiszen alig kezdtem el tanulmányozni az életét – már vége is volt. Egy kislány ment neki, aki itt lakott ebben a lakásban a szüleivel, és az az ütközéstől ezernyi hasznavehetetlen darabkára tört, melyek szétszóródtak a földön a tükör előtt. A tükörből pedig csak az üres ráma maradt.

Am ebben a pillanatban belépett a szobába a kislány anyukája, aki a kalapját szerette volna feltenni a tükör előtt. Amikor azonban a kislány meghallotta a lépéseit, gyorsan beállt a rámába. Úgy gondolta, ha igaz, amit mindenki mondogat, hogy hasonlít az anyukájára, lehet, az nem vesz majd észre semmit. Így amikor az anyukája odaállt a tükör elé, hogy feltegye a kalapját, a kislány is gyorsan a fejére kapta a kosárcát, amely épp a kezében volt. Az anyukája pedig valóban nem vett észre semmit, csak nézte a kislányát a kosárcájával a fején, és így szólt:

– Úgy látom, ez a kalap igen jól áll nekem!

Csakhogyszámította ebben a pillanatban a kosárcából a kislány fejére hullott az összes nefelejcs, amit nemrég szedett a patakparton, és szétszóródtak a padlón a tükör mögött.

– Ó! – kiáltott fel az anyukája meglepetten. – Ugyan mi potyog a kalapomból?

És a padlóra pillantott a tükör előtt.

– Végem van! – gondolta a kislány a tükörkeretben, mivel tudta, hogy a padló a tükör előtt tele van üvegcserepekkel.

Mire a kislány anyukája lehajolt, kezébe vett egy üvegdarabkát, alaposan megvizsgálta, és így szólt:

– Hiszen ezek nefelejcsok! Biztosan a kislányom szedte, és beletette a kalapomba!

A kislány pedig odabent, a tükör rámaájában állva felsóhajtott, és ezt gondolta:

– Milyen szerencse, hogy az anyukám szeme kék, mint a nefelejcs!

E két tükör életének tanulmányozásából arra a következtetésre jutottam, hogy a tüköröknek bizony nagyon szomorú az életük. Hiszen előbb-utóbb mindegyik – legyen az közönséges tükör vagy víztükör – ezernyi hasznavehetetlen darabkára hullik szét. Amikor ezt felismertem, elszomorodtam. És el is ment a kedvem egy harmadik tükör életének tanulmányozásától – csak szomorúan üldögéltem, és mereven bámultam magam előtt egy tiszta papírlapot, és a tükörök szomorú

életén gondolkodtam. Ám egyszeriben – mit látok? Előttem a tiszta papírlapon egyszeriben megjelentek a gondolataim! Egyik gondolat a másik mellett – már egész bekezdésnyi van belőlük, azután bekezdés került bekezdés alá – s máris egy egész mesére való kerekedett belőlük. Amelyben az első széttört tükör is meg a második széttört tükör is hirtelen újra életre kelt, mintha sosem törtek volna szét!

Persze hogy rögtön jobb kedvem lett! S így, felvidulva, felkiáltottam: ugyan mért volna a tükrök élete szomorú?! Hisz vidám az is! A legvidámabb pedig közülük a harmadik tüköré, amit épp most tanulmányozok. Ami a gondolatok viszsztükörözésére szolgál! Melyben azok a tükrök is új életre kelnek, melyek egyszer már széttörtek! Mivel pedig ez egy darabka tiszta papírlap, tudományos feljegyzéseimben papírtükörnek neveztem el.

Csak nehogy elégjen!

Tóth László fordításai

Gyenes Gábor illusztrációja Polgár Anikó *Paleocsontevés* című verseskötetében (Anser Kiadó, 2019)

A mesék világa

*„A mese nem racionális úton készít fel a felnőtti létre, a felnőtt döntésekre, hanem mági-
kus, irracionális módon. Nem a problémamentes élet ígérését kapjuk meg tőle, hanem annak
a reményét, hogy még a legkisebbek, a legesendőbbek is boldogulnak, ha adottságaikat és
lehetőségeiket mozgósítják, ha nem hátrálnak meg az akadályok, megpróbáltatások előtt.”
(Kádár Annamária)*

A mese világa az ember életében a könnyedséget, kikapcsolódást, egy másik világ-
ba való kalandozás lehetőségét jelenti. A tündérmesék szórakoztató jellegükön túl
azonban sokkal mélyebb tartalommal is rendelkeznek. Az irodalomtudomány, a
pszichológia világa egyaránt megpróbálta értelmezni, a maga nyelvére lefordíta-
ni a mesék jelentését, az emberekre gyakorolt jótékony hatását. A tündérmesében
elsősorban a csodás elem érvényesül és a csodák törvényszerűen következnek
be. Az én életemet körbelengik a mesék, egészen gyermekkoromtól. Szerencsés
vagyok, hiszen sok mesét hallgathattam, ez vezetett el a könyvek világához. Ezért
is olyan fontosak a gyökerek, a szülői példa. Ha jó táptalajról indul a gyermek, sok
mesét, történetet hall, akkor megkapja azt a lelki táplálékot, amely egész életén át
kísérni fogja, mindig lesz hova visszatérni, erőt gyűjteni.

Ezen tanulmányban szeretném áttekinteni a különféle meseértelmezéseket több
szerző szemszögéből. Kitérek a mese cselekményének fő állomásaira. A fő hang-
súly azonban a mese és a gyermek kapcsolatán lesz. Ezt a témát szeretném egy pi-
cit hosszabban kifejteni. Ugyancsak ebben a részben kerül említésre a meseterápia
és a mesék szociális, segítő szerepe. Rudolf Steiner a következőképpen nyilatkozik
a tündérmesék jelentőségéről: „Az emberiség fejlődésének régebbi korszakaiban a
lélek még közelebb állt a belső lelki történések tisztánlátással való érzékeléséhez.
Éppen ezért az egyszerű néplélek, mivel a mostaninál sokkalta tisztábban érezte ezt
a fajta éhséget, bizonyos körülmények között olyan képekkel tudta csillapítani azt,
amelyek akkoriban még a lelkéből fakadtak, s amelyeket ma a különböző népek
által továbbhagyományozott mesékben találunk meg.” (Steiner, 1913)

A tündérmesék nem veszítik el érvényességüket, hitelességüket, mivel olyan
élethelyzeteket, tapasztalatokat, megküzdési stratégiákat tartalmaznak, melyek a
mai korra is érvényesek.

Az archaikus korban a szóbeli hagyományozódás évszázadokon keresztül bi-
zonyította, hogy a meséken keresztül is birtokba lehet venni a világot, hiszen a
mese a világ megismerésének egyik legősibb formája. A mese nemcsak általános
emberi problémákat és az azokra adható lehetséges válaszokat gyűjti össze, nem

csak életmintákat közvetít, hanem felemel a szellemihez, miközben megismertet a szellemi út lehetséges állomásaival. (Boldizsár, 2009)

A mesék azért képesek lenyűgözni minket, mert elvisznek egy olyan világba, amely túlmutat a megfoghatón, a végtelen lehetőségek birodalma, és megmutatja számunkra, hogy a világ sokkal több, mint amit képesek vagyunk felfogni belőle. A mese megnyitja az elmét a magasabb tudatállapotok és a transzcendens felé, megmutatja, hogy létezik egy másféle szemléletmód, egy olyan, mely különbözik az általunk ismerttől és elfogadottól, ami túlmutat az ember számára megismerhetőn. (Boldizsár, 2009).

Ahhoz, hogy értelmezni tudjuk a mese nyelvét, belépünk a mesei keretbe, szükség van egy másfajta látásmódra, mely befogadó és képessé tesz bennünket arra, hogy eggyé tudjunk válni a mesével. Eggyé kell válnunk a történettel, a szereplőkkel, és ha mindez sikerül, felismerhetjük a történetben a saját problémáinkat és a kihívásokat az életünkben.

A mesék világa az emberiséggel egyidős. Ha végignézzük a régmúlt korok történetét, mindenütt mesékre, a fantázia és a valóság határmezsgyéjén született történetekre bukkanunk. A régi korok embere nem pusztán szórakozásból mesélt, hanem azért is, hogy a mesékben fellelhető bölcsességek segítségével választ találjon saját életkérdéseire is. A hallgatók felfedezték magukat a mesékben, és megfejtve a mese üzeneteit, megoldási lehetőséget kaptak saját problémáikra. A régi kultúrákban, mikor az emberek még közelebb álltak a természethez és a mítoszok képességéhez, könnyebben megértették a mesék üzeneteit, a modern, civilizált ember azonban már ritkán gondolkodik képekben.

A mesék mély tartalommal bírnak és számos üzenetet hordoznak a mai, modern kor embere számára is. Ezt bizonyítja Boldizsár Ildikó (2009) is, aki hangsúlyozza, hogy a népmese képes életkortól függetlenül olyan rejtett üzeneteket közvetíteni, melyek minden ember számára mást jelentenek, másként értelmezzük őket. Mindannyian találhatunk a mesékben olyan életvezetési tanácsokat, intelmeket és felhívásokat, amelyek gyógyírként hatnak az életünkben előforduló problémákra.

A történetekben megtalálhatók a gyógyuláshoz és a testi folyamatok egyensúlyának fenntartásához szükséges tanítások. Boldizsár Ildikó (2009) szerint a mesei utat végigjáró mesehősök legfontosabb feladata épp az, hogy elpusztítsanak valamit a világból, ami nem odavaló, vagy visszaszerezzék azt, ami éppen odavaló volt. Továbbá hangsúlyozza, hogy a mese nem azt állítja, hogy amit elveszítettünk, elég visszaszerezni, hanem azt, hogy maradéktalanul le kell számolni azzal, ami veszélyezteti az egészségünket.

A mese gyógyító hatásmechanizmusában nagyon fontos szerepe van annak az epizódfüzérnek, hogy mielőtt a hős megküzd a sárkánnyal, végigjárja a föld, a víz, a levegő és a tűz elemhez kapcsolódó tanulmányokat. Megetet egy éhező állatot, egy partra vetett halat visszavisz a vízbe, szövetségre lép a levegőben a gondolatnál is sebesebben mozgó táltossal, és a sárkányküzdélem előtt kipuhatolja a sárkány erejének titkát.

A mese csodás motívumai jól érzékelhető energiaforrásként hatnak a gyermeki lélekre. A mese a lélek tükre, ajtót nyit számunkra belső világunk felé. Ezen a kis titkos ajtón keresztül napvilágra kerülhetnek és mesebeli alakokban testet ölthetnek vágyaink, fantáziáink, indulataink. A mesék szereplői által képviselt tulajdonságokban felismerhetjük saját cselekvéseink indítékait, az életben előforduló problémákhoz és megoldásukhoz való viszonyunkat. A mesék egyik legfontosabb célja és funkciója, hogy a gyökerét veszített racionális tudatot, aminek eluralkodása egyoldalúsághoz és a személyiség elsivárosodásához vezethet, visszakapcsolja gyökereihez, a kollektív tudattalanhoz. Ezzel együtt visszakapcsolja az emberi közösséghez és a közösségért végzett cselekedetekhez. A szerző azzal folytatja, hogy a meséről első megközelítésben az jut az eszünkbe, hogy olyan történetekről szólnak, melyeknek nincs és nem is lehet köze a valósághoz. Ennek épp az ellenkezője érvényesül. A mesék cselekményében végighúzódó konfliktusok a való élet problémáinak sűrítvényei, melyek szimbolikus formában, képekben, eseményekben öltenek testet. A szimbólumalkotás veleszületett képességünk, s ha ennek nem adunk teret – akár csak mesehallgatás szintjén is –, akkor ez megakadályozza a fejlődést. A személyiség kibontakozásának elakadása pedig szorongáshoz, pszichés zavarokhoz, indulatkezelési problémákhoz vezet. A mesék hatására – már hallgatásukkor is – belső képek keletkeznek bennünk, s ezáltal a tudattalan területről energiák szabadulnak fel, melyek cselekvésre sarkallhatnak.

A mesék cselekményének fő állomásai

Antalfai Márta (2009) szerint a mese vagy harmóniával indul, vagy már az első mondatok érzékeltetik az egyensúly felbomlását, valamilyen hiányállapotot, ami a krízishez vezet, ezt követik a próbatételek, majd a megküzdés, végül a győzelem, siker és végül a boldogság.

Majdnem minden mesének központi magját alkotja a benne szereplő hősök küzdelme. Küzdelem a külvilág és belső világunk démonaival, sárkányaival. Küzdelem a félelmetes, archaikus lényekkel, a szorongásainkat szimbolizáló fenevadakkal. Ezek az akadályok szimbolizálják mind a külső világ kihívásait, mind a belső világból érkező impulzusokat, érzéseket, vágyakat és indulatokat. A megküzdés az életút egy-egy szakaszára vonatkozik. A próbák alatt érik, fejlődik a személyiség. A kiteljesedés pedig a boldogságérzés előfeltétele. Az ölbe hulló boldogság helyett a mesék a kiküzdött boldogságról szólnak. Nemcsak a mesék keletkezése egyidős az emberiséggel, hanem az üzenetük is. A mesébe illő élet megvalósítása kemény próbatételekhez kötődik. A mesék azt is szemléltetik, hogy nem minden megpróbáltatás és küzdelem vezet fejlődéshez és a személyiség kiteljesedéséhez. A mesebeli hősök általában intuitíve érzik, hogy mi az életük értelme, mi a küzdés célja, hová akarnak eljutni.

Antalfai (2009) Kopp Máriát idézve azzal folytatja, hogy a boldogság nem állapot, hanem törekvés. Ehhez tudni kell, hogy mire törekszünk. Ha a megküzdést siker koronázza, nő az önbizalmunk, a kompetenciaérzésünk. A boldogság egyfajta harmónia és teljességérzés, ezért a szerző hangsúlyozza, hogy fontos olyan célokat kitűznünk magunk el, melyek egész személyiségünket érintik, mind a négy pszichés funkciót érinti: a gondolkodást, az érzékelést, az érzést és az intuíciót. A megelégedettség nem állandó érzés, újra és újra törekedni kell rá, küzdeni kell érte. A mesék hűen tükrözik ezt számunkra. A megszerzett kincset vagy kapcsolatot időnként elveszítik a hősök, s ezért újra és újra útra kell kelniük, hogy megszerezzék.

A mesehősök egy bizonyos cél érdekében indulnak útra az alvilágba, hogy váljalják a szenvedést, ami a boldogság ára. Az alvilágba való alászálláskor a hősök megismerkednek saját árnyékos oldalukkal, s ez egyfajta megküzdést is jelent tudattalan világuk árnyékaival. A mesebeli hősnek a beavatást jelképező útján fejlődik mind a négy személyiségfunkciója.

A gyermek és a mese

Peer Krisztina (2015) könyvében azt írja, hogy a mese azt sugallja a gyermeknek, hogy az életben vannak nehézségek, melyeket úgy tudunk leküzdeni, ha harcolunk ellenük. A mese nyelve kiválóan alkalmas arra, hogy a gyermek szembenézen azokkal a problémákkal, melyeket hiába próbálunk neki elmagyarázni.

A gyermek aszerint választ a jó és rossz figurák közül, hogy melyikük kelt benne rokonszenvet. Minél inkább értik a pozitív hős szerepét, annál könnyebb vele azonosulni.

Elengedhetetlen, hogy egy gyermek megismerjen olyan mesehősöket, akik bár egyedül indulnak útra, bíznak magukban és az emberekben, követik a helyes utat, és elnyerik méltó jutalmukat.

A magányos hőst – ugyanúgy, ahogyan a gyermeket – segítők veszik körül. Ilyen lehet az útszéli gyümölcsfa, a kemence, a patak. Egy mesehős vagy egy gyermek sohasem lesz elszigetelt vagy magányos, mert mindig lesz valaki, aki támogatja az útkeresésben.

Bettelheim (1976) szerint a mese nemcsak szórakozást nyújt a gyermeknek, hanem fejleszti önismeretét, egyúttal elősegíti személyiségének fejlődését. A mese ugyanúgy építkezik, ahogy a gyermek gondolkodása, ezért is olyan meggyőző a számára. A mese adott esetben sokkal jobban megvigasztalja a gyermeket, mint a felnőtt. „A gyermek hisz a mesének, mert világszemlélete olyan, mint az övé.” (Bruno Bettelheim, 1976)

Antalfai Márta (2009) külön foglalkozik a mesék gyermeki lélekre gyakorolt jótékony hatásával is. Antalfai szerint a gyermekek lelkében nagyon sok szorongás, testetlen, konkrét tárgyhoz nem kötődő félelem lapul. A kisgyermekekben félelmet keltenek saját indulatai, agressziója. A mesékben megjelenő negatív alakok

(boszorkány, sárkány) segítenek nekik abban, hogy formát öltön a differenciálatlan félelem. Miután alakot ölt, maga is lerajzolhatja, közel kerülhet hozzá. A mese végül feloldja a negatívumokat azzal, hogy a jó győzedelmeskedik a rossz felett.

A meseterápia

A meseterápia napjainkban egyre gyakrabban alkalmazott terápiás módszer, gyermekek és felnőttek körében egyaránt. A művészetterápia egyik ága, tulajdonképpen abból kifejlődött személyiségfejlesztő módszer.

Elméletének kidolgozása többek között Boldizsár Ildikó (2010) nevéhez fűződik. A meseterápia azon a felismerésen alapul, hogy minden élethelyzetnek megvan a maga mesebeli párja. A mese megtanít arra, hogyan lehet meghaladni korlátainkat, hogyan lehet megoldásokat találni egy egyensúlyvesztett helyzetben. Boldizsár Ildikó szerint a mesékben benne van annak a lehetősége, hogy mindazt, ami a világban rosszul működik, meg lehet változtatni.

Boldizsár (2010) azzal folytatja gondolatmenetét, hogy a meséknek megnyugtató, simogató, vigasztaló hatásuk van, ami jórészt a mesemondó személyének köszönhető. Pusztán a mesehallgatás olyan folyamatokat képes elindítani, amit nevezhetünk lélekfrissítésnek.

A mese olyan helyszínekre viszi el az embert, hol ritkán jár, a tudattalanba, az ősképek birodalmába. Ez a merítkezés egy olyan agyi funkció segítségével történik, melyet a mindennapokban minimális üzemmódban működtetünk, a jobb agyféltekével.

A mese a lélekfrissítés és a jobb agyfélteke működésbe hozása mellett konkrét megoldásokat is kínál, megtanít arra, hogy lehet ellentétes érzelmekkel megbirkózni, megtanítanak, hogyan lehet elválni, elszakadni valamitől vagy valakitől, vagy éppen hogyan lehet tartós kapcsolódásokat létrehozni.

Antalfai Márta (2014) a Kincskereső meseterápiás módszer kidolgozója könyvében szintén rámutat arra a tényre, hogy a népmeséket az évszázadok kollektív tudata csiszolta, ezért a legtisztább formában tartalmazzák az emberiség ősi bölcsességeit. A szerző azzal folytatja, hogy a régi korok embere nem csupán szóra-kozásból mesélt, hanem azért, hogy a mesékben föllelhető bölcsességek segítségével választ találjon saját kérdéseire.

A mesék szimbolikus képeikkel és cselekményeikkel nagyon mély, intuitív tudást és sejtéseket jelenítenek meg az élet misztériumáról, a lélekben lejátszódó folyamatokról.

Antalfai Márta (2014) egyetért Boldizsár Ildikó (2010) mesekutatóval abban, hogy a mesék lényegében választ adnak minden olyan kérdésre, mellyel életünk során szembesülünk, a testvérféltékenységtől kezdve a szülőktől való leválásig. Ezért a meseterápia abból a felismerésből indul ki, hogy az emberi lélekben felmerülő konfliktusok szimbolikus formában megtalálhatók a mesékben is.

Antalfai Márta (2014) továbbá hangsúlyozza, hogy a mesék gyógyító hatással rendelkeznek. A mesék a lélek tükrei, általuk beelátunk a lélek működésébe. A mesékben a saját problémáinkkal találkozunk, belső küzdelem egy élethelyzettel, egy bizonyos problémával való szembenézés.

Ahogy a mesehős útnak indul a mese elején, úgy indul el az ember is életútján. Antalfai Márta (2014) kifejti, hogy a mesehős útja az életút egy-egy fejlődési szakaszát szimbolizálja. Ahogy a mesében a hős, úgy az életben is számtalan választási lehetőséggel találjuk magunkat szemben. Ezek a választási helyzetek és döntési szükségletek lényegében a személyiségfejlődés egy-egy lépcsőfokánál, és ezt az adott lépcsőfokot szimbolizálják, ilyen például a kisiskoláskorból a serdülőkorba való átlépés.

A meseterápia alkalmazása gyermekeknél

A gyermekeken sokszor feszültségek, szorongások, félelmek uralkodnak el, nem tudja kezelni érzelmi élete ambivalenciáját, és dühös a tehetetlensége miatt. Mivel testi és lelki adottságai, akaratának fejletlensége, alacsony frusztrációtoleranciája még nem teszi lehetővé, hogy egy felnőtthöz hasonlóan eligazodjon a saját kicsiségéhez mérten óriási, bonyolult külső és még bonyolultabb belső világában, emiatt sokszor tehetetlennek érzi magát. Ennek megoldásához természetesen nem elegendő egy megfelelő történet elővarázslása, amiből a gyermek megtanulja, megérti, hogy mit is kell csinálni, és máris „gombnyomásra” megoldódnak a dolgok. Mindenféle kioktatás, hasonlítás egy mesén, történeten keresztül elmentéses hat, mert a gyermekben pont azt a problémát erősíti meg, hogy képtelen megfelelni, azt éli meg, hogy elégedetlen vele. (Kádár Annamária, 2013) A kisgyermek nagyon nehezen tudja megfogalmazni érzelmi problémáit, csupán érzések szintjén éli meg a feszítő állapotot. Számtalan olyan feladattal kell megbirkóznia, amelyek nagy megpróbáltatások elé állítják: le kell válnia szüleiéről, meg kell tanulnia kezelni a félelmeit, késleltetni a vágyait, elfogadni a testvérét, legyőzni a testvérféltékenység érzését. A gyermek gyakran átéli az érzések ambivalenciáját is, egyszerre imádja és gyűlöli szüleit, és tehetetlenül áll a kavargó belső érzései előtt. Hogyha a szülő teljesítményorientált, ha nagyon magasra helyezi a mércét, vagy átadja a gyermeknek saját szorongásait, bizonytalanságát, felnőtt szerepbe emeli a gyermeket, ha értelmezi a gyermek problémáit, ha semmibe veszi és lekicsinyli a gyermek félelmeit, szorongásait, akkor még jobban kibillentheti a gyermeket az amúgy is ingatag egyensúlyi állapotból. Élményeit a gyermek szimbolikusan tudja kifejezni, áttéve játékba és mesébe, ahol képek segítségével dolgozik, kivetítve dühét, haragját egy állatfigurába, vagy mesehallgatás közben egy negatív szereplőre.

A mesék az érzelmek kiváltását teszik lehetővé, az újrhallgatása pedig lehetőséget ad számukra, hogy ezeket újból és újból átéljék. Mivel a történetnek nem

ő a szereplője, nem kell ugyanúgy félnie, mint a valóságos helyzetekben, így egy biztos környezetben tapasztalja meg a különböző élményeket. Ha többször meséltet egy mesét, ennek kapcsán azokat a félelmeit, aggodalmát, szorongásait ismerhetjük meg, amelyekkel küzd.

Antalfai Márta (2008) szerint a rémisztő, negatív mesehősök elengedhetetlen szerepet töltenek be a gyermekek személyiségfejlődésében. A gyerekek lelkében sok testetlen, konkrét tárgyhoz nem kötődő szorongás lapul. A mesében felbukkanó sárkányok, boszorkányok és a többiek segítenek nekik abban, hogy testet öltson ez az artikulálatlan félelem. A sárkányokat le lehet rajzolni, ezáltal meg lehet szelídíteni.

A mese szociális, segítő szerepe

A mese, mint terápiás eszköz nagy jelentőséggel bír a segítő szakmát végzők körében. A mese története azon túl, hogy szórakoztat, belső világunkban képekké transzformálódik, ezáltal érzelmeinket is mozgósítja. Antalfai Márta (2008) hangsúlyozza, hogy a mesék felhasználhatók mind az egyéni terápiában, mind a tanácsadói munka részeként és önállóan, meseterápiás csoportban. Mivel a mese fontos szerepet tölt be az egészségmegőrzésben, ezért a módszer egyik lényeges része, hogy a páciens gyermekkori kedvenc meséje is feldolgozásra kerül. Ugyanis a kedvenc mesében benne rejlik a leendő sors, életfeladat, amit a későbbiekben fel lehet ismerni, dolgozni lehet rajta. A gyerekek, akik folyton egy mesét követelnek, megéreznek valamit ebből, és rendszerint ki tudják választani a mesében „saját szerepüket”. A szerző azzal folytatja, hogy a mese megnyitja a lélek legbelső, legintimebb részébe vezető kis ajtót. A mesék mint pszichés automatizmusok, nem függnék az én-tudat kontrolljától. Az elbeszélő pszichéjének spontán önabrázolásai. A mese képeire kivetülhetnek, s szimbólumvilágában testet ölthetnek érzéseink, érzelmeink, motivációink, vágyainak, tudattalan világunk indítékai és üzenetei. A szerző könyvében egy példán keresztül szemlélteti állításait. Napjainkban egyre gyakoribb a nyers, öncélú agresszió. Viszont a mese belső világa, mint a belső világ és a külvilág közötti összekötő híd, egyben transzformációs lehetőséget is nyújt. Az archetipikus viselkedésmintákat és az ösztönenergiákat képpé transzformálja. A mese cselekménye során ezek a képek átalakulnak. A gyermekek esetében arról van szó, hogy mikor a farkas elnyeri méltó büntetését a mesében, a gyermekben is helyreáll az egyensúly. A gyermek farkasra vetített félelmei, agressziója ugyanis nem az eredeti tárgyat szállja meg (apa/anya vagy más személy), hanem a feszültség egy mesebeli alakra, jelen példában egy farkasra vetül és a mese hatására oldódik fel. Könnyebben ki tud békülni így a gyermek azzal a valóságos személlyel, amely a félelmet és a szorongást kiváltotta belőle.

Gyenes Gábor illusztrációja Polgár Anikó *Paleocsontevés* című verseskötetében (Anser Kiadó, 2019)

Királyficsúr kalandos kalamajkái

(Mesés kritika egy meseregény-párosról)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy tendencia a mesemondás terén, amely a mi világunk huszonegyedik századának elején a virágkorát élte. Ebben az időszakban az alkotók a posztmodern művészet tradíciójának bejáratott vértetéjét felöltve előszeretettel nyúltak a múlt kincseihez és kreatív módon új formába vagdoszták, csavargatták, gyúrták azokat. Gyerekkorunk meséi így újragondolt változatokban költöztek frissen kiadott könyvekbe. Élt ekkortájt (azaz mostanában él) egy felvidéki szerkesztő, író, költő, tehát egy igazi tollforgató, Z. Németh István, aki gondolt egyet, és a Grimm-mesék köpönyegéből egy feje tetejére állított Mesevilágot bújtatott elő, s megszületett Tutálibe Málibe, a királyficsúr. Ennek a furcsa hősnek a kalandjait összefoglaló két kötetről fogok a továbbiakban mesélni Nektek (a tegeződést mesemondói szerepem előjogának tekintem).

No, szóval az első kötet, az *Egy királyficsúr különös kalandjai* már 2017-ben napvilágot látott az Art Danubius Kiadó gondozásában. Azonban a kiadói gépezet kerekeinek akadozása miatt csupán tavaly (2020-ban) jelent meg a folytatás *A királyficsúr újabb kalandjai* címmel. Bár ezt a kötetet már az AB ART Kiadó adta ki, a két könyv szorosan összefügg. A második könyv ott veszi fel a történet fonálát, ahol az előző kötet az utolsó oldalán elengedte (kiemelném, hogy egy igazi cliffhangerrel tette ezt, ami kegyetlenség azokkal az olvasókkal szemben, akiknek nincs meg a folytatás). Bár van egy részletes összefoglaló az előzményekről a második kötet bevezetőjében, de aki összefoglalók helyett jobban szereti megélni a teljes olvasási élményt, annak ajánlatos az első résszel kezdenie.

Mindkét mű Vincze Nóra illusztrációit tartalmazza. Amilyen harsány színektől tobzódnak ezek a képek, könnyedén elvonhatnák a figyelmet a szövegről, de a kissé esetlen, elnagyolt, fokozottan absztrakcióba hajló alakokkal szépen kiegészítik a meseregény világát. Nem ad pontos, részletes képet a világról és a szereplőkről, amivel biztosítja a szabad szárnyalást az olvasói képzelet számára. Ezzel együtt azonban muszáj megjegyezni, hogy nem lett volna utolsó ötlet egy Mesevilág Térképpel megörvendeztetni a befogadókat. Olyan gyorsan pörögnek az eseményekkel együtt a helyszínek is, hogy növelhette volna az élvezhetőséget, ha vizuálisan is követhetjük a hősök és antihősök utazásait.

Alapjában véve királyficsúrunk kalandjai egy (egyelőre) kétkötetes meseregény sorozatba rendeződtek, de beillene humorral átítatott küldetéses fantasynek is,

annyi benne a fordulat! A főhős egyik kalamajkából a másikba csöppen, miközben a narratíva fő formálói az elvégzendő feladat generálta kalandok. Az alapcél megmenteni a Mesevilágot. Ezt a csodákkal teli helyet ugyanis a káosz fenyegeti, mert a Nagy Mesemondó, Grimmanó varázspálcája, azaz a varázstolla eltörött, s így összekeveredtek a máskor jól elhatárolódó mesék. A mesék világa „úgy összekeveredett, hogy a napra lehet nézni, ám ott is a hold ragyog”.

Kiknek való ez a könyv? Kik az ideális mintaolvasói? Bár korrekt kis történetet tár azok elé is, akik nem ismerik a Grimm testvérek mesefeldolgozásait, mégis úgy gondolom, akkor érdemes a fiatal olvasók kezébe adni, ha már van bizonyos alaptudásuk a mesékről. Megállapíthatjuk, meseregény lévén primér olvasóközönsége a gyerekek, de szerencsére az ügyeletes estimese-felelős felolvasók (értsd felnőtt befogadók) számára is szórakoztató élményt nyújthat. Amellett, hogy a történet fordulatai megmosolyogtatóak, sőt néha „Ilyen nincs!”-jellegű meglepetést okozhatnak, a szöveg nem mellőzi a cinkos kikacsintásokat. Számol a felnőtt gondokba befásult olvasókkal is a lapok felett.

A kötetekben ábrázolt világ érdekes hibrid. Vegyíti a hagyományos szemléletet az újragondolt elemekkel. Hatalmi rendszere tekintetében a mesékre jellemzően királyságokat vonultat fel, de Grimmanó egyfajta meseszövési diktatórikus erőt képez mindenek felett. Emellett említésre kerül a hadihattyúk katonai szervezete, de hogy nekik ki parancsol, arra nem derül fény. A pénznek sem egységei. Legtöbbször aranyat és egyéb kincseket emlegetnek, ugyanakkor meseuró és aranyfillérek is helyet kapnak a Mesevilágban.

Elgondoktató, hogy ha helytálló a gyakran ismételt szófordulat: „egy életem, egy életbiztosításom”, akkor vajon kik állnak a biztosítótársaságok élén? Vajon kötelező vagy önkéntes alapú-e a szociális biztosítás a mesék birodalmában? (A második kötetben ugyanis akad egy olyan karakter is, a Drótszakállú Hercög névtelen inasa, aki nyugdíjba vonulásra készül.)

Az izgalmas kettősséget, a hagyomány és az újragondolás közti lavírozást jól mutatja a karakterek alapjellege is. Az első kötet megtartotta azt a tradicionális szemléletet, hogy a királyfi teljesíti a feladatokat, ő a fő megmentő. Még meg is fogalmazza hősünk, hogy a királyficsúrokat három dolog érdekli: lányszöktetés, lányszabadítás meg a többi izgalmas kaland. A második kötet egyes fejezeteiben azonban Hóköményke, a női főszereplő elkezd unni, hogy folyton elrabolják. Kezébe veszi hát a gyeplőt, és a történet egy adott pontján Alfagyula vagy épp Rippi, a rímparipa hátán a királyficsúr megmentésére indul.

Az itt bemutatott kötetek izgalmas filozófiai fejtörő elé is állítják érettebb olvasókat (vagy épp azokat, akiknek túl sok szabadidejük van, hogy ilyesmiken való agyalásra is jusson belőle). A kötetek ugyanis felvetik a szabad akarat és a mesei lét ontológiai kérdéskörét. Kimondottan izgalmas és kissé zavarbaejtő, hogy a pozitív és negatív karakterek leginkább abban különböznek egymástól, milyen mértékben proaktívak saját, személyes céljaik elérése érdekében. A Kétfejű Böszörkény

azt akarja, hogy ne legyen az életében automatikusan minden sanyarú csupán azért, mert ő egy böszörkény, Sáríkan végre legalább egy olyan partnert szeretne, aki nem idegesíti, a geriffmadár tiszta, rendezett fészekre vágyik. A Drótszakállú Hercög lánya boldogságáért rosszkodik, míg a Kétütemű Lódarázs lázadását járműtársai rossz sora szüli. Ezek az antihősök (túlzás lenne gonoszokként aposztrofálni őket), hajlandóak szembemenni adottságaikkal és van miért (esetenként kiért) küzdeniük. Ezzel szemben (remélem, egyelőre) Tutálibe Málibe és Hóköményke tetteinek individuális motivációját nem ismerjük. Ha leválasztjuk róluk azokat a tetteket, amelyek reakciók valamilyen eseményre és azokat, amelyekbe Grimmanó noszogatta bele őket tollával, akkor mi marad? A pozitív főhősök megfelelési kényszer és megadott sémák béklyójában vergődnek. A könyvek nem adnak választ arra, hogy valójában, úgy igazából ők maguk mit szeretnének. Rajtuk keresztül inkább Grimmanó akarata és önkényes találgatása érvényesül.

A kötetek elgondolkodtató eleme maga a Mindenek Mesélője is. Annyi kérdést vet fel ez a furcsa lény, melyekre a gondolkodó olvasók igényei ellenére nincs válasz, hogy csak na! Hogy csupán párat említsek: Mi végre ír ez a manó (mit akar ő tulajdonképpen)? Ha teljhatalma van, akkor miért kínozza hőseit? Abbahagyhatná egyáltalán az alkotást, vagy annak lennének következményei? Létezhetnének a mesekarakterek, ha nem írna meséket Grimmanó az életükről? Ezekből az eszmefuttatásokból is kitűnik, hogy királyficsúr kalandjai nem hagyják unatkozni azokat az olvasókat sem, akik az elmélkedést, töprengést, agyfutamokat keresik a történet felszíne alatt.

Van egy dolog, amit ki kell emelnem, másképp cenzúrázni kellene a recenziómat, mert pont a lényeg maradna ki belőle. Van a királyficsúr kalandjait elregélő könyveknek egy elidegeníthetetlen és megfellebbezhetetlen szuperereje: a nyelvkezelése és az ebből táplálkozó humor. A fiatal olvasók a történet és a nyelv képlékenységből motivációt nyerhetnek arra, hogy igenis merjenek játszani ezekkel, mert jó móka. A felnőtt olvasóknak meg ott a humor. Kell egyfajta hangulat hozzá, de jelenlévő és letagadhatatlan szövegszervező elemként része a köteteknek. Ahogy a *Gyűrűk Urában* a közelgő változás benne van a földben, vízben, levegőben, úgy a királyficsúr kalandjait elregélő kötetekben a nyelvi játékok és mókázások vannak mindenütt jelen. Benne van a nevekben (Hamispipőke, Drótszakállú Hercög, Sáríkan, Ráharapi, a fogorvos, Vadóc, a legszelídebb töpronc, stb.), a földrajzi helyekben (Feneketlen Tintatar-tó, vérszomjas gumikrokodilokkal teli Le folyó, Csirkelábon és Mutatóújjon Forgó Palota), a felvonultatott növényekben (Porchidea, Fintorox, Ganélia, Hókuszpálma) és állatfajokban (Hattyúnyakú madárfóka, mentolos cukorkát köpködő varánuszok). Ott van a bölcsességekben („Ha nincs eszed, ága sem lehet...”), a mesei formulák újragondolásában („Mi járatan vagy errefelé, ahova még a kígyó is csak gördeszkával merészkedik?” „Hozzám képest a templom egere is aranytalicskán tolja haza az ezüstbúzá!”) és válogatott jelenetekben. Hogy megőrizzem a spoiler-mentességet, az első kötet

lelegejéből hozok egy rövid, de annál tipikusabb példát. A kalandra indulás pillanatában Hamispipóke hirtelen arra utasítja Tutálibe Málibét, hogy hazudjon neki. A királyficsúr így is tesz, mire a lány így szól: „Én most ezt gyorsan elhiszem! Így ni, meg is van. Királyficsúr, te most lóvá tettél engem” – ezután egyszer csak lóvá változik. A *L'art pour l'art* Társulat által prezentált humor kedvelőinek kötelező!

Írásmódja mellett témáját tekintve is gazdag intertextuális és intermediális kapcsolatrendszerrel mozgó. Süsü hagyatéka a karakterek jellegében villan meg: minden karakter esendő, kicsit ügyetlen, együgyű, de ezzel együtt kedvelhető. Emellett az itt bemutatott meseregényben is akad egy egyfejű sárkány, a Hétnejtű Sárkán, akinek talán némi kompenzálás gyanánt egy feje mellé hét felesége van, akik folytonos kérésekkel pokollá teszik az életét.

A Mesevilág változatos flórája és faunája, valamint a fantázia fontosságának hangsúlyozása a *Végtelen történetet* idézi meg, bár Tutálibe Málibe birodalmában a fő jármű nem egy fehér kutyasárkány, hanem sokkal változatosabb a kínálat. Akad itt rímekben beszélő hiperparipa, harci hattyú, leányból lett ló stb.

Grimmanó smaragdzöld szeme és titokzatos jellege L. Frank Baum *Oz, a nagy varázsló* című világhírű meseregény-sorozatát, illetve annak újraértelmezéseit (*A bádogember* című 2007-es steampunk sorozat, Danielle Paige tetralógiája, a *Dorothynek meg kell halnia*) juttathatja eszünkbe, míg a Nagy Mesemondó könyvtárra hajazó otthona, a *The Pagemaster (Reszketetek, nem hagyom magam; 1994)* című filmet elevenítheti fel emlékeink közt.

A Grimm-mesék újraszövése a kevésbé ismert, de annál izgalmasabb amerikai filmsorozat, *A tizedik királysággal* teremt médiumokon átívelő kapcsolatot. A varázstoll és a történetmesélés világformáló ereje a Soman Chainani: *Jók és Rosszak Iskolája* című könyvsorozatában is fontos. És kinek ne ugorna be egy zöld szörnyeteg, ha újraértelmezett meseadaptációk kerülnek szóba? Érdekes, hogy királyficsúr világában az egyetlen zöld „szörny” egy hattyú, s az ő egyik jelenete képezi a legintenzívebb kapcsolatot Shrek világával. Hóköményke épp Alfagyula, a (zöld) harci hattyú hátán ül, amikor egy gonosz járművel, a Kétütemű Lódarázs-szal kell harcra bocsátkozniuk. A királylány fenyegetése a következőképp hangzik: „Másképp meg nálam van egy hadihattyú, és nem félek használni!”

Böszörkény megnevezése lehet egyszerű szójáték csupán, mint a „herceg” szó alakváltozata esetében, de gyanakodhatunk, hogy többretegű, mondhatni, boszorkányosabb ez a módosítás. Örkeny munkásságához való kapcsolatot fedezhetünk fel a nyomokban megjelenő abszurd elemekben. Az Üveghegy ebben a Mesevilágban használt, üres üvegekből áll, s hősünk azt a feladatot kapja, hogy az északi-sarki boltban váltsa be őket aranyfillérekre az eszkimókusok uralkodójánál, csukott ablakon való kihajtás stb. Ugyanakkor Böszörkény Gyula nevét is felidézheti bennünk a böszörkény szó. Ez az alkotó a magyar mitológia és mesevilág elemeit kavarta meg és fel Gergő-sorozatában.

A királyficsúr újabb kalandjai borítójának hátlapján az szerepelt, hogy a történet végén „minden kiderül és mindenki derül”, azonban az van, hogy tódít és lódít a fülszöveg. Igaz, a mese sok gubanca kibogozódott és karnyújtásnyira jutott a happy end is (senki ne várjon tragédiát), de a lezárás igencsak nyitottra sikeredett. Reménykedhetünk a folytatásban, de hogy az milyen lesz, milyen kalandokat és érdekességeket fog tartalmazni, azt már egy másik recenzióba tartozik.

Így volt, vége volt, remélem, hasznos könyvajánló volt!

(Z. Németh István: *Egy királyficsúr különös kalandjai*, Art Danubius, 2018;
A királyficsúr újabb kalandjai, AB ART Kiadó, 2020)

GYÜRKY KATALIN

Párhuzamos valóságok (Magdalena Parys: *A mágus*)

„A Stasi iratanyagát kezelő hivatal mintegy 6000 folyóméter aktát (20 millió oldalt) semmisített meg 2010-ben. Becslések szerint a vasfüggöny felszámolása előtt 4500 személy próbált a keleti blokkból Nyugatra menekülni a bolgár határon át. Nagyjából százan vesztették életüket” (9.) – ezekből a tényekből indult ki a lengyel származású, kamaszkora óta Németországban élő író, Magdalena Parys akkor, amikor megírta lebilincselő, a krimi minden műfaji kritériumának eleget tevő, ám valójában egy hamisítatlan kelet-közép-európai sorsdráma attribútumaival bíró *A mágus* című regényét.

Azt, hogy a menekültekkel kapcsolatos tények tényleg mennyire csak kiindulópontként szolgáltak a szerző fikciójához, az is mutatja, hogy a róluk szóló valós adatok mellé Parys azonnal „kreál” egy, a regény címéhez is ihletet adó „Mágus” fedőnevű akciót, amelynek célja a szocialista rendszer számára nemkívánatos személyek sajátos likvidálása: „A múlt században, a hetvenes évek vége felé előfordultak úgynevezett eltűnések. Tíz év alatt huszonhét kényelmetlen ellenzékit csábítottak bulgáriai nyaralásra Csehországból, Lengyelországból és Magyarországról. Mindig ugyanúgy folytatták le az akciót – a régi, jól bevált mintákat követték. A munkahelyén ajánlották a kellemetlen aktivistának vagy családtagjainak az akkoriban rendkívül népszerű bulgáriai nyaralásokat. Rendszerint tengerparti, valamivel ritkábban hegyi üdülőhelyekre utazhattak. Aztán, például útban az

Aranyhomok vagy Albena felé, esetleg Micsurinban közlekedési baleset történt, vízbe fulladtak, vagy eltűntek. (...) Minden helységben csak egyszer történhetett ilyen »baleset«. Ha voltak tanúk – az ilyen ritkán fordult elő –, likvidálták őket. Ezek az akciók a „Mágus” fedőnevet kapták az NDK-ban, Bulgáriában, Lengyelországban, Csehországban és Magyarországon, és a kor legjobban szervezett emberrablásai közé tartoztak” (114–115.).

Ennek az emberrablásnak esett áldozatául a Parys-regény „krimiszálát” generáló alak, a lengyel ellenzéki, a Szolidaritás mozgalom élenjárója, Piotr Boszewski, akivel épp egy ilyen bulgáriai „családi nyaralás” során végeztek a bolgár–görög határnál. Parys művében az ő rejtélyes – most már hivatalosan elvileg örökre titkosított – esete után kezd nyomozni a német barátja, Gerhard, aki történetesen Boszewski halála után feleségül vette annak özvegyét, Kryschtynát, és örökbe fogadta az akkor kamaszkorú lányát, Dagmarát. Majd a lengyel hölgyeket átköltöztette Németországba, és „németesítette” őket.

A titkosított és megsemmisített akták ellenére azonban Gerhard a barátja ügyében Szófiába egy, Boszewski holttestét ábrázoló fotóval érkezik nyomozni. Ezzel az iratmegsemmisítések ellenére mégis fennmaradt fotóval csöppenünk bele Parys regényében abba a zseniális módon koherensen és logikusan felépített, egymással párhuzamosan létező kétféle valóságba, amelyek egyikét az igazságot eltussolni igyekvő német hatalom képviseli, a másikat pedig az igazság kiderítésében érdekelt felek, valóban egymással párhuzamos módon.

Az iratanyagok bizonyos százaléka ugyanis – beleértve a „Mágus”-akciót érintő dokumentumok bizonyos mennyiségét is – ahhoz az igazság feltárásában érdekelt Burkhard Seidelhez kerülnek, akinek az ikerfiait 1980-ban szintén a bolgár határnál, a „szabadságba” menekülésük közben gyilkolták meg.

Így jön létre egy szisztematikus gyűjtőmunka eredményeképp az elvileg megsemmisített dokumentumok párhuzamos valóságaként az a Seidel-archívum, amelynek része a Boszewski holttestét ábrázoló fénykép is. Ezt a fényképet azonban nem maga Seidel nyújtja át a barátja ügyében nyomozó Gerharnak, hanem az a Frank Derbach, aki egyfajta hídszerepet tölt be a két, egymás mellett párhuzamosan futó valóság között. Mégpedig azáltal a sajátosan meghasonlott személyisége által, amellyel kapcsolatban a barátja, Gerhard is így fogalmaz: mintha „Franknak lennének más inkarnációi is” (23.). Frank ugyanis lehúzott húsz évet a Stasi iratanyagát kezelő hivatalban, majd részt vett az iratok megsemmisítésére irányuló nagyszabású 2010-es politikai akcióban is, csakhogy annak a bizonyos másik „inkarnációjának” egészen más állt az érdekében: az, hogy ellopja, s „folyassa át” a megsemmisítésre ítélt iratokat megőrzés céljából a Seidel-archívumba. A személyisége meghasonlott mivoltát jelző cselekedete mögött sajátos származása és neveltetése áll. A korán árvaságra jutott Frank gyermekotthonban nevelkedve érdekes módon két „apát” is kap. Egyfelől az a Christian Schlangenberger fogadja örökbe, aki a rendszerváltás utáni politikai elithez tartozva, az iratmegsemmisíté-

sek elsőszámú érdekeltjeként, „Mágusaként” hetvenkilenc árva személlyel tölti fel a hivatalát, akikről úgy véli, hogy végig hálások lesznek neki, mint a gyermekotthonból őket kiemelő „apjuknak”, és hálájuk jeléül kifogástalanul elvégzik ezt a rájuk bízott nagyszabású politikai akciót.¹

Frank azonban nemcsak Schlangenberghez tartozik, hanem, mivel Seidel (később Schlangenberger vezényletével meggyilkolt) ikerfiaival egy osztályba jár az általános iskolában, a Seidel-családhoz is, ahol a Seidel fivérek „szinte testvérként kezelték Frankot” (230.), és Seidel is úgy fogalmaz vele kapcsolatban, „mintha a fia lett volna” (397.).

Így Frank tulajdonképpen a Seidel ikrek haláláért áll bosszút Schlangenbergben, amikor az áldozatok dokumentumait (Boszewskiét is) egyfajta hídként átjuttatja az egyik valóságból a másikba.

A történet elején azonban épp ezt a „hidat” égetik fel. Mire Gerhard csomagban megkapja Boszewski fényképét, Frank Derbach már nem él, elteszik láb alól. A hírre Gerhard szervezete is halálos kimenetű infarktussal reagál.

A Boszewski-ügyben önkényesen nyomozó Gerhard halála, valamint Derbach meggyilkolása után Seidel természetesen Schlangenbergerre gyanakszik. S rá gyanakszik a gyilkosságot feltárni szándékozó rendőrség is. Azonban joggal merül fel (immár az olvasóban is) a kérdés: Schlangenberger ugyan miért akart volna végezni az egyik „hűséges” fiával, akiről azért nem feltételezhette, hogy áruló, mert csak jóval Frank halála után kezdi valaki zsarolni a Seidel-archívumba átkerült dokumentumokkal, amelyek hetente, szisztematikusan kezdenek érkezni hozzá. Ezért (mit sem sejtve arról, hogy Seidel titokban megfigyeli), a másik kedvenc „árváját”, Ernestót állítja rá az ügyre.

Mindkét valóság megindítja tehát a maga nyomozását a Derbach-ügyben. Csakhogy a hídszerépet betöltő Frank meghasonlott identitása, a különféle inkarnációi mintha a síron túlról is hatnának a nyomozásban résztvevők személyiségére, mégpedig mindkét oldalon.

Ernesto, aki a maga részéről „Frank-szindrómában szenvedett” (130.), mert úgy vélte, hogy az „apjuk” többre tartja és jobban szereti Frankot, mint őt, most, a nyomozás során „testvérenek” azt az inkarnációját képviseli, amely egyfelől meg akar felelni az „apjának”, másfelől ki akarja játszani, túl akarja szárnyalni: az „apja” helyett, aki a politikában maga volt a Mágus és az Isten, ő akarja az Úristen szerepét betölteni. Ezért önálló döntéseket hoz a nyomozás során, s eléri, hogy „végre olyan forgatókönyv szerint zajlik az ügy, amelyet ő talált ki” (385–386.).

A másik valóság, és a másik nyomozótábor képviselői pedig egytől egyig Franknak egy másfajta meghasonlottságát viszik tovább, erősítik fel. Franknak ugyanis a német mivolta ellenére egy Lengyelországból származó idős özvegyasszony

¹ A regény minden egyes fejezete találó és kiváló motóval indul. A Schlangenberger képviselte valóságban résztvevők tevékenységét feltáró fejezet élén például Bulgakovnak ez: *A Mester és Margarita* című regényéből vett sora áll: „Ha nincs dokumentum, akkor ember sincs” (465.).

volt a nevelőtanára a gyermekotthonban, akin keresztül a lengyel nyelv és kultúra is a személyisége integráns részévé vált. S érdekes módon – a szerzői következetességet és tudatosságot bizonyítandó – mindenki, aki Seidel oldalán kezd nyomozni Frank (és Gerhard) ügyében, a származását tekintve kettős identitással bír. Kezdve magával Seiddel, akinek „hasadt zsidó lelke még mindig nem tudta, hogy az ő hazája az apja hazája, Németország, vagy az anyjáié – Franciaország” (214.), folytatva Gerhard mostohalányával, aki mostohaapja révén a lengyel Dagmara Boszewskából Dagmara Bosch lett, s akit Németországban azóta is „keleti kurvának”, Lengyelországban pedig „fasiszta ribancnak” (170.) tartanak, vagy a nyomozásba bevont igazásügyi orvosszakértővel, Hermann Krenz-cel, azaz a '90-es évek elejéig azzal a Borisz Krancovval, aki „volgai német volt, Krasnojarszkból származott. A nagyanyjától és a nagynénjétől tanulta az ősök nyelvét ezen a vidéken, amelyet évszázadokon át elzártak a világtól. Mivel elszigetelték őket Németországtól, és erős orosz hatás alá kerültek, a Volga mentén élő németek saját kultúrát teremtettek” (61.), zárva a sort azzal a Kowalski felügyelővel, akinek németként lengyel vér is jócskán csörgedez az ereiben.²

Az echte német valóság, Schlangenberger és a Stasi örökösének valósága így a nyomozás révén is keresztezi egymást a vegyes identitásokkal teli másik, párhuzamos valósággal, amelynek alapja a Seidel-archívum, s amely nem(csak) német mivolta révén szeretné tisztán látni, hogy mi is történt a '70-es évek végén, a '80-as évek elején a nem(csak) német, hanem lengyel, bulgár, magyar, cseh stb. menekültekkel vagy eltűnt személyekkel.

Így Parys zseniálisan felépített regényében valójában a szereplők identitása, illetve kettős identitása révén a német, hivatalosként kezelt valóság ütközik a kelet-közép-európai nem hivatalos, alternatív valósággal.

Ám, hogy melyik valóság győzedelmeskedik, hogy hová fut ki a nyomozás, azt az olvasók érdeklődésének fenntartása érdekében nem csak én nem árulom el, hanem számos vonatkozásban a szerző sem. Mégpedig azért, mert *A mágus* az író nő ügynevezett „berlini trilógiájának” csak az első része. Reméljük, hogy a trilógia következő két kötetét is hamarosan olvashatjuk, s bízunk benne, hogy a fordulatos történet további részleteit is Pálfalvi Lajos kiváló, sodró lendületű magyarításában ismerhetjük meg.

(*Magdalena Parys: A mágus, L' Harmattan Kiadó, Budapest, 2020*).

² Magdalena Parys hősei nagy részének vegyes identitása nyilvánvalóan önéletrajzi ihletésű: a szerző mintha például Dagmara sorsában a saját kettős mivoltát, lengyel és német kötődését írná újra, amikor a Németországban egyébként sikeres és befutott újságíróként tevékenykedő hölgy kettős identitásából fakadó hányattatásait is látatja.

A SZMÍT és a szerkesztőség hírei

A Szlovákia Magyar Írók Társaságának Választmánya Balázs F. Attila költőnek, műfordítónak ítélte oda az idei Forbáth-díjat. A Forbáth-díjat az év kiemelkedő lírai alkotásáért ítéli oda a SZMÍT Választmánya. Szívből gratulálunk!

*

A Szlovákia Magyar Írók Társaságának Választmánya 2021-ben Csóka Ferenc írónak, szerkesztőnek ítélte oda a Simkó Tibor-díjat. A Simkó Tibor-díjat minden szlovákiai magyar író, alkotó megkaphatja jelentős gyermekirodalmi teljesítményéért. Szívből gratulálunk!

*

A Szlovákia Magyar Írók Társaságának Választmánya 2021-ben Z. Németh István írónak, költőnek, szerkesztőnek ítélte oda a Talamon Alfonz-díjat. A Talamon Alfonz-díjat minden szlovákiai magyar író, alkotó megkaphatja jelentős prózai alkotásáért. Szívből gratulálunk!

*

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága Turczel Lajos-díjban részesítette Tóth László József Attila-díjas költőt, akadémikust, műfordítót, a kultúra terén végzett tudományos munkásságáért. A Turczel-díjat a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának mindenkori Választmánya ítéli oda. Megkaphatja minden szlovákiai magyar író, nem szépirodalmi (szépprózai, lírai) kiemelkedő műért és munkásságért. Szívből gratulálunk!

*

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága Arany Opus Díj címmel szépirodalmi pályázatot hirdet minden évben, amelyre benyújtható minden magyar nyelven írt széppróza vagy vers, amely nyomtatásban még nem jelent meg, s amelynek közlési jogával a szerző rendelkezik. Idén a próza kategóriában Horváthné Fiala Ilona *Örökre elment* című műve bizonyult a legjobbnak, a zsűri értékelése szerint. Juhász (Lomboš) Kornélia lírai műve – *Processus et effectus* – az idei Arany Opus Díj másik nyertese a líra kategóriában. A szerzőknek szívből gratulálunk!

*

2021. november 20-án, szombaton került sor a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának tisztújító közgyűlésére Dunaszerdahelyen, ahol rendkívüli közgyűlés keretében választottak új tisztségviselőket:

Elnök: Hodossy Gyula

Ügyvezető elnök: Jancsó Péter

A Választmány tagjai: Balázs F. Attila, Hoga György, Kövesdi Károly, Nagy Erika, Z. Németh István, Zsoldos Péter, Jancsó Bernadett (a FÍrKA képviseletében)

Póttagok: Aich Péter, Nagy Attila

E SZÁMUNK SZERZŐI

Balla Margit (Dunaszerdahely, 1978): író. Budapesten él. Meséskötetei az Anser és a Pagony kiadóknál, illetve a Kabóca gyereklapban jelentek meg.

Benkő Timea (Érsekújvár, 1973): a Vasárnap külső munkatársa, az érsekújvári Pázmány Péter Gimnázium magyar–szlovák szakos tanára, prózaíró. Tardoskedden él.

Jana Bodnárová (Jakubovany, 1950): szlovák író. Magyarul eddig három kötete jelent meg, a legutóbbi *Nyakék/Nyakörv* (2021) címmel.

Lubomír Feldek (Zsolna, 1936): szlovák író, költő, drámaíró, műfordító.

Fellinger Károly (Pozsony, 1963): költő. Jókán él. Legutóbbi kötetei: *Bóklászó* (gyermekversek, 2021), *Ujjnyomat* (versek, 2021).

Fiala Ilona (Kalász, 1956): író, újságíró. Pozsonyban él. Legutóbbi regénye: *Jaj, anya!* (2019)

Gyökeres Kinga (Somorja, 1976): idegenvezető, tanár, mesélő.

Gyurkovics Anikó (Dunaszerdahely, 1979): író, üzletember. Síposkarcán él.

Gyürky Katalin (Balmazújváros, 1976): irodalomtörténész, színikritikus, műfordító. Debrecenben él. Dosztojevszkij művészetéből doktorált, fő kutatási területe a klasszikus és kortárs orosz próza.

Daniel Hevier (Pozsony, 1955): szlovák író, költő, drámaíró, dalszövegíró.

Jakubecz Márta (Vágsellye, 1962): író, publicista, pedagógus. Alsószeliben él. Legutóbbi kötete: *Útjelző kavicsok* (2020)

Juhász Kornélia (Galánta, 1990): költő, prózaíró. Komáromban él.

Kövesdi Károly (Melléte, 1953): költő, szerkesztő, műfordító, publicista. A Magyar Arany Érdemkereszt polgári tagozatának kitüntetettje.

Mlčúch Brenda Nicole (Dunaszerdahely, 1999): író, egyetemi hallgató. Dunaszerdahelyen él.

Molnár Kantner Éva (Dunaszerdahely, 1986): magyar nyelv és irodalom–pszichológia szakos tanár, meseterapeuta, könyvtáros. Szülővárosában él.

Morva Mátyás (Dunaszerdahely, 1994): prózaíró, szerkesztő, kreatív írás tanár, a Martosi Rendezvényliget és Népfőiskola munkatársa. Kemencén él.

Póda Erzsébet (Dunaszerdahely, 1965): újságíró, író, szerkesztő, műfordító, a Csallóköz hetilap főszerkesztője, a baratno.com internetes magazin alapítója és vezető szerkesztője. Legutóbbi kötete a *Cseperke* című mesekönyv.

Száraz Pál (Nagysurány, 1954): prózaíró, költő, kritikus. Nagyfödémesen él. Legutóbbi novelláskötete: *Holdfényben* (2021), *Tarka lepke* (lepirellő, 2021).

Szomik Szilvia (Komárom, 1973): író. Szülővárosában él.

Tóth László (Budapest, 1949): költő, író, szerkesztő. Dunaszerdahelyen él. József Attila-díjas, a Magyar Művészeti Akadémia tagja. Legutóbbi kötete: *Megkötni az időt* (válogatott interjúk, 2019).

Tóth N. Katalin (Zseliz 1975): prózaíró. Jelenleg biztonsági őrként dolgozik. Sárón él.

Tóth Ozsvald Zsuzsanna (Pozsony, 1967): szerkesztő, műfordító, könyvtáros. Dunaszerdahelyen él. Legutóbbi műfordításkötete: Jana Bodnárová: *Nyakék/Nyakörv*.

Z. Németh István (Komárom, 1969): költő, prózaíró, szerkesztő, pedagógus. Csicsón él. Legutóbbi kötetei: *Tejfehér kód* (novellák, 2020), *Csillag voltál álomban* (gyermekversek, 2021).

Zalaba Zsuzsa (Párkány, 1970): költő, megzenésített versek szerzője. Bruck an der Leithában él. Legutóbbi verseskötete: *Az út felé(n)*.